National Library
Bibliothèque Nationale
JAN 19 1976
Legal Section Section juridique
Journals Périodiques

B103/A/5013

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited.

Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago—Editor Mrs. I. LAMBERTS, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 10630; California — Editor KARLIS KALEJS, 5322 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

NR. 3 SESTDIENA, 1976. GADA 17. JANVĀRIS 26. GADS SATURDAY, JANUARY 17, 1976

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centu

Vai jauni Helsinki?

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA
SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Pārkāpjot savas valst pastāvēšanas 200 gadu jubilejas slieksni, amerikāņiem kā brīvās pasaules vadītājiem gribot negribot jāveic vēsturiskā sūtība globālā, politiskā, saimnieciskā un militārā forumā. Prominenti Vašingtonā akreditēti ārvalstu diplomāti ar pamatotām aizdomām vēro ikvienu jaunu noslieci ASV ārpolitikā. Nav šaubu, ka laiks, kad ASV mēģināja pārējo pasauli pārveidot pēc amerikāņu kapitālistiskās demokratijas sejas, jau pieder pagātnei. Kādas amerikāņiem draudzīgas rietumvalsts sūtnis ļoti raksturīgi novērtējis pašreizējo starptautisko ainu: „Mēs nejautājam, kas Kremlim padomā. Mēs to zinām. Pad. savienība cenšas sagrābt varu pār visu pasauli. Tās valstsvīri visiem spēkiem cenšas šo iedomāto sapni īstenot. Mūs daudz vairāk interesē tas, ko īsteni grib ASV. Kardināls ir jautājums, vai sava mērķa īstenošanai ASV bez neapšaubāmā spēka ir arī pietiekama patiesa griba?"

Vašingtonā Apvienotās Nācijās un citu valstu mētropolēs amerikāņiem draudzīgie diplomāti jautā: „Vai ASV īstā laikā un īstā veidā reaģēs pret Pad. savienības izaicinājumu?" Pasaule vēl joprojām gaida, vai ASV nāks klajā ar pretakciju vai pretpiedāvājumu, kas būtu pieņemams brīvās pasaules valstu vairākumam. Gordija mezgla starptautisko problēmu kamols nav mazais. Angolā Pad. savienība pagājušā nedēļā bez kārtējiem milzu ieroču sūtījumiem palielināja arī sarkanarmijas tehnisko padomnieku skaitu, un tagad tur ir vismaz tūkstoš Kremļa dažādu nozaru speciālistu, sākot ar diplomātiem un beidzot ar terroristiem un politiskām slepkavām. Tas nozīmē, ka Angolā atrodas vismaz tūkstoš padomju īstā kaŗa locekļu, kam jāpieskaita vismaz desmittūkstoš „brīvprātīgo", kas šeit sazvērestības svara kausos iemesti no Kubas.

Afrikas valstu galvu kongresā Adisabebā noskaidrojās, ka Maskavas atbalstītiem Angolas komūnistiem Melnajā kontinentā ir divdesmit citu šī kontinenta valstu simpatijas. Zīmīgā kārtā tieši 22 citas valstis savukārt atzīst tos Angolas politiskos un militāros spēkus, kas cīnās par neatkarīgu, bet nekomūnistisku Angolu. Šajā neizšķirtā 22:22 diplomātiskā spēlē vēl Abesīnija un Uganda paliek par nogaidītājiem. Abas šīs valstis pieprasa visu neafrikāņu spēku atvilkšanu no Angolas un cer, ka Angolā brīvu vēlēšanu veidā radīsies pašu angoliešu valdība. Varbūt ka afrikāņi, kamēr vēl nav par vēlu, saskatīs Kremļa patiesos plānus. Pad. savienība grib Angolu pārvērst par savu priekštilta poziciju Melnajā kontinentā. Angola kā Kremļa satelīts būtu lieliska izejas baze pārējās Afrikas pakāpeniskai pakļaušanai padomju koloniālismam. Tas ir nožēlojams paradokss, ka Kremļa atbalstītie Angolas atbrīvotāji patiesībā ir Pad. savienības koloniālās imperijas varas izplatītāji.

Rietumeiropas diplomāti šaubās, cik nopietns ir Kisingera brīdinājums par Eiropas politisko vētru. Valdības krize Itālijā vēl nav atrisināta, bet jau tagad var pieņemt, ka jaunajā valdības koalicijā būs kristīgie demokrati, sociālisti un sociāldemokrati. Tas nozīmē, ka jaunas parlamenta vēlēšanas, kurās italiešu komūnisti cerēja gūt lielus panākumus, nemaz nenotika. Tāpat pagaidām komūnisti nemēģinās iespiesties eventuālā koalicijas valdībā ar citām partijām.

Grieķija un Turcija ir divas stratēģiski svarīgas ASV Vidusjūras sabiedrotās valstis, kuŗas Kisingers, aizņemts svētceļojumos uz Maskavu, Pekingu un Vidējiem austrumiem, ir atstājis novārtā. Šīs NATO alianšei tik svarīgās stratēģiskās valstis tieši pēdējo pāris gadu laikā ir tikpat kā izgājušas no Vašingtonas politiskā orbita. Grieķu un turku pretišķību nokārtošana var izrādīties par daudz svarīgāku politisku soli nekā Izraēlas un Ēģiptes pamiera pagarināšana. Turcijas tradicionāli pretkomūnistiskā politika vairs nav uzskatāma par nemainīgu faktoru. Anikārā nupat viesojās Pad. savienības premjērs Kosīgins. Acīm redzot amerikāņu „superdiplomāta" Kisingera spēkos nebija aizkavēt šo Kosīgina misiju, kuŗas mērķis nebija nekas cits kā atsvešināt Turciju no ASV. Vai Kosīginam šajā pirmajā gājienā bija jau konkrēti panākumi, ir cits jautājums.

Āzijā ASV vēl joprojām rēķinās ar Pekingas un Maskavas konfrontāciju kā svarīgu faktoru Pad. savienības ekspansijas apturēšanai šajā telpā. Ķīnas premjēra Čuenlaja nāve radījusi jaunu politisku situāciju Pekingā. Arī paša Mao noiešana no skatuves ir tikai laika jautājums. Tagadējais Ķīnas faktiskais lielmandarīns vicepremjērs Tengs Kisingeram pēdējā Pekingas apmeklējumā esot bijis daudz cietāks rieksts nekā Čuenlajs un pats Mao. Skaidrs, ka ASV neplāno nekādu agresiju Tālajos austrumos, un tikpat skaidrs arī tas, ka Tengs nelolo nekādas cerības ar sarkano ķiniešu komūnistu šūniņām sagraut demokratisko iekārtu ASV. Tengs centīsies panākt, lai Vašingtona izbeidz laipot starp Maskavu un Pekingu. Citiem vārdiem, Pekinga iestāsies vēl krasāk par Vašingtonas un Maskavas sadarbības revīziju.

Šīs nedēļas svarīgākais notikums varbūt bija Pad. savienības sūtņa Gromiko satikšanās ar Japānas ministru prezidentu Takeo Miki. Gromiko Japānas valdības galvam norādīja, ka Maskava būšot spiesta apsvērt tālākās attieksmes ar Tokio, ja Japāna politiskā plāksnē pievienotos Ķīnai problēmās, kas saistītas ar Pad. savienību. Sarunās ar Japānas ārlietu ministru Mizajavu Gromiko aicināja Japānu pievienoties kollektīvai Āzijas drošības sistēmai. Šis tagad dienas gaismu ieraudzījušais politiskais brīnumbērns ir Brežņeva plāns uzlikt apaušus sarkanai Ķīnai. Japānas ārlietu ministrs pieklājīgi noklausījās Gromiko priekšlikumus un atbildē deklarēja, ka Tālajām austrumu valstīm nav nekādas vajadzības radīt Helsinku duplikāciju Āzijas kontinenta austrumos.

Runājot par Helsinku konferenci, jāpiemin ASV kongresa jaunākais mēģinājums aktīvi piedalīties Vašingtonas ārpolitikas veidošanā. Pāri par 50 tautas vietnieku nama locekļu un vairāki cienījami senātori prasīja kongresam radīt īpašu pārraudzības iestādījumu, kas sekotu tam, kā Pad. savienība īsteno pagājušā gada augustā Helsinkos paraktīto deklarāciju attieksmē par cilvēka tiesību respektēšanu.

Jāpiemin ukraiņu matēmatiķa marksista Leonīda Pļuša izlaišana no Pad. savienības. Pļušu 1972. gadā apcietināja par pretpadomju aktīvitāti. Viņu ievietoja Ķijevas psīchiatriskā slimnīcā, kur pēc KGB norādījumiem padomju psīchiatri mēģina izārstēt dumpīgos garus. Trīs gadu laikā čekisti nespēja salauzt Pļuša pretestību. Viņš nenodeva savus domu biedrus un neatkāpās no izteiktajiem pārmetumiem pret padomju varu. Daži politiskie komentātori domāja, ka Pļuša izlaišana ir nacionālo ukraiņu aktīvitātes rezultāts. Tikai tagad noskāidrojies, ka šo ukraiņu dumpinieku Brežņevs izlaida nevis tādēļ, lai saglābtu Vašingtonas un Maskavas sadarbību vai rietumu sabiedriskās domas rezultātā, bet gan tādēļ, ka šajā jautājumā ultimātu Kremlim iesniedza italiešu un franču komūnistu partijas. No šī viedokļa Pļuša izlaišana ir vairāk nekā ievērojama. Tā ir sensācionāla.

Aleksandrs Ķegumnieks

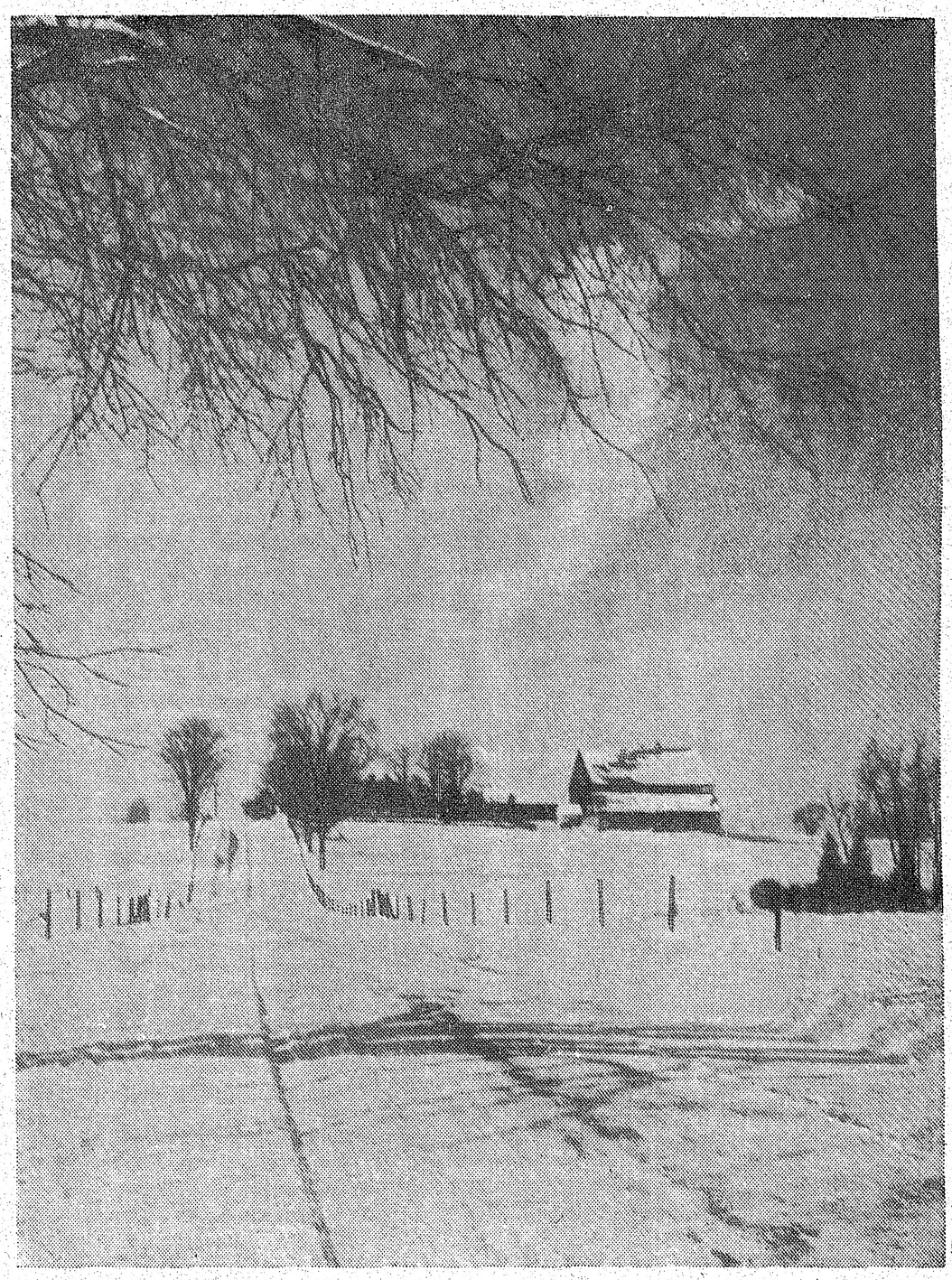

Kanadas ziemas panorāma, kas atgādina Latvijas lauku sētu.
Foto: Ontario Ministry of Agriculture

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1976. G. 17. JANVĀRIS, 3. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Tālr. 994-7917. Čikagas redakcijas vad.: I. Lamberte, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personisks uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.00, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu. Sludinājumi nododami pa tālr. 466-1514.

„... tas ir piemineklis mūsu skolotājiem ..."

Dadža zīmējums

Pastāvēt vai iznīkt?

LATVIEŠU NACIONĀLĀ FONDA DARBS TAUTAS PASTĀVĒŠANAS LABĀ

Pastāvēt vai iznīkt — ir mūsu tautas likteņproblēma, kad apdraudēts dzīvības pavediens ar tukšiem šūpuļiem un svešu tautu ieplūdumu mūsu tēvzemē. To parādāmi izgaismo LNF izdevums — Pastāvēt vai iznīkt — autors mag. oec. A. Landsmanis. Mēs gribam pastāvēt un mēs varam pastāvēt tikai kā vienas tautas veselums brīvā un neatkarīgā demokratiskā Latvijā. Uz šo mērķi ved mūsu ceļš — pastāvēt kā tautai. Kā mēs varam palīdzēt pastāvēt Maskavas varmāku ieslodzītam latviešu tautas kodolam? Mēs varam stiprināt tā morālos spēkus ar mūsu starptautisko politisko informācijas darbu. To darot, pastāvēsim arī mēs svešumā.

LNF materiāli — liecinājumi ieguva atbalsi Sacharova starptautiskā izmeklēšanas komisijā Kopenhāgenā, kur daudzu mocekļu vēstījumos tika izteikta apsūdzība par Pad. savienības izdarītiem noziegumiem pret tautām un individu. Mūsu informācijas materiāli parādījās arī ārzemju presē. Sachārova komisijas darbā piedalījās LNF padomes loceklis V. Briedis. Asa bija maskaviešu reakcija Kopenhāgenas „Tribunālam", kad liels ārzemju žurnālistu pulks liecinieku balsis atbalsoja pāri kontinentiem.

LNF un Baltijas komitejas pārstāvji dažāda veida informāciju par okupēto Baltijas valstu šodienu un pagātni gan ar klātieni, gan neklātieni nodevuši Eiropas drošības un sadarbības konferencā Ženēvā un Helsinkos. Pēdējos LNF un Baltijas komitejas pārstāvji darbojās tieši Finlandijas namā tūkstošgalvainā žurnālistu saimē. Bija ievērojams publikāciju skaits ārzemju laikrakstos. Rezultātā no visām baltiešu daždažāda paveida izdarībām — spītīga tālāk laužas dziņa — pastāvēt.

These Ruins accuse — LNF un svešuma baznīcas kopizdevums, fragmentos, vēstī par tēvzemes dievnamu iznīcināšanu. Publikācija savu galveno uzdevumu veica Vispasaules baznīcu pārstāvju sanāksmē Nairobijā. LNF šo izdevumu izsūtīja baznīcām visos kontinentos tuvu pie 100 eksemplāru. Atsaukusies ārzemju prese un baznīcu pārstāvji.

Pastāvēt — par indivīda un tautu tiesībām elpot brīvības gaisu kā rietumos, tā austrumos, atkārtotā starptautiskā kongresā Lucernā katēgoriskās formās izteicās dažādu Eiropas valstu pārstāvji, arī delegāti, kas nesen izkļuvuši no Pad. savienības brīvībā. LNF pārstāvēja A. Landsmanis.

LNF publikācija ir tēvzemes laikraksta pareidā Brīvībai. Informācijas materiālu ievedumi, Zemniecības un baznīcas iznīcināšanas procesa dokumentācija uzņēmumos.

LNF publikācijai Avespänning pievērsta zviedru sabiedrības uzmanība; grāmatu sadedzināšanas dokumentam okupētā Latvijā, kas liecina par bībeles, prof. E. Dunsdorfa un Andr. Eglīša darbu sadedzināšanu Rīgā.

Tuvākās dienās iznāks Pastāvēt vai iznīkt angļu valodā.

Īsumā skicētai LNF darbībai vēl jāpiemetina atbalsti jaunatnei — Minsteres latviešu ģimnazijai (prof. Auškapa stipendijas) un citi materiāli devumi kultūrai un mākslai, arī politiskā sektorā.

Mēģināsim ieskatīt reālitāti: mūsu tautai pastāvēt vai iznīkt. Ko varam palīdzēt? Kas vēl jāsauc palīgā? Baltiešu spēka vien nepietiek. LNF

Lasītāju vēstules

NEVAINOSIM TIKAI JAUNATNI

Pēc jaunatnes kongresa Beļģijā pacēlās kritiskas balsis sakarā ar mūsu valsts karoga novākšanu Rīgas „kultūras sakarnieku" semināra laikā. Šī kritika bija vērsta pret jauniešiem brīvajā pasaulē. Protams, ja mēs savu jaunatni uzskatām par brīvās Latvijas nākotni, no tās bija sagaidāms, ka nepieļaus šādas izdarības ar mūsu karogu, bet apskatot šo incidentu no otras puses, varam pieņemt, ka mūsu jaunatne vēl ir politiski nenorūdīta un tādēļ varēja viegli samulst šādā situācijā. Kongresā atradās arī vairāki mūsu piedzīvojušie politiķi, to vidū arī Uldis Grava. Vai tiem nekas nebija sakāms šinī lietā?

Arnolds Ķaune Ročestrā, ASV

JAUTĀJUMS STUDENTU UN STUDENŠU VIENĪBĀM

Trimdas periodikā bija ziņots, ka Bostonas gersikāņi „izgājuši tautā", gersikāņu vecākajam Dr. Ivaram Lejam pasniedzot 1000 dol. čeku Latvijas brīvības fondam (Uldim Gravam). Būtu interesanti zināt, kāds pienesums latviešu lietai nācis no citām studentu un studenšu vienībām, kuru trimdā ir liels skaits?

A. Grīnbergs Sauderton, Pa., ASV

POLITISKA MUĻĶĪBA IR LIELĀKĀS BRIESMAS

Kāds mūsu tautas tiesībnieks teicis, ka 90 proc. cilvēku politiskā ziņā esot muļķi. To rāda arī tas, ka niecīgais komūnistu skaits ar tukšām rokām sagrābis pasaulē milzīgu varu, ko viņiem nodevuši naīvie politiķi. Ļeņins teicis, ka viens politisks muļķis esot vairāk vērts nekā desmit pārliecināti komūnistu partijas biedri. Pēc komūnistu varas nostiprināšanās Staļins ap 70 proc. sarkanarmijas virsnieku, kuri savā politiskā muļķībā šo varu izcīnīja, apbalvoja ar lodi pakausī. Līdzīga Staļina laika izrīcība vērojama visur, kur komūnisti gūst varu, jo līdz ar pretkomūnistiskajām ļaužu masām tiek likvidēta arī daļa šo politisko muļķu.

Otrā pasaules kārā brīvās valstis sabiedrojās ar vislielāko tautu slepkavu Staļinu, deva tam lielos daudzumos kara ieročus un pārtiku, bet pēc Hitlera Vācijas kapitulācijas visus iekarojumus atdeva Staļinam. Lai gan rietumu sabiedrotie gāka karu it kā Polijas dēļ, arī šī valsts nokļuva zem Maskavas papēža, līdzīgi kā mūsu dzimtene un daudzas citas Austrumeiropasvalstis. Ap 2 milj. pretkomūnistisko kazaku un citi Staļina režīma pretinieki tika izdoti šim tautu iznīcinātājam. Pad. savienības rokās nokļuva arī visi Vācijas kara ieroči, modernās vācu zemūdenes ar kuģu būvētavu ierīcēm, Italijas kara flote, arī Anglijas kara ieroči no Vācijas kara lauka.

Pateicoties Rietumu naīvajai politikai, komūnistu pasaules vara turpina pieaugt, ko rāda Vietnamas, Kambodijas, Portugales un citi notikumi. Maskavas kungi, Suslovs un citi, jau priekā gavilē, ka ASV „Anglija un citas valstis iekritīšot komūnistu klēpī kā nogatavojies auglis. Ļaunās varas slepenie aģenti, ar vietējo komūnistu līdzskrējēju palīdzību, iefiltrējas šo valstu iespaidīgajās iestādēs, arodbiedrībās, presē, televīzijā un citur, kur mulsina ļaužu prātus un ar nemitīgajiem streikiem un citām akcijām grauj brīvās valstis, mazinot produkciju, ceļ dzīves dārdzību, vairo bezdarbu un inflāciju.

J. Ozoliņš

Vilimantikā, ASV

KAŠĶA MEKLĒŠANA

Atsaucoties uz O. Zvirgzdgrauda vēstuli Latvija Amerikā (20. dec. nr.), vispirms gribu pateikties LA redakcijai par vispusīgo informāciju, kas izgaismo mūsu trimdas dzīvi, un lūdzu neņemt vērā tās „pamācības', kā rīkoties. Tā ir tikai kašķa meklēšana, kas mūsu vienībai par labu nenāk. Šie cilvēki grib lasīt latviešu laikrakstos tikai to, kas viņiem patīk, nerēķinoties ar citu lasītāju interesēm un vēlmēm. Nav teikts, ka visiem jālasa viss, kas laikrakstā iespiests, bet tādēļ tūliņ nav jāuzbāžas ar savu cenzūru. Interesanti zināt, kur vēstules rakstītājs ņēmis viņa minēto „lasītāju vairākumu"? Taču tas būs izzīsts no paša pirksta. Vienpusīgās ziņas, ja kāds vēlas, var izlasīt pēc patikas okupētās Latvijas presē, bet tādas nav jāuzspiež mums, brīvajā pasaulē.

Kaŗa veterāns Toronto

BAGĀTĪBAS TĒLOTĀJI

Izlasot Ojāra Ieviņa (Hamiltonā) nopietno rakstu, ir ar grūtībām jāpasmaida un daļēji arī jāpabrīnās, taču viņam taisnība. Nekad nav bijuši tik daudz hipokrātu kā tagad, un kur vien paskatāmies, redzam labi tērptus kungus un dāmas, kas īstenībā nav bagāti, bet tēlo bagātos. Bieži vien audumi ir ļoti lēti, taču piegriezums ir uz mata tāds pats kā bagātajiem.

Kas notiktu, ja daži no šiem bagātības tēlotājiem reiz tiešām kļūtu bagāti? Tad viņiem būtu jāvalkā uz mata tādas pašas drēbes, kā tie to dara tagad. Paliek iespaids, ka Guntis Liepiņš domā, ka ja nu kāds prot lasīt dzeju, tad viņam ir atļauts uzstāties pat frakā. Brīnos, ka Guntis Liepiņš nav izsaucies: „Nost ar parastām kurpēm un šlipsi, mēs pieprasām frakas!"

Vai tiešām pieklājības normām šajā laikmetā vairs nav vietas? Ja kāds tik ļoti vēlas saigā samākslotā frakā un getrās, tad tādam nav vietas mūsu trimdas sarīkojumos. Kā redzams, šīm personām nav nekādas neērtības sajūtas, un sarīkojumu vadītājiem šādus cilvēkus, kas vēlas tēlot klaunus, uz skatuves laist nevajadzētu.

„Domāju, ka dzīvojam civilizētā pasaulē, kuŗai ir savas sadzīves normas un nerakstīti likumi." Varbūt ka tas tā ir, bet varbūt arī nav.

Valdis Vītols Burlingtonā

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKA
atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā 491 College St. kā arī LA spiestuvē 125 Broadview Ave.

Mag. phil. Al. Kalniņš

Sens mantojums

(Beigas)

Tā nu, pirmkārt, redzējām, ka nacionālās kultūras un dzimtās valodas sakars ļoti ciešs — nacionālās kultūras saglabāšana un tālāka veidošana nav iespējama, nesaglabājot dzimto jeb tēvu valodu. Tikai skaidra, bagāta, pēc pašas iekšējiem likumiem attīstīties spējīga tēvu valoda ir priekšnoteikums tautas kultūras skaidrumam, bagātumam! Bet — cerams — tāpat pārliecinājāmies, ka arī tēvu jeb dzimtā valoda par sevi ir bezgala svarīga — proti, tautības saglabāšanai, jo sevišķi tik ilgi svešumā klīstot. Tādā kārtā tautas kultūra un tēvu valoda ir mums kā divkāršas „priekšturamās" bruņas! Beidzot, raudzījām rādīt, ka — neatkarīgi no tēvu valodas kalpošanas nacionālās kultūras un tautības saglabāšanai — tā mums mīļa arī tai ziņā, ka vēstī par mūsu tēvutēvu dvēseles un gara dzīvi, viņu kultūrvēsturi, pat dažkārt vēsturi. Turklāt dzimtā valoda uz mums runā ļoti senās skaņās, kas nāk no sirmas senatnes! . . .

Jā, to visu spēj skaidra, bagāta latviešu valoda! Un nu jautāsim katrs sev, Ziemsvētku laika klusuma loloti: vai es ilgajos svešniecības gados esmu turējis bēdu par latviešu valodu — no visas sirds, no visas dvēseles?! Cik vien manos spēkos — lai es būtu inženieris, jurists, tautsaimnieks, ķīmiķis vai citas profesijas pārstāvis! Daudzi sirdsdomu klusumā sev atzīst: esmu darījis pārāk maz! Ikdienas pelēcība un steiga, drāmatiskie vai bieži traģiskie notikumi — sekodami cits aiz cita tik ātri kā kino lentē — mani mulsinājuši šais trīs gaŗajos trimdas gadu desmitos, novērsuši manas sirdsdomas no tēvu valodas! . . .

Patiesi, latviešu valodas un tās pareizrakstības stāvoklis svešumā rāda, ka pārāk maz esam darījuši viņas labā. Viņa ir tapusi par pelnrušķīti, kalpodama mums bieži vien tikai par sazināšanās līdzekli savā starpā. Un daudzās ģimenēs latviešu valoda draud apklust pavisam. Kas viņu vērojis trimdā, pirms tam brīvajā Latvijā, kas drīkstējis — mūsu izcilāko valodnieku vadībā — latviešu valodas attīstībai izsekot no senseniem laikiem līdz mūsu dienām, tas redz, ka daudzkārt zudin zūd latviešu valodas skaidrums, bagātums, pareizums.

Vienā mūsu trimdas periodisko un neperiodisko izdevumu daļā — kā Ziemeļamerikā, tā Austrālijā un Eiropā — stāvoklis kļuvis chaotisks, bieži vērojama (apzināta vai neapzināta) patvaļa! Tas sakāms tiklab par valodu, kā arī pareizrakstību. Bieži mūsu literārās resp. rakstu valodas lietātāji nepievērš nekādu vērību Latviešu valodas komisijas un izglītības lietu kārtotājas iestādes ieteikumiem. palikušiem bez savas valsts, Trūkst daudziem izpratnes, ka, palikušiem bez savas valsts, bez Izglītības ministrijas, kas autoritātīvi kārtoja izglītības lietas, mums vajag jo vairāk pašdisciplīnas! Īsajā Latvijas brīvības laikā nepaspēja arī izveidoties literārās resp. rakstu valodas tradicijas.

Apjukumu, līdz ar to nevienprātību, vērojam arī savās skolās: nav vairs tur visi skolotāji vienis prātis, kā mācāma jaunatnei tēvu valoda. To zina šā apcerējuma autors no paša pieredzes, to apstiprina arī citu skolotāju pieredze. Atcerēsimies, ko Latvija Amerikā 17. nov. numurā mums atgādināja Ludvigs Vīks, skolotājs ar ļoti lielu pieredzi, kurš beidzis brīvās Latvijas laika universitātē baltu filoloģijas un filozofijas studijas. Trimdas periodikā lasījām, ka mums svešumā ir 3 latviešu valodas skolotāju grupas. Pirmā un lielākā grupa māca latviešu valodu pēc gramatikām, kas pamatojas uz J. Endzelīna un K. Mīlenbacha „Latviešu valodas mācības" resp. to pašu autoru „Latviešu gramatikas". Abas tās iespiestas pirmo reizi 1907. gadā un pēc tam kārtu kārtām par jaunu izdotas — bez pārmaiņām vai pārstrādātas. Jau Latvijas patstāvības laikos blakus abu cienījamo valodnieku sarakstītajām valodas mācībām skolās lietāja Viktora Ramāna, Mārtiņa Gaides u. c. autoru gramatikas, kas pamatojās uz J. Endzelīna un K. Mīlenbacha sarakstītajām. Tas pats visumā noticis trimdā. Nūle pieminētās pirmās grupas latviešu valodas skolotāji raksturojami arī ar to, ka, mācīdami tēvu valodu, viņi turas pie sen pārbaudītas un svešniecības apstākļiem pielāgotas metodes, kuŗas izlietāšanas sekmes acīm redzamas, visiem ilggadējiem un arī tikai pēdējos 30 gadus vai mazāk strādājušiem latviešu valodas skolotājiem zināmas.

Šķiet, pavisam neliela otra latviešu valodas skolotāju grupa, kas mēģina orientēties savā darbā pēc valodas mācības grāmatām, kuŗas izdotas Latvijas tagadējās okupācijas laikā. Šās grupas skolotāji izmanto no Latvijas dabūtās gramatikas piesardzīgi, atsijādami tanīs iestrādāto propagandas materiālu un paturēdami to, kas derīgs. —

Vislielāko apjukumu pēdējos gados radījusi trešā skolotāju grupa, kas cenšas izlietāt struktūrālās metodes paudēju atziņas. Šie struktūrālās metodes paudēji latviešu valodas skolotāju starpā ir ieguvuši augstāko zinātnisko gradu patvērumu zemēs, ir mācībspēki šo zemju universitātēs — tātad augsti kvalificēti. Tikai vienā ziņā šie augsti mācītie tautieši nav kvalificēti: viņi nav studējuši latviešu resp. baltu valodas, jo tas viņiem nav bijis patvēruma zemēs iespējams. Viņi pētījuši latviešu valodu, no struktūrālās jeb deskriptīvās metodes nodibinātāju viedokļa raudzīdamies, t. i., pievērsuši vērību tikai tagadējai latviešu valodai, atstādami malā latviešu valodas attīstību gadu simteņos, arī tās attīstību, pētīšanas rezultātus brīvajā Latvijā. Zināms, šī pieeja valodai nav raksturīga tikai mūsu nūle pieminētajiem tautiešiem, bet vispār visiem valodniekiem, kas pēc šās metodes pētī valodas un kas atrodami ne vien ASV un Kanadā, bet arī Eiropā, arī citos kontinentos, piem., Austrālijā.

Jau senās Romas imperijas dzejnieki liecinājuši: „Tempora mutantur et nos mutamur in illis!" (laiki mainās, un mēs maināmies līdz ar tiem!). Sapratīsim, ka jaungramatiķu slavenā skola ar tās vēsturiski salīdzināmo metodi nevar mūžīgi viena pati pastāvēt. Tiktāl labi! Bet nav vairs labi, ka struktūrālās jeb deskriptīvās metodes paudēji latviešu vidū iedomājušies, ka šī metode derīga arī latviešu valodas skolotājiem trimdā, trimdas grūtajos apstākļos, kad atvairāma spēcīgā svešo kultūru un valodu ietekme, kad tēvu valodu mūsu bērniem un jauniešiem nedrīkst mācīt kā svešvalodu! Un, tā mācot tēvu valodu, nedrīkst ārdīt (kaut arī to neapzinoties un negribot!) mūsu rūpīgi, uz zinātniskiem pamatiem, izstrādāto valodas mācību!

Nedrīkst atmest mūsu kurzemniekiem labi pazīstamo un literārajā resp. rakstu valodā nepieciešamo „ŗ", nedrīkst viegli atteikties no dažiem mūsu deklinācijas locījumiem un celmiem vai, „pārkārtojot" mūsu nozīmes ziņā tik ļoti bagātos divdabjus, sajaukt divdabjus ar infinitīvu vai supīnu! Tas viss ir diemžēl noticis un radījis lielu sajukumu mūsu skolās — kaut arī struktūrālās metodes paudēji labu vien gribējuši. Ka viņu mācīšanas metode mūsu trimdas skolās pagalam nepiemērota, par to arī liecina jau pieminētais Ludvigs Vīks savā Latvija Amerikā 17. nov. numurā iespiestajā rakstā „Psīchiski un loģiski faktori latviešu valodā". Viņa secinājums: „Saprotams, tā ir formāla pieeja valodas izpratnei (pievēršoties tikai latviešu valodas pašreizējam līmenim, Al. K.) un bagātināšanai, kas mums maz ko atklāj par tautas gara dzīves psīchisko un loģisko ievirzi. Mācot pēc minētās metodes latviešu valodu svešumā dzimušiem bērniem, mēs tos nespējam ieaudzināt viņu vecāku dzimtajā valodā, nespējam modināt viņus nacionālai gara dzīvei. Vecāku dzimtā valoda nekādā gadījumā nav pielīdzināma svešvalodai!"

Ir vēl ģimenes, vientuļi bezģimenes tautieši, jauniešu pulciņi, organizācijas, biedrības, draudzes, atsevišķi apgādi, redaktori, kas turējuši un joprojām tur bēdu par latviešu valodu un tās tik pilnīgo pareizrakstību. Viņi pilnam izpratuši, ka, dzimtajai valodai panīkstot, mūsu nacionālās kultūras staltā, senā pils būtu pielīdzināma namam, kas uz smiltīm (ne klints!) celts: „. . . Kad stiprs lietus lija un straumes nāca, un vēji pūta, un gāzās namam virsū, tar tas sabruka; un posts bija liels"... (Mateja Sens mantojums 3 ev. 7., 27.). Šiem uzticīgajiem strādniekiem mūsu tēvu valodas vīna kalnā, mūsu latviešu valodas un citu mācību priekšmetu skolotājiem, kas ticīgi kopuši latviešu valodas druvu, bet par visām lietām vecākiem, kuŗu mājās bērni runā vēl latviski — visiem šiem tautiešiem un tautietēm gribētu sniegt roku un viņiem palīdzēt ar draudzīgu padomu šās apceres autors, kas vairāk nekā 45 gadus — ieskaitot studiju laiku — ir praktiski darbojies dzimtās valodas laukā, allaž paturēdams sirdī un prātā sava neaizmirstamā profesora Jāņa Endzelīna skubinājumu saviem klausītājiem brīvās Latvijas universitātē: „Turiet bēdu par latviešu valodu, lai tā allaž atskanētu dzidra, bagāta, pareiza!"

Arī trīs gadu desmitus svešā malā dzīvojot, mums vēl arvien pieejami dzidras, bagātas latviešu valodas avoti. Mums trimdā ir lielais, ar „Imantas" apgāda rūpēm iznākušais „Latviešu tautasdziesmu" izdevums, ir mūsu rīcībā arī daudzos sējumos „Latviešu tautas pasakas un teikas", mīklu un sakāmvārdu izdevumi — vārdu sakot, burtniecība bagātīgā izvēlē! Un kur nu vēl daudzie mazākie un mazie tautasdziesmu un tautas, kā arī mākslas

(Turpinājums 18. lp.)

Aleksis Rubulis

LATGALE

Latgale, Latgale
dzimtene mana,
sirsnīgi lūdzu tev es:
Ļauj pavēnī savā man būt,
dvēseli veldzēt,
patvērumu gūt.
Tik tevī,
kur krusti pie laukceļiem stāv
un svētību zemei un cilvēkiem nes,
var siltani izjust,
var īsteni redzēt,
kā arāji aŗ,
ganiņi gunskuru kuŗ,
kā jaunavas dzied,
lini un rudzpuķes zied
un banīcās eņģeļa lūgšanai zvana.*
Skaistākas,
labākas vietas šai pasaulē nav,
nebij un nebūs nekur.

* Ik vakaru, saulei rietot, Latgales baznīcu zvani aicināja ticīgos īsai lūgšanai. Cilvēki pārmeta krusta zīmi un skaitīja: „Kunga eņģelis pasludināja Marijai . . ." (Sk. Lk. 1., 28. — 42.).

Svētdien, 1. febr., pl. 5 pēcp.

Sv. Andreja baznīcas zālē, 383 Jarvis ielā.

KONCERTS

Marisa Vētras atcerei

Piedalās Martha Mac-Vicar — soprāns
Ingeborga Birne - Veinberga — soprāns
Juris Cīruls — baritons
Prof. Alfrēda Štromberga uzruna un klavierpavadījums

Ieeja $3.00, pensionāriem $1.50.
Skolniekiem ieeja brīva.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Mārtiņa Zīverta lugas Karāta. vu komēdija un Rakte, Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē Kultūras fonda izdevums, Džēma Krīva vāka zīmējums, Salas apgāds, 1975.

Arnolds Rasa, Gaismas stars tumsā, laikmetīgas apceres, Vaidavas apgāds. 1975. g., 164 lp.

Voldemārs Richters, Vakardiena, stāsti un tēlojumi, Vaidavas apgāds. 1975. g., 242 lp.

Kārlis Ieviņš, Medulājs, romāns trijās daļās, Vaidavas apgāds, 1975. g. 512 lp.

Mazputniņš, 203. un 204. nr., Jaunatnes literārās biedrības Ceļinieks izdevums, Rutas Dreimanes un Ingrīdas Dāves vāku zīmējumi, redaktori Laimonis un Līga Streipi, 28 lp.

Jaunā Gaita, 106. nr., Jaunatnes literārās biedrības Ceļinieks izdevums, Ilmāra Rumpētera vāka zīmējums, Laimoņa Smilškalna iekārtojums, redaktors L. Zandbergs, 72 lp.

Treji Vārti, 45./46. nr., apgāds AKA, A. Vasiļa vāka zīmējums, redaktore M. Aserīte, 82. lp.

Ziemeļkalifornijas Apskats, 11. (189.) un 12 (190.) nr., Ziemeļkalifornijas Latviešu biedrības izdevums, redaktors O. Celle, 18 lp.

Brīvība, 8. (262.) nr., Latvijas sociāldemokratiskās strādnieku partijas mēnešraksts, redaktori B. Kalniņš un J. Ritums, 12 lp.

Lietuviu Dienos, 8. (157) nr., California Lithuanian izdevums, redaktors A. Milukas, 22 lp.

Ceļa Biedrs 8. un 9. nrs, mēnešraksts kristīgai dzīvei. Latviešu ev. lut. baznīcas Amerikā izdevums. Redaktors J. V. Strautnieks, 32 lp.

Latviešu kara veterānu strēlnieku biedrības Kanadā Ziemsvētku kauju atceres sarīkojumā Latviešu namā Toronto bija plaša programma ar dziesmām, lasījumiem un dzejoļu skanējumiem. Augšējā attēlā programmas dalībnieki, no kreisās: Andris Vasariņš (deklamācija), Ruta Āze (klavieres), Marta Ādama (solo dziesmas), Biruta Senkēviča (programmas vadītāja), Lonija Vasariņa (deklamācija) un Modris Lorbergs (dzeja). Dzejoļus vēlāk lasīja arī Anete Bencone.
Foto: J. Liģers

Balvas jauniem žurnālistiem

Papildus publicētajam LPB Kanadas kopas apkārtrakstos un presē šajā jautājumā, 1975. g. un agrāk, LPB Kanadas kopas valdes priekšsēdis O. Liepa Latvija Amerikā piesūtītā rakstā paskaidro:

1) Balvai vai balvām paredzēti 150 dol.

2) Balvu piešķiršana jāierosina kādai no redakcijām (Kanadas vai Kanadā), minot jaunā žurnālista kandidāta pilnu vārdu, uzvārdu, dzimšanas gadu un adresi.

3) Ierosinājumam pievienojams šī žurnālista 1975. g. redakcijas ieteicējas izdevumā iespiesto rakstu (reportāžu u.c.) saraksts, tāpat šo rakstu izgriezumi vai fotokopijas. No ierosinājuma vēstules teksta skaidri jāizriet apliecinājumam, ka visi sarakstā minētie raksti (kas var būt arī iespiesti bez paraksta, parakstīti ar iniciāļiem vai pseudonimu) ir ieteiktā kandidāta raksti.

4) Balvas kandidāta 1975. g. iespiedumrindu kopskaitam jābūt ne mazākam par 500 bet tā kā šis kopskaits var veidoties arī no publikācijām vairākos izdevumos, atsevišķas redakcijas var ieteikt apbalvošanai žurnālistus arī ar mazāku iespiedumrindu kopskaitu.

5) Ierosinājumiem jābūt saņemtiem LPB valdē līdz š.g. 28. februārim, tos adresējot:

Latvian Press Association
CANADIAN BRANCH
c/o O. Liepa
177 Quebec Ave., pt. 3
Toronto, Ont., Canada
M6P 2T9

Hernhūtieši

Pagājušā 1975. gada otrā pusē Ceļinieka apgādā iznācis Artura Baumaņa mūža darbs — vēsturisks romāns Hernhūtieši astoņos sējumos, iespiests Raven Printing spiestuvē, Grand Haven, Mich.

Atšķirībā no visa, kas līdz šim latviešu literātūrā parādījies par nozīmīgo hernhūtiešu kustību Vidzemē un kas notēlo vai nu hernhutiešu ziedu, pat norieta laikus, arī kustības rezultātus uz latviešu garīgo pasauli, Baumanis raksta par brāļu draudžu pašiem pirmajiem soļiem latvju zemē 18. gadsimta sākuma pusē.

Romāna autors Arturs Baumanis dzimis 1905. gada 27. februārī Rīgā. Taču tēva līnijā viņš cēlies no Raunas, kas savā laikā bija viens no hernhūtisma centriem Vidzemē. Raunas apkārtnē, šī lielā pagasta ziemeļu galā, kas agrāk piederējis pie Rozes un Lisas muižas, šī gadsimta sākumā mitusi plaši sazarotā Baumaņu dzimta, un tur cara laika pēdējos gados vasaras pavadījis arī Arturs Baumanis. 1917. gadā no Rīgas turp pārcēlusies visa viņa ģimene.

Baumanis iestājies Smiltenes tirdzniecības skolā; 1922. gadā, jau neatkarīgajā Latvijā, beidzis Smiltenes reālskolu un bijis līdz 1930. gadam turpat Smiltenē par pamatskolas skolotāju. Pēc tam pārcēlies uz Rīgu, kur beidzis Latvijas universitātes tautsaimniecības fakultāti, bet kopš 1937. gada bijis Rakstniecības un teātŗa mūzeja pārzinis, kā arī žurnāla Raksti un Māksla redaktors. Trimdas Vācijas posmā Baumanis bija nedēļas laikraksta (vēlāk žurnāla) Latvju Domas redaktors. Pašreiz viņš dzīvo Detroitā, ASV. Viņš publicējis apceres par Kr. Baronu, Plūdoni, Poruku, Ērmani.

Jau trīsdesmito gadu pašā sākumā viņš sācis pievērsties arī hernhūtiešu temai. 1930. gadā Skalbes vadītajā Piesaulē publicēta viņa eseja Hernhūtieši, un Latvju Domās četrdesmito gadu beigās publicēti romāna Hernhūtieši fragmenti, kas gan tagad romāna galīgajā versijā vairs nav iestrādāti.

Autors gar šo darbu strādājis visai ilgu laiku, tāpēc ziņkāro tā tapšanas gaita autora paša skatījumā — kas viņu mudinājis pievērsties šim īpašajam tematam un kā vākti materiāli?

No bērnības vasarām, skolas laikiem autoram prātā palikuši saiešanas kambaŗi, kuŗiem gan viņš toreiz gājis gaŗām „tādās reizēs, kad tur neviens nebija". — „Pie loga stikla piespiedies," saka autors, „redzēju gaŗos, vienkāršos dēļu solus, teicēja galdu. Ap kambaŗiem auga lieli koki. Arī Bekuŗa saiešanā (Raunā) skatījos pa logu iekšā. Bija mistisks, spokains iespaids, īpaši tāpēc, ka tur, kā jau teicu, nebija tanī brīdī nevienas dvēseles iekšā." — „Vispār," turpina Baumanis, „visu bērnības, jaunības laiku grozījos pa to apvidu, kas romānā notēlots. Tāpat mani intriģēja, man noderēja cilvēku nostāsti (arī anekdoti) par brāļiem. Mani valdzināja tā neatkarība, kuŗa piemitusi Vidzemes brāļiem, un tā upuŗu gatavība, kas ir viņus raksturojusi, un tas neapšaubāmais diezgan laicīgais un sociālais motīvs, kas šinī kustībā apēnojis reliģisko elementu."

„Smilteniešos, piemēram, saiešanas bija bijušas slavenas ar savu iecirtību, kad darīšana ar mācītājiem," stāsta romāna autors. „Vecais Kārlis Kundziņš (1850—1937) bija pirmais, kas bija ieguvis brāļu uzticību, un šie viņu neuzskatīja par 'pasaules cilvēku', lai gan viņš bija vispasaulīgākais — nacionālām un sociālām lietām vistuvākais — no visiem savas draudzes latviešu mācītājiem. Mani intriģēja viņa attiecības ar brāļiem. Tie viņu pieņēma, tā sakot, ar savu cilvēku. Un viņš ša. sadarbībai pievērsis lielu vērību. Tāpēc, un pa daļai Poruka hernhūtiešu stāstu ietekmē, radās mans pirmais darbs par brāļiem, Piesaulē publicētā eseja Hernhūtieši."

„Materiālus pašam romānam," paskaidro Baumanis, „vācu ilgi, bet sporadiski — šad un tad, kad uznāca nieze to darīt vai kad aizbraucu uz kādu vietu, kur starp citu varēja kaut ko arī tanī jautājumā iemantot. Un pieeja lietām man vairākkārt mainījās. Man īstenībā galvenais ir laikmets. Īstenībā ne tik daudz grāfa Cincendorfa sūtņi Vidzemi saviļņoja, kā viņa pati bija nobriedusi ievērojamām pārmaiņām savu pamatiedzīvotāju — latviešu zemnieku — mentālitātē".

Vēsturē 18. gadsimtu pazīstam kā apgaismības, apsolūtisma, galanto, bet arī kā lielo revolūciju laikmetu. Trīs šī gadsimta lielās, pasaulē bieži daudzinātās revolūcijas — amerikāņu, lielā franču un industriālā revolūcija Anglijā — gan visas koncentrējās gadsimta beigu posmā. Varenā latviešiem nozīmīgā „revolūcija" — brāļu draudžu sūtņu ierašanās Vidzemā un to sensācionālie panākumi, vesels apvērsums zemnieku kārtas domāšanā un pasaules uztverē, iekrīt gadsimta pirmajā pusē.

Brāļu draudžu sākums meklējams Husa mācībā Čechoslovakijā vai, lietojot Husa laika (14./15. g.c.) nosaukumus, Bohēmijā un Morāvijā. Šiem apgabaliem nonākot Habsburga dinastijas pārvaldē un katoļu pretreformācijas ietekmē, zaudējot 30 gadu kaŗa laikā pēc kaujas pie Baltā kalna (1620. g.) visus vadoņus, šeit plaši iesakņojusies protestantiskā brāļu kustība (unitas fratrum) oficiāli tika iznīcināta. Taču tā pastāvēja slepenībā, attālākos, nomaļākos zemes novados kā zināma pagrīdes kustība. Kad vajāšanas pret brāļiem nemitējās, bet uziesmoja arvien no jauna, daļa meklēja un atrada patvērumu svešumā. 1722. gadā pulciņš Morāvijas vai Bohēmijas brāļu — amatnieki, zemnieki — ieradās Saksijā un ieguva atļauju apmesties uz grāfam Cincendorfam piederošās zemes Bertelsdorfā pie Cepures kalna (Herrenhut).

Grāfs Cincendorfs, skolojies pie tolaik Vācijā populārajiem pietistiem, kas uzstājās pret oficiālā luterānisma pārāk stīvo un racionālo reliģijas uztveri, kļuva par Morāvijas brāļu vadoni. Apmetnes Hernhūtē kļuva par centru, no kuŗa brāļi, sludinātāji, priecas mācības nesēji izklīda pa pasauli kā jauni misionāri. Daži no tiem, pietistu mācībai simpatizējošu mācītāju aicināti, nonāca arī Latvijas territorijā, toreizējā Līvlandē jeb Vidzemē, kas nesen bija nonākusi krievu caru varā. Šai vietā sākas Baumaņa romāna darbība.

Valija Ruņģe

1976. gada 31. janvārī piedalaities

„BURVJA LOKĀ ZEM PIRTS SLOTAS"

MASKU BALLE, uz kuŗu visus laipni ielūdz DV Toronto valde.

Sākums pl. 8 vak. DV namā, 125 Broadview Ave.

Ieeja $4.00 no personas, masku apģērbā $2.00.

Varēsit dejot un „pērties" pie Hamiltonas „Runču" mūzikas.

PILNA BUFETE — UZKOŽAMIE.

Mākslinieku vienības Latvis

GADSKĀRTĒJĀ IZSTĀDE

notiks Sv. Jāņa draudzes izstādes telpās, 200 Balmoral Ave., Toronto.

Izstādi atklās LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs š. g. 20. februārī pl. 7.30 vakarā. Izstāde turpināsies 21. febr. no pl. 12—9 vak.; 22. febr. no pl. 1—9 vak.

Izstādē var arī piedalīties latviešu mākslinieki, kas nepieder pie Vienības Latvis, bet dzīvo Toronto un tās apkārtnē. Informācija saņemama: tālr. (416) 536-8183, Z. Jurševskis.

Komponista Jāņa Norviļa darbu

KONCERTS

UZ 70 GADU SLIEKŠŅA

14. februārī pl. 6 vak. Sv. Andreja baznīcā.

Piedalās:

Ērģeļu solo — A. Rundāne

Dainas koris, diriģente A. Skudra Kārkliņa,

DV vīru koris, diriģents A. Saulīte.

Koplidojums uz DV dienām Anglijā

DV KANADĀ VALDES SĒDE TORONTO

DV Kanadā valdes 10. janvāŗa sēdē DV namā Toronto priekšsēža G. Brikmaņa vadībā ar klusuma brīdi pieminēja divus mūžībā aizsauktos biedrus — Heinrichu Goldmani no DV Britu Kolumbijas nodaļas un Ernestu Zariņu no DV Toronto nodaļas.

Sēdē piedalījās: G. Brikmanis, R. Britāls, A. Šterns, V. Kārkliņš, R. Puriņš, A. Kalviņš, I. Breikša, Z. Masīte, J. Treijs, A. Kalupnieks, E. Treilons, Dz. Melnbārdis, E. Ozols, V. Cinis, K. Bencons un V. Gulēns.

Saimniecības daļas vadītājs A. Šterns nolasīja DV nodaļas Ošavā biedra A. Apsiņa vēstuli. Valde lūdza viņu stāties sakaros ar pašreizējo DV lietu kārtāju Ošavā — T. Stārasti. Kanadas vanadžu priekšniece nosūtījusi apsveikuma rakstu DV organizācijas priekšniekam Jānim Frišvaldam un vanadžu priekšniecei Marijai Ķeņģei, sakarā ar viņu ievēlēšanu līdzšinējos amatos. Kasieris izmaksājis DV Toronto nodaļai no Bēru fonda 300 dol., sakarā ar miršanas gadījumu. Saimniecības daļas vadītājs A. Šterns pašlaik strādā pie DV grāmatnīcas gada pārskata sastādīšanas. DV Ziemsvētku tirdziņa atlikums 2509,02 dol. sadalīts starp DV Toronto nodaļu un laikrakstu Latvija Amerikā. Valde izteica pateicību tirdziņa vadītājam A. Šternam un visiem tirdziņa sekmētājiem.

V. Kārkliņš jau ilgāku laiku strādā pie DV Kanadā kartotēkas pārkārtošanas, kas drīzumā būs pabeigta. DV Kanadā valde aicina DV nodaļas paziņot savas jaunās valdes sastāvu, tikko jaunas vēlēšanas gada sapulcē būs notikušas. Z. Masīte izsūtījusi aptaujas lapas nodaļu darbības izvērtēšanai. Sporta daļas vadītājs J. Treijs iegādājies 25 jaunas balvas sportistu apbalvošanai.

M. Jonāne sēdē informēja par 3. DV globālajām dienām šovasar Anglijā un kopējas lidmašīnas nomāšanu. Lidojums uz Londonu paredzēts 22. vai 24. augustā. Globālās dienas sāksies 27. augustā un turpināsies līdz 31. augustam ar saukli: Pāri zemēm, pāri jūrām, Daugavas Vanagi, sasauksimies Tuvāka informācija par koplidojumu un pieteikšanās pie M. Jonānes, 271 Rusholme Rd., Toronto, Ont. M6H 2Y9, tālr. 536-5235.

Draudzīgā aicinājuma atcerē valde atvēlēja mūsu skolām 200 dol., ko izmaksās Latviešu nacionālajai apvienībai Kanadā. Latviešu nacionālajam fondam Zviedrijā nolēma nosūtīt 500 dol. Sakarā ar šī gada DV delegātu sapulci, amatpersonu vēlēšanām kandidātu nominācijas komisiju sastādīs DV Kanadā valdes priekšsēža vietnieks J. Gailītis. Sakarā ar paredzēto DV zelta medaļas piešķiršanu agrākajam Kanadas ministru prezidentam Džonam Dīfenbekeram, pazīstamajam latviešu un visu baltiešu draugam, valde aicina DV nodaļas, kas to nebūtu izdarījušas, iesūtīt līdz 1. martam savas atsauksmes.

Ar 1. janvāri pensijā aiziet DV Kanadas valdes revīzijas komisijas locekle un ilggadējā DV darbiniece Alma Reinberga. Valde viņu sveica šinī dzīves gada jubilejā un novēlēja nepagurt arī turpmākajā organizācijas darbā. Valdes priekšsēdis G. Brikmanis sēdes ievadījuma ziņoja par savām aktivitātēm sēžu starplaikā, kas veltītas organizācijas darbības un mērķu sekmēšanai. Viņš apsveicis DV CV un DV KV darbiniekus, kas uzņēmušies jaunus pienākumus organizācijas darbā. DV KV priekšsēdis novēlēja arī laimīgu Jauno gadu visiem sapulces dalībniekiem.

Nākošā DV Kanadā valdes sēde svētdien, 8. februārī, pl. 10 no rīta DV namā. **E. T.**

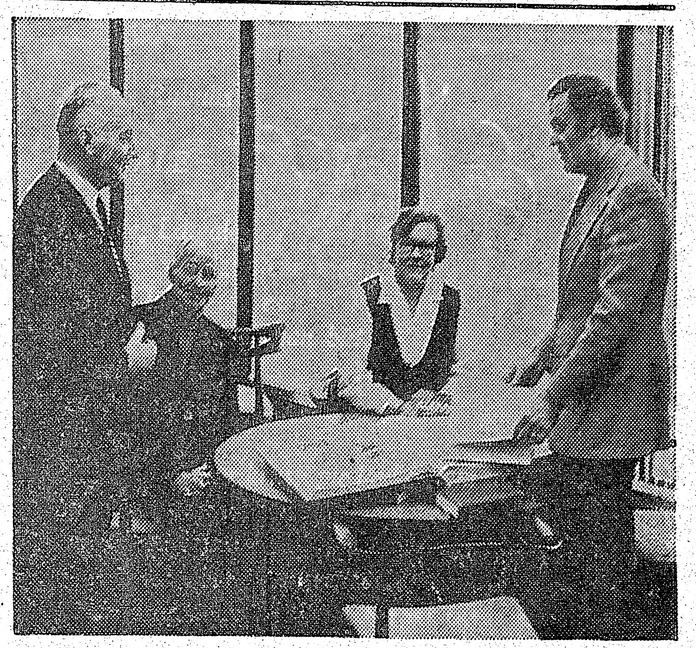

DV Manitobas nodaļa pasniedza Manitobas mūzeja Man and Nature bibliotēkai 44 grāmatas par Latviju. Augšējā attēlā veltes nodošana mūzejam, no kreisās: DV Manitobas nodaļas valdes priekšsēdis T. Puisāns, K. Smolinskis, A. Jandava un mūzeja direktors Dr. H. D. Hemphills. Šis ir jau otrs DV dāvinājums mūzejam. Pirms dažiem mēnešiem mūzejam nodeva latviešu kokli.

Cinītāju slava nezudīs

ZIEMSVĒTKU KAUJU ATCERE SAULAINĒ

Kurzemes Ziemsvētku kauju atceres vakaru 10. janvārī Saulainē ievadīja māc. Ed. Ķergis ar svētbrīdi, citējot vārdus: „Lai slava tiem, kas krituši par tevi, mana dārgā tēvija, kas cīņā nežēloja sevi, kam sirdī dārga bija Latvija". 65 svētbrīža dalībnieki lieca ziemas vakara klusumā galvas kritušo varoņu piemiņai.

Pie debesīm mirgoja zvaigznes, dzīvajā, sniega piebārstītajā eglītē dega svecītes. Lāčplēša tēlam Sniega māte bija uzlikusi sniegoto villaini. Piemineklja altārī dega svētuguns. sardzē, baltos tērpos ar šautenēm, stāvēja bijušie cīnītāji O. Kļavenieks un A. Taube. Lielo jundu dziedāja baritons Alberts Vītols. Svinīgi izskanēja visu svētbrīža dalībnieku dziedātā valsts himna Dievs, svētī Latviju. Kritušo varoņu piemiņai cīnītājiem veltīto vainagu nolika vltn. Ēriks Robežgruntnieks, bet no DV Kanadas valdes un Hamiltonas nodaļas ziedus nolika Ojārs Ieviņš.

Karoga mastā plīvoja Latvijas karogs. Stindzināja sals, bet svētbrīža dalībnieki likās iejutušies svētbrīža pārdzīvojumā. Vēlāk tie pulcējās Saulaines sabiedriskajā mājā sadraudzības vakaram, kuŗu ar dziesmām kuplināja Ženija un Alberts Vītoli, Dainas Brumeles un Astras Vītolas kokļu pavadījumi. Modris Lorbergs lasīja patriotisma apgarotus dzejoļus, nobeigumā izpelnoties īpašu piekrišanu ar humoristiskas dzejas skandējumu.

Patika Miervalda Pavasaŗa kuplejas viņa paša ģitaras pavadījumā.

Sadraudzības vakaram veltītu uzrunu sacīja Kurzemes kauju dalībnieks St. Leimanis, pakavējoties arī pie šo varonīgo cīņu noŗises. Viņš arī vadīja vakara programmu. No LNAK runāja kalpakietis K. Tannis, atceroties plkv. Oskaru Kalpaku un viņa bataljona cīņas Kurzemē, tāpat šo cīņu vēlākos turpinātājus — latviešu leģionārus. Ziemsvētku kauju līdzgaitnieks O. Kļavenieks nolasīja virspulkveža A. Silgaiļa apsveikumu no Halifaksas. Bijušos cīnītājus bija atcerējušies arī pl. ltn. R. Kociņš Rietumvācijā un majors Ed. Stīpnieks no Adelaides, Austrālijā, grāmatas Kurzemes cietoksnī autors virsn. vietn. A. Šiņķis Sadberijā u. c.

Vakars risinājās dziesmu garā, par kuŗām galvenokārt rūpējās O. Ieviņš ar A. Vītolu. Tā tika skandētas gan karavīru, gan tautasdziesmas. Agrāko cīnītāju dzīvesbiedres bija klājušas pašu sanesto cienastu. Sarīkojumu organizēja bij. cīnītāju rīcības komiteja ar priekšsēdi V. Tikiņu.

O. K.

Jāpieteicas braucienam uz Tobago

Tobago ekskursijas vadītājs Dr. Edgars Andersons informē:

Plānotais latviešu salidojums Tobago salā, kā jau agrāk ziņots, notiks no 10. — 23. jūnijam. Skaistā Tobago sala ir vienīgā zeme Rietumu pasaulē, kuŗai tieši vēsturiski sakari ar Latviju un kur savā laikā dzīvoja un strādāja latvieši, kādēļ ekskursija radījusi plašu interesi. Ekskursijā piedalīsies ne tikai liels skaits tautiešu no ASV un Kanadas, bet arī no Venecuēlas, Brazilijas, Zviedrijas, Anglijas un lielāka grupa arī no Austrālijas un Jaunzēlandes. Pieteicies arī Latvijas sūtniecības vadītājs Vašingtonā Dr. Anatols Dinbergs. Grupas uz Tobago reizē izlidos no Ņujorkas un Miami.

Lai nodrošinātu lidojumu par ievērojami pazeminātām cenām, ekskursantu saraksts sastādāms jau līdz 15. februārim, kādēļ tautieši, kas ceļojumā ieinteresēti, bet pieteikuma veidlapas vēl nav iesnieguši, aicināti tās nekavējoties iesūtīt Dr. Ed. garam Andersonam: 2571 Boooksin Avenue, San Jose, California 95125 (tel. 408 - 269-7453). Vēlāk dalībniekiem būs jāmaksā parastās cenas, par vairākiem 100 dol. augstākas, tāpēc tiem radīsies grūtības ar istabu nodrošināšanu viesnīcās.

Vietējie iedzīvotāji, kas ieinteresēti savas zemes vēsturē, rūpīgi sarga tās vēstures lieciniekus, kādēļ senie kurzemnieku nosaukumi Tobago saglabājušies vairāk nekā 300 gadus. Mūs var sevišķi interesēt, ka Trinidadas un Tobago lielākais kaŗakuģis nosaukts „Courland Bay", godinot senos kurzemnieku ieceļotājus un viņu galveno apmešanās vietu, uzbūvējot tur vecāko pilsētu un pirmo luterāņu baznīcu Amerikā.

Modernajā Sv. Dāvida baznīcā, kas paceļas senās kurzemnieku baznīcas vietā, notiks svinīgs dievkalpojums Jaunzēlandes latviešu mācītāja Romāna Reinfelda vadībā, kas tagad vada Venecuēlas latviešu draudzi. Programmā paredzēti daudzi izbraukumi apskatīt vēsturiskās vietas un salas dabas skaistumu, ar uzkavēšanos brīnišķīgākajās pludmalēs un vietējo iedzīvotāju mākslas centros. Latviešu salidojuma norisi filmēs, uzņems televīzijā, kā arī par to informēs radiofonus un presi. Piedalīsies arī ALAs filmu nozāres vadītājs Vilis Lapenieks, sen. Paradzēta arī piemineklja atklāšana senajiem Kurzemes ieceļotājiem. Braucienam pieteikušies arī vairāki latviešu rakstnieki, zinātnieki, ārsti, skolotāji un visdažādāko citu profesiju pārstāvji, kā no vecākās, tā jaunākās paaudzes.

150 telegrammas ASV senātoriem

Apzinoties, ka 9. decembrī ASV senātā iesniegtā Nebraskas republikāņu senātora K. Kērtisa rezolūcija (S. Res. 319) attieksmē uz Baltijas valstu inkorporācijas neatzīšanu baltiešiem vēl svarīgāka nekā 2. decembrī vienbalsīgi pieņemtā tautas vietnieku nama rezolūcija (H. Res. 864), daudzi Kalamazū tautieši griezušies ar jauniem mudinājumiem un iesniegumiem pie senāta ārlietu komisijas priekšsēža, Alabamas demokratu senātora J. Sparkmana, republikāņu vecākā senātora komisijā K. Kēses un citiem komisijas locekļiem un atsevišķiem senātoriem.

Kalamazū latvieši pie šīs akcijas praktiski piestrādāja visu Ziemsvētku un Jaungada laiku. ALA viceprieksšsēdis V. Miķelsons, uzrunādams apmeklētājus Kalamazū latviešu ev. lut. draudzes eglītes vakarā, aicināja ikvienu pievienoties telegrammu sūtīšanai senātoriem. To pašu darīja P. Austriņš Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes sarīkojumā. Latviešu biedrības priekšnieks J. Cīrulis to atgādināja Jaungada sagaidīšanā Latviešu namā. Pie telegrammu vākšanas strādāja A. Elksnis un Ginta Sīka. Svētku laikā savākto telegrammu skaits tuvojas 150, kuŗas 4. janvāŗa rītā G. Sīka pn P. Austriņš nosūtīja senāta ārlietu komisijas locekļiem un senātoriem.

Bez kopēji organizētā darba, liels skaits vēstuļu un telegrammu tika nosūtīts individuāli. Aptuveni rēķinot pieņemams, ka šinī akcijā piedalījušies ap 75 proc. Kalamazū latviešu ģimeņu.

V. Bokis

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

meklē biroja darbinieku - darbinieci

ar priekšzināšanām grāmatvedībā vai skaitļotāja zinātnēs. Zvanīt tel. 922-2551 un prasīt pēc pārvaldnieka J. Reinberga.

KANADAS ZIŅAS

SV. KATRĪNAS

● Sv. Katrīnu Daugavas vanadžu Jaungada sagaidīšanas balle 31. decembrī Beacon Motor Hotel telpās, pie Ontario ezera noritēja lielā omulībā un sirsnībā. Ātri pagāja laiks, ap 300 viesiem pulcējoties puškotā zālē, Runčiem trimdā spēlējot deju mūziku! Starp viesiem bija daudz citu pilsētu un kaimiņvalsts draugu. Bija ieradies arī DV Kanadas valdes priekšsēdis G. Brikmanis ar dzīvesbiedri un citi valdes locekļi. Bagātīgā loterijā izlozēja arī Vijas Frances un Treimaņa gleznas. Gadu mijā viesi tukšoja šampanieša glāzes un nodziedāja Daudz baltu dieniņu. Pēc vecā gada aizvadīšanas vēl skanēja ilgi laimes vēlējumi, jo katram bija daudz draugu, ko sveikt 1976. gadā.

Z.

MONTREALA

● Montrealas latviešu organizāciju rīkotajā Latvijas valsts svētku sarīkojumā šoreiz ziedojumos ieņemts 500 dol., bet izdevumi bijuši 850 dol., radot 350 dol. iztrūkumu, ko pagaidām segusi Montrealas Latviešu biedrība. Organizācijas un draudzes aicinātas piedalīties iztrūkuma segšanā, piesūtot čekus Montrealas Latviešu biedrības valdes priekšsēdim M. Štauveram. Montrealas Latviešu biedrība pēdējos divus gadus vadījusi svētku padomes darbu, bet 1976. g. vadība rotācijas kārtībā jāpārņem Trīsvienības ev.-lut. draudzei. Padomes sēde paredzēta 12. februārī pl. 7.30 vak. Latviešu namā.

Vidusanglijas Daugavas vanadžu vakarēšana Mūsmājās pie Koventrijas. Otras rindas vidū vanadžu priekšniece Marija Ķeņģe, no viņas pa labi DV priekšnieks Jānis Frišvalds, Koventrijas vanadžu priekšniece E. Pliča un Koventrijas nodaļas priekšnieks E. Krasts. No vanadžu priekšnieces pa kreisi — Vidusanglijas vanadžu pārstāve un Lesteras vanadžu priekšniece Zenta Lazdiņa.
Foto: H. Blezūrs

Kā filma nokļuva rietumos

TUVĀKAS ZIŅAS PAR SODA NOMETNI PIE RĪGAS UN TANĪ UZŅEMTO FILMU

Mūsu laikrakstā jau sen ziņojām par īsfilmu, kas slepeni izvesta no Latvijas par kādu soda nometni pie Rīgas un kas izrādīta televīzijā Eiropā, ASV un Kanadā. Mūsu Rietumvācijas līdzstrādnieks no Minchenes par minēto filmu un tās izrādīšanas atskaņām brīvajā pasaulē un Pad. savienībā tuvāk ziņo:

Decembŗa sākumā Anglijā, pēc tam Francijā, Italijā un Ziemeļamerikā televīzijas raidītāji demonstrēja šaurfilmu ar dažiem skatiem no soda nometnes Latvijā. Nekas līdz šim nebija radījis pasaulē tik plašas atskaņas kā šī īsā filma. Kā ziņoja Rietumvāc. laikr. Frankfurter Allgemeine Zeitung, latviešu baptistu garīdznieks Kļaviņš, kas dzīvo Vācijā, pārliecinājis, ka filma ir oriģināluzņēmums no dzīves soda nometnē Rīgā, Krustpils ielā 63. Kļaviņš arī stāstījis, ka viņš saņēmis filmu no okupētās Latvijas un to nodevis angļu televīzijas sabiedrībai BBC. Filma izrādīta Anglijā, tad Francijā, Italijā un Ziemeļamerikas televīzijas raidītājos, Francijā izraisot saspīlējumu starp Francijas un Pad. savienības komūnistu partijas vadību.

Filmā speciālisti gan atraduši daudzas techniskas kļūdas, bet jāņem vērā, ka to slepeni uzņēmis kāds amatieris un nogādājis uz Rietumiem, riskēdams nokļūt ieslodzījumā. Filmā uzņemti tikai daži skati, bet tie ļoti reāli rāda soda nometnes dzīvi un tajā valdošo varmācību, kas skatītājos, sevišķi Francijā, izraisījis dziļu sašutumu, ka Eiropā vēl arvien pastāv koncentrācijas nometnes. Satraukti bijuši arī Francijas komūnisti un partijas vadība, kas cer gūt lielāku tautas atbalstu nākošajās vēlēšanās, kādēļ publicējusi savā laikrakstā L'Humanitē komentāru: „Ja filmā rādītais izrādīsies par neviltotu patiesību, tad tas smagi kaitēs Pad. savienības prestižam un sociālismam vispār." Francijas komūnistu partijas vadība uzaicinājusi padomju sūtni Parīzē filmu oficiāli atspēkot, pretējā gadījumā, uzaicinājumā bija teikts, franču komūnistiem nāksies atklāti nosodīt cilvēku apspiešanu Pad. savienībā.

Par koncentrācijas nometņu pastāvēšanu Pad. savienībā visiem rietumos jau zināms, arī Francijas komūnistiem, bet televīzijā izrādītā filma izraisījusi tik dziļu satricinājumu tādēļ, ka tā rietumnieku omulīgajos dzīvokļos skatītājiem lūdza un atgādināja: Palīdziet, glābiet mūs, jo rītu tāds pats liktenis var piemeklēt arī jūs! Filmas izrāde Italijā radījusi līdzīgu sašutumu un bailes no komūnistu straujās izplešanās šajā katoliciskajā zemē. Ziemeļamerikas lielās televīzijas sabiedrības atkārtoti rādīja filmu savu vakara ziņu raidījumā. Padomju sūtņi Londonā, Romā un Vašingtonā klusējuši. Padomju sūtnis Parīzē Čirvaņenko, atsaucoties franču komūnistu partijas aicinājumam, izteicis izbrīnu, ka franču televīzijas raidītāji atraduši par vajadzīgu izrādīt nezināma amatiera filmu.

Maskavas laikraksta Pravda, kas ir partijas organs, 19. decembŗa izdevuma 4. lappusē bija tikai ievietots kādas Aleksējevas raksts „Rupjš viltojums", kuŗā teikts: „Franču televīzija palaida uz ekrāna kārtējo pretpadomju pīli. Tika parādīts kāds zemes gabals, iežogots ar dzeloņstieplēm, parādījās kāds auto, paskrēja kādi cilvēki un jau bija paskaidrots, ka tie ir politiski ieslodzītie kādā padomju darba nometnē." Rakstā tomēr nebija teikts, ka uz automašīnas bija skaidri salasāms Rīgas numurs, noklusēts, ka filmā bija redzami novērošanas torņi, arī galvenie skati, ka ieslodzītie tikko spēj pavirzīties uz smagās kravas automašīnām, ieģērbti vienādos, novalkātos tērpos, un ka uz mašīnām bija lasāmi numuri:: „77-10 Lag.", 14-42 Lag.", „36-46 Lag", bet pie nometnes vārtiem numurs — „78-7".

Zīmīgi arī, ka filmas atspēkošanai līdz šim nebija parādījies arī neviens raksts Latvijas komūnistu partijas organā Cīņa. Laikam jau neiedrošinājās apstrīdēt to, ko Rīgas iedzīvotāji zina un katru dienu redz. Raksturīgi arī, ka Maskavas Pravda apmierinājusies tikai ar sveša autora publicējumu, kas nav ne redakcijas, ne politbiroja vai partijas centrālās komitejas raksts. Literaturnaja Gazeta 24. decembŗa rakstā, „Vēlreiz par viltojumu", Gorjačevs paskaidro, ka viņš šīs lietas noskaidrošanai aizbraucis uz Rīgu, kur izstaigājis visu nometni, izrunājies ar tās vadītāju, bet tajā, izņemot kriminālistus, nevienu politiski ieslodzīto nav sastapis.

I. Blažēvics

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

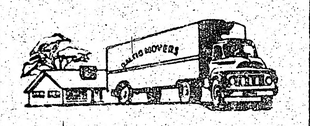

BALTIC MOVERS

TĀLR. 534-1403, Toronto

14 redakcijas 20 gados

Eiropas Latviešu jaunatnes apvienība (ELJA) 1975. gada decembrī atskatījās uz sava izdevuma ELJA Informācija 20 gadu pastāvēšanu. Iznākuši 72 Informācijas numuri ar kopējo lappušu skaitu — 2053. Nevienas citas jaunatnes apvienības izdevums nevar uzrādīt šādu bilanci, nedz arī kāds cits izdevums latviešu jauniešiem trimdā. Šais 20 gados darbojušās 14 redakcijas, tāpēc ELJA Informācija nav vienmēr bijusi vienādas kvalitātes. Pēdējos 6—7 gados panākts zināms standarts kvalitātē. ELJAS informāciju izsūta pa visu pasauli, kur atrodas arī rakstu autori, pat okupētajā Latvijā.

Pirmais ELJA Informācijas numurs iznāca 1955. gada decembrī Augustdorfā, Vācijā, tikai 6 lp., to rediģēja J. Poņemeckis un D. Hāzners. Pirmie numuri bija informācija vārda tiešā nozīmē — saturā tikai ziņas par ELJA un citu jauniešu apvienību darbību. Sākot ar 13. numuru, Informācija kļuva plašāka, saturu papildinot ar apcerēm un ierādot vietu polemikām. Pēc 3. ELJA kongresa Informācijas vadību pārņēma ELJA valde, pati izvirzot redaktoru no sava sastāva. No 17. — 30. Informācijas numuram atbildīgie redaktori bija paši valdes priekšsēži vai priekšsēdes.

Lai Informācijas redakcijā panāktu efektīvāku darbu, 10. ELJA pilnsapulce nolēma Informācijas izdošanu atdalīt no valdes pienākumiem. Tā ar 1963. gadu Informācija kļuva patstāvīga. Arī vēl tagad redakcija darbojas neatkarīgi no valdes, bez sevišķiem redakcijas statūtiem un ir atbildīga tikai biedru pilnsapulcei. Pēc 10. kongresa saturā sāka arī parādīties zinātniskas apcerēs un pētījumi, kas saistās ar latviešu un sevišķi ar latviešu jauniešu problēmām. Pēc Vestendes kongresa 1966. gadā Informācijā vērojama zināma stagnācija, pat regress, kas turpinājās līdz 1969. gadam.

Sākot ar 53. numuru Informāciju vairs neizdod rotētu, bet fotospiedes technikā, to izveidojot par žurnālu ar pastāvīgu ziņu nodaļām, zinātniskām apcerēm, literāro darbnīcu u. c. Pēdējie 6 — 7 gadi bijuši Informācijas darbā arī visražīgākie, jo šai laikā publicēta vairāk nekā puse no kopējā lappušu skaita.

ELJA Informācijā izteikušies jaunieši no dažādiem nogrupējumiem, kritizējot arī pastāvošās trimdas institūcijas, tāpat padomju iekārtu.

Ar 77. ELJA Informācijas numura iznākšanu 1975. gada decembrī Informācija uzsāk savu 21. darbības gadu. Pēdējā ELJA pilnsapulcē ievēlēja jaunu redakciju, skaitā 15, kuŗu vada Māris Bite Anglijā.

K. K.

Latviešu sporta apvienībai Kanada 25 gadi

Kanadas latviešu sporta saime 25. janvārī pl. 11 no rīta pulcēsies savā gadskārtējā kongresā DV namā Toronto. Jau pagājuši 25 gadi, kopš sākusi darboties Latviešu sporta apvienība Kanadā.

Kanadas latviešu sporta dzīves vadītājs Arnolds Dzilna atzīmē, ka visus gaŗos gadus smagais sporta organizācijas darbs balstījies uz samērā nelielu pašaizliedzīgu darbinieku pleciem. Pēc A. Dzilnas domām sabiedrība pārāk maz informēta par LSAK darbu un tās veikumiem. „Sporta darbiniekiem svešumā sabiedriskā dzīvē jāieņem vieta blakus kultūras, izglītības un politiskās dzīves darbiniekiem, kā tas bija Latvijas neatkarības laikā pašu zemē un citu kultūras taudzīvē", turpina A. Dzilna.

Kad 1949. gadā bēgļi strauji emigrēja uz aizjūras zemēm, izira rosīgā sporta dzīve bēgļu nometnēs un sporta darbinieki izklīda. Latviešu sporta un fiziskās audzināšanas padome Vācijā likvidācijas sēdē izraudzīja sporta dzīves vadītājus dažādās zemēs pasaules mērogā: Anglijai — A. Mauriņu, ASV — A. Līdumu, Beļģijai — V. Teteri — Čilei — E. Laipenieku, Francijai — V. Baumani, Jaunzēlandei — V. Blicavu, Kanakai — Ž. Zentiņu. Vācijas amerikāņu zonai — J. Ozolu, Vācijas angļu zonai — A. Berkoldu, Austrālijai — J. Riņģi, Zviedrijai — A. Ritumu.

Kanadas latviešu sporta dzīves organizācijas darbs sākās 1950. gada pavasarī ar centru Toronto, Toronto latviešu YM CA paspārnē. Pēc Ž. Zentiņa aicinājuma pirmā atsaucās Hamiltonas sporta kopa, kas bija uzsākusi darbību tā paša gada janvārī E. Lipomaņa vadībā. Pēc vairākām sporta darbinieku apspriedēm, kuŗās piedalījās pārstāvji no Montrealas, Hamiltonas, Sv. Katrīnām, Londonas un Toronto, tika veikti priekšdarbi pirmā sporta kongresa sasaukšanai; tanī ievēlēja pirmo valdi Latviešu sporta apvienībai Kanadā. Meistarsacīkstes un draudzības sacīkstes jauno sporta kopu starpā tika noorganizētas jau pirms kongresa. Ontario volejbola meistarsacīkstes Toronto latviešu YM CA, kuŗā spēlēja: P. Bernāts, I. Cinovskis, V. Galviņš, H. Kiršs, E. Lipomanis un R. Simsons, uzvarēja Londonu — V. Denisovs, H. Blaubergs, H. Brikmanis, B. Gajevskis, J. Leišelnieks un A. Stirājs, ar 15 : 7 un 15 : 6. Sieviešu volejbolā uzvarēja Londona. Ontario basketbola meistarsacīkstēs Hamiltona pārspēja Toronto. Ž. Zentiņš lika arī pamatus Baltiešu sporta federācijai, noorganizējot sporta kongresa priekšvakarā plašus baltiešu sporta svētkus, kuŗos piedalījās sastādītās vienības ar sportistiem no visiem sporta centriem.

Basketbola izlase — T. Ansons, I. Cinovskis, U. Ploriņš, Šķiliņš, J. Ozoliņš, M. Žulps un Zommers uzvarēja igauņus ar 62 : 26 un lietuviešus ar 75 : 56.

Vīriešu volejbolā igauņi vienlīdzīgā sacensībā uzvarēja latviešus ar 15 : 10 un 15 : 13. Latviešu izlasē bija: A. Litavnieks, V. Denisovs, Gauše, V. Galviņš, H. Kiršs, E. Lipomanis, R. Simsons, Mukāns. Igaunietes uzvarēja latvietes ar 9 : 15, 15 : 8 un 15 : 9. Sacīkstes sākās ar svinīgu parādi, telpas bija skatītāju pārpildītas.

Sporta kongress notika 1951. gada 27. maijā Centrālās YM CA telpās, un to vadīja Arnolds Ticmanis. Kongress pieņēma LSAK statūtus un par valdes priekšsēdi ievēlēja Robertu Plūmi, ievērojamo latviešu sportistu un sporta darbinieku, kuŗa vārds bija pazīstams starptautiskā mērogā. Viņa ievēlēšana bija iepriekšējo oficiālo un neoficiālo apspriežu rezultāts. Valde sadalīja amatus šādi: Žanis Zentiņš — pirmais priekšsēža biedrs, Kārlis Bukass — otrs biedrs, Valija Balode (Pālena) — sekretāre, Jānis Pālens — biedrzinis; valdē vēl darbojās Imants Kāpostiņš, R. Plūme un Edvards Šteinhards.

LSAK jaunā valde jau otrā sēdē izraudzīja nozares vadītājus: volejbolā — V. Galviņu ar J. Gauši, paukošanā H. Zichmani ar E. Henišu, peldēšanā T. Ozolcelmu ar G. Dābolu, vingrošanā J. Roni ar O. Grīnbergu, galda tenisā M. Žulpu, futbolā H. Lazdiņu, nedaudz vēlāk to aizstājot ar A. Grīnbergu, vieglatlētikā K. Bukasu, ko aizstāja A. Ādminis!

(Turpinājums 9. lp.)

Toronto latviešu

kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

T.L. Kred. sab.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North,
Hamilton, Ont.
L8R 2T8

MAKSĀ

9% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem (% saņemot termiņa beigās).

Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi apdrošināti. Dzīvības apdrošinājums līdz $2,000.00 procentuāli atkarībā no biedru vecuma iemaksāšanas brīdī.

9,5 % par 1 gada termiņa noguldījumiem ne mazāk par $5,000.00 (bez dzīvības apdrošinājuma). Noguldījumu var izņemt tikai pēc gada.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00.
māju obligācijas līdz $75.000

Toronto BIROJS atvērts:
no pirmdienas — ceturtd.
no 10 rītā — 7.30 vakarā,
piektdienās no 10 rītā — 8.00 vakarā. Sestdienās no pl. 10 rītā līdz 1 pēcp.. Vasaras brīvlaikā no 15. jūnija līdz 15. septembrim birojs sestdienās slēgts.

TALRUNIS

Tel. 922-2551

Hamiltonas birojs
atvērts otrd. un ceturtdien no 6.30 vak. — 9 vakarā.

Tālrunis 529-7939

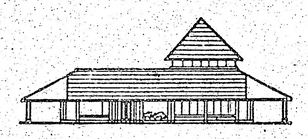

PEEL CHAPEL
2180 Hurontario St., 279-7663

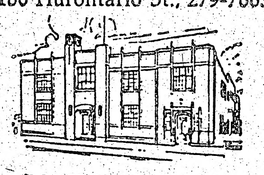

RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave. 533-7954

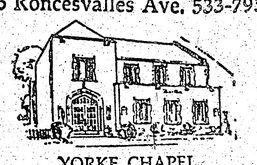

YORKE CHAPEL
2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJI

R. S. KANE Ltd.

apbedīšanas birojs

4812 YONGE STREET

(Sheppard Avenue tuvumā)

Willowdale

221-1159

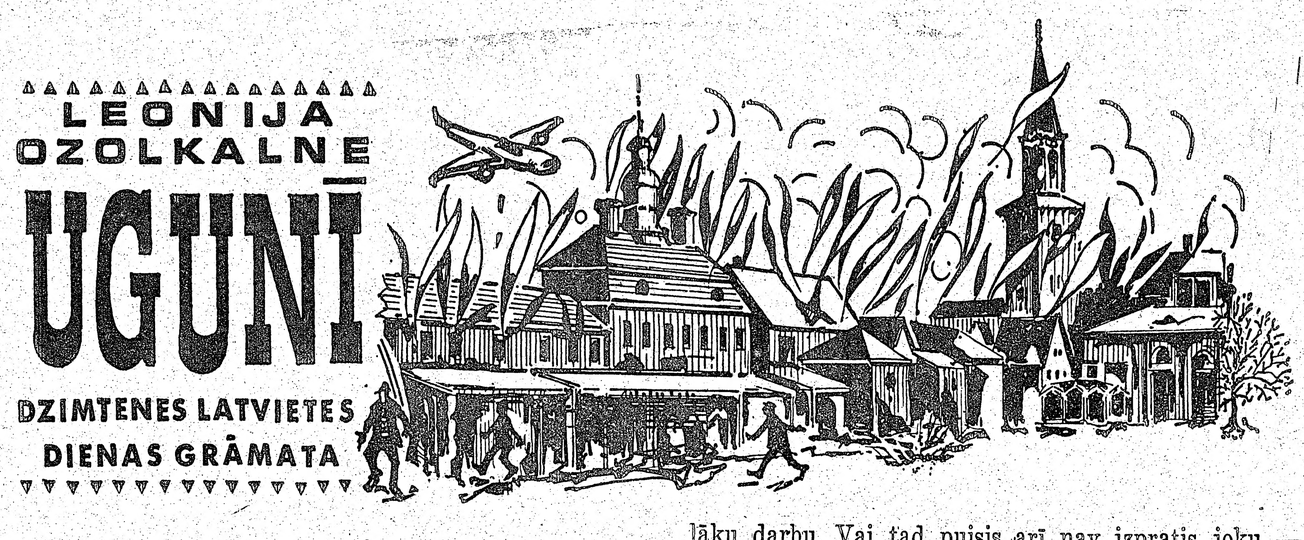

(35. turpinājums)

— Ir tiesa, nevīžīgas kājas, pāri kāpdamas, manus smilšu rakstus sajauc. Bet kas par to? Es biju pateikusi Dievam to, ko viņš pats man licis sirdī. Vai tad skaistākais nav tas, kas nāk, iet un mainās? Arī mākonis rakstīts īsam mirklim, bet vai tāpēc tas nav skaists? Ar mākoņiem pierakstīts viss zilais izplatījums. Neredz ne rakstītāja, ne lasītāja. Tikai paši raksti krājas skaisti un skaistāki. Vējš tos izpluinī un aiznes. Tad nāk citi un apstāšanās nav. Nepārtrauktā plūsma turpinās. Es nezinu, vai skanētājs manī atplok, tikai aizmugures vagās paliek mans dīvainais nemiers. No neapjaužamiem dziļumiem tur guldz un burbuļo kāds avots.

— Tur, skanēdama kā dzeja, smeldzot un sāpot pumpurojas tava jaunība, Ritiņ. Jaunība! —

* * *

Jau divas nedēļas Rita mitinās tantes Annas pajumtē. Negaidot parasto jautājumu, Rita pati sāk jaunu stāstu. Un tie ir atkal Bolmaņi, tas saules centrs, kas apstaro visu viņas bērnības zemi, ar saviem iespaidiem tālu iestiepdamies viņas dzīvē.

— Mūsu Tīlīte ļoti mīlēja lopus. Viņas kopšanā tiem bija labi. It sevišķi jaunā telīte — Brūnīte bija viņas mīlule, kaut laipnības nepietrūka arī citiem lopiem.

Kādā sirds siltuma brīdī, vērtējot bārenītes strādīgumu, saimniece reiz izteicās: jauno Brūnīti tu dabūsi pūrā, ja noskatīsi labu ņēmēju — bāleliņu. Bārenītei Brūnīte bija ļoti mīļa, nu tā kļuva kaut kas ar pašu cieši saistīts. Arvien Tīlītes priekšauta kābatā atradās pa gardumam viņai: garoziņa, kartupeļa miziņa, cukura grauds. Klusos patapas brīžos tā ieskāja telītes pieri, glaudīja radziņus un vienmēr tai ko klusi stāstīja. Vai tās bija ilgas pēc savas dzīves vai klusajos čukstos izlija sirds siltums, kuŗu nebija nevienam citam ko dot.

Sava dzīve — sava — Ko visu viņa nestāsta govs lopam, kamēr tas ar slapju purnu un biezu mēli izlaiza maizes garozu no saujas. Ir tik priecīgi un labi. Vējelim rotaļājoties sprogās, tās nerātni tekā uz pieres, un abu vaigu dziļajās bedrītēs skalojas tik daudz saules, ka tās izskatās kā mazi, gaismas pielijuši ezeri viņas vaigos.

— Sava dzīve, sava dzīve! — priecīgi tekājot šķiŗas solis. — Brūnīte, mana gotiņa. Es zinu, ka tu no manis kāro tikai garoziņu, ka tikai kārumā tava asā mēle aplaiza manus pirkstus. Bet man tu esi mīlestība, bārenes laime, cerība un dzīve. Tu gan kustini savas gaŗās ausis un neatbild, tumšām, lielām acīm veŗoties manī. Tu esi mana ģimene, savs pavarda sākums, savs mazs kaktiņš zemes ar sīkmazu mājiņu, ko drīkstu saukt savu. Dārziņš, sava ābele ar zustreņu krūmu zem tās. Tu — mans liktenis.

Un tad kādā pavasaŗa dienā Bolmaņos iebrauca tautu dēls. Ludis bija lāga puisis, darbā un dzīvē kārtīgs. Puisim bija cerības uzņemt nelielu māju uz renti. Bija sagādāts zirgs, iejūgs, darba rīki — viss vajadzīgais. Sēkla maizei, trūka tikai sievas un savas piena devējas, bez kuŗas saimnieks nav saimnieks. Bārenītes krietno tikumu skubināts, piedevām ar saimnieces apsolīto pūra govi, cilvēks cerēja uz labu dzīvi.

Kad lieta kļuva tik nopietna, saimniecei kļuva žēl vieglprātīgi dotā solījuma. Jo kas tad kalponītei pavieglā jokā teiktu solījumu varēja ņemt par pilnu: kas tad nabaga meiteni precēs. To tā viegli varēja pajokoties, cerībā no kalpones izspiest raitāku soli, čaklāku darbu. Vai tad puisis arī nav izpratis joku — un tā — precinieks aizbrauca. Tīlīte vasaras vidū atstāja saimnieku, salīgstot turpat tuvos kaimiņos.

Iztālēm ar ilgpilnām mitrām acīm Tīlīte skatījās apsolītajā govī. Nav viņai savas dzīves, nav un nebūs. Vieglā neapdomībā dotais solījums bija sajaucis viņas prieku, atstājot tukšumā ar pieviltām cerībām.

Citreiz, nesot savu māju ganam launagu, Tīlīte nespēja paiet gaŗām Brūnītei, nepaieskājot tās pieri, neatnesot garoziņu. Lopiņš jau nebija vainīgs. Un viņu divu klusajai tuvībai līdzi sisināja sienāži. Aizgriežoties Tīlītes vaigam pārslīdēja liela asara, ko aizskrienot tā nespēja noslēpt Ritas žiglajām acīm.

Tīlītes apciemojumi pie Brūnītes saimniecei nepalika nepamanīti. Tādās reizēs tā tincināja Ritu. — Ko Tīlīte meklē mūsu ganāmpulkā? Ka nepadara ko ļaunu. — Un viņas valodā bija nervozs nemiers. Vai tur bija apslēpta vainas sajūta un neērtums par savu cietsirdību? Vai saimnieces sirdsapziņā kremta nepildītais solījums un katrs Tīlītes nāciens uz ganiem bija pārmetums un atgādinājums?

Citreiz saimniece ganīti paaicināja sāņus, sniedzot ar ievārījumu apziestu baltmaizes riku:

— Tu man tikpat kā krustmeita — mīlīga ir saimnieces balss. — Tu pieskati, ka sveši ļaudis nestaigā pa mūsu ganībām. Un tad citreiz:

— Rita, ko tā svešā tur darīja pie mūsu lopiem?

— Tā? Tā nebija sveša. Mūsu pašu Tīlīte.

— Ko tad viņa?

— Tāpat. Glaudīja Brūnītes pieri, raudāja. Asaras bira Brūnītei uz pieres starp ragiem. Bet Brūnīte gudra, laizīja garozas no Tīlītes saujas. — Rita nevar saprast, ko saimniece ir tik savāda. Kāds muskulis viņas sejā noraustās, un ir tik jocīgi, ka nevar saprast, vai tā grib smiēties vai raudāt.

— Dzen viņu projām.

Nē, to nu gan nevarēja. Ritai taču Tīlīte ir tikpat kā māsa.

— Tā nu ir kā pasaka par Saulcerīti. Bija tik labi kopā ar tevi pavadīt dažas stundas pie atmiņu ugunskuriem, it sevišķi šais baigajās pārmaiņu dienās. Baidos, ka mūsu tauta atkal uz ilgiem laikiem tiks ieguldīta zārkā, visam bijušajam kļūstot par leģendu. Lai to neaizmirstu, mums par to ir jārunā un jāstāsta jaunajai paaudzei, atgādinot, ka neesam dzimuši vergi, bet brīvi ļaudis. Ierauti ikdienas darbā, mēs bieži nepamanām tos apstākļus un vidi, kas veido un audzina cilvēku, lai tauta būtu morāli stipra. Baidos, ka varmācība drīz aizbērs patiesības avotus, cilvēkus dzirdot no dūksnainas peļķes. Bet no mums pašiem jāpiedzimst varonim — Saulvedim.

Tik ticīga ir mātes sirds.

Tai laikā mani mocīja jautājumi: kā izskaidrot, ka no viena celma piederīgiem dažs ir bagāts, dažs nabags. Mans tēvs nebija dzērājs. Ģimenē auga četri bērni. Vai tie apēda tik daudz? Mūsu pieticīgajā mītnē nebija nekā lieka. Krievu zemē tēvs bija kādas muižas pārvaldnieks. Pēc kaŗa atgriežoties dzimtenē — vienkāršs strādnieks. Tēva celms te kaut kur sakņojās. Dažus sīkumus par izklīdušajiem radiem šad tad pieminēja arī Bolmaņu saimniece. Taču starp sevi un ganīti prata novilkt līniju. Toreiz...

— Bērns, cilvēku ciltis, attālinoties no pirmcelma, kļūst savstarpēji svešas, kaut tām vienas asins sākums. Ciltskoka zaros un zariņos pumpuro jauni dzinumi, plešoties plašumā un augstumā. Un plašums prasa telpu. Tā no vienas saknes cēlusies visa mūsu tauta, piezarojot Baltijas telpu.

(Turpinājums seko)

TORONTO ZIŅAS

● Toronto latviešu pensionāru apvienības pirmajā kārtējā šī gada saietā 8. janvārī Latviešu namā bija pulcējušies 236 dalībnieki, kuŗus ar jauno gadu apsveica apvienības valdes priekšsēdis A. Retigs. Saietu ar svētbrīdi ievadīja māc. I. Gaide, norādot, ka mēs visi šai dzīvē esam ceļinieki. Pēc tam turpinājās grupu nodarbības. Sevišķi rosīga ir apvienībās sieviešu rokdarbu kopa, kas ar 13 dalībniecēm I. Vičinskas vadībā strādā rokdarbus nākošai apvienības loterijai. Jaunā horizonta vadība izbeigusi jau vairākas bezdarbīgas pensionāru grupas, bet atzinīgi izteikusies par latviešiem, kas ir darbīgi un kuplā skaitā apmeklē savus saietus. Pensionāru apvienības valde jau sagatavojusi un izsūtījusi saviem biedriem gada pārskatu — ieskatam pirms apvienības gada sapulces 29. janvārī pl. 1 dienā Latviešu namā.

● DV Toronto nodaļas vanadžu kopas vanadzes, kas pirmdienās pulcējušās jau astoņās vakarēšanās DV namā, 5. janvārī Ritas Āpšes vadībā mācījās mezglu siešanas rokdarbus. Vakarēšanas organizē un vada Silvija Ozola, piedaloties arī citām lietpratējām. Aicināti piedalīties arī jaunieši, kas vēlas mācīties rakstaino cimdu un zeķu adīšanā, lai piedalītos Kultūras fonda izsludinātās sacensībās lietiskā mākslā jauniešiem līdz 18 g. vecumam dziesmu svētku ietvaros šovasar Toronto. Nākošā vakarēšana 19. janvārī pl. 6.30 DV namā.

● Piecu dažādu tautību deju grupas un vokāls ansamblis piedalīsies DV Toronto nodaļas tautas deju kopas Daugaviņa gadskārtējā lielsarīkojumā, ar kuŗu kopa atzīmēs arī savu 5 gadu pastāvēšanu 27. februārī pl. 7.30 vak. Seneka kolledžas Minklera zālē. Bez Daugaviņas dejotājiem piedalīsies arī igauņu Kalev vingrotājas, igauņu Kungla, lietuviešu Atzalynas, ungāru Kodaly un poļu dejotāji, kā arī vokālais ansamblis Ausma. Programmā būs arī kopas vadītāja E. Kalviņa choreografētais un pārstrādātais Virpulis, jaundeja — Rotā gredzentiņš — kopas dejotāja Andŗa Granta choreografijā un divas Toronto neredzētas dejas: Rotaļa (L. Krūmiņas) un lībiešu deja Surkadrillis (A. Rūjas), abas no Latvijas. Vakara vadību uzņēmies Guntis Sukse. Sestdien, 28. februārī, pl. 8 vak. Igauņu namā Daugaviņas jubilejas balle. Spēlēs deju kapella Runči trimdā no Hamiltonas.

● Pianists Arturs Ozoliņš martā dosies Dienvidamerikas turnejā, koncertējot Argentīnā, Brazilijā, Venecuēlā, Kubā un Meksikā. Pirms turnejas mākslinieks 5. februārī spēlēs Otavas nacionālā mākslas centrā ar centra orķestri.

● Ērģelniece Anita Rundāne koncertēs 25. janvārī pl. 4.30 pēcp. Eastminster United baznīcā (310 Danforth Ave.) ar četriem solistiem — soprānu, altu, tenoru un baritonu. Programmā Bacha, Mocarta, Bukstēdes, Duprē u.c. komponistu darbi.

● Toronto latviešu ev. lut. draudžu jaunatnes koŗa mēģinājumi janvārī pēc dievkalpojuma Sv. Jāņa baznīcā, bet sākot ar februāri mēģinājumi notiks Sv. Andreja baznīcā, saskaņojot ar dievkalpojuma laiku. Kori vada Vizma Maksiņa un Maija Baruša.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas draudzes pēcpusdienā 25. janvārī un 1. februārī pēc dievkalpojuma archibīskaps A. Lūsis stāstīs par savu ceļojumu uz Pasaules baznīcu apvienības asambleju Afrikā un tās norisi. Iespējama arī filmas demonstrēšana.

● Ticības celsmes stundas 18. un 25. janvārī pl. 6 vak. Sv. Andreja baznīcā, bet februārī tās atkal notiks Sv. Jāņa baznīcas telpās.

● Ar šī gada 1. janvāri visiem autobraucējiem Ontario provincē jālieto automašīnu drošības jostas. Ar 1. februāri šī noteikuma pārkāpējus sodīs tāpat kā pārējo satiksmes noteikumu neievērotājus. Jaunāko gadagājuma automobiļiem drošības jostas jau iekārtotas no spēkratu ražotājām firmām. Satiksmes līdzekļiem, kuŗiem tādas vēl nebūtu, tās iekārtojamas. — 28. februārī ir pēdējais termiņš izņemt 1976. gada lipekļus vieglo spēkratu numuriem. Šī gada lipekļi ir zilā krāsā. Nodokļa maksa līdzšinējā: 4 cil. mašīnām 23 dol., 6 cil. 32 dol. un 8 cil. 40 dol.

● Sv. Andreja draudzes jauniešu iesvētes mācības 20. janvārī vadīs māc. Ā. Čops, draudzes mācītājam J. Cālītim atrodoties Eiropā. Māc. Ā. Čops vadīs arī kārtējos draudzes dievkalpojumus. Draudzes mācītājs J. Cālītis atgriezīsies 25. janvārī. Sv. Andreja baznīcas dievkalpojumi angļu valodā jaukto laulību dalībniekiem notiek ik mēneša pirmajā svētdienā.

● Toronto latviešu koncertapvienības šīs sezonas trešajā koncertā sestdien, 31. janvārī, pl. 8 vak. Sv. Lorensa mākslas centrā koncertēs pianists Hermans Godess. Viņš ir Latvijā dzimis pianists un beidzis Latvijas valsts konservātoriju kā laureāts. Papildinājies pie ievērojamiem pasaules pianistiem Gīzekinga un Kazadezē. Koncertējis ASV un Eiropā. Ir Virdžīnijas mūzikas skolas profesors. Bieži koncertējis arī televīzijas programmas raidījumos.

● Toronto Latviešu biedrības sestdienas skola Draudzīgā aicinājuma atceri atzīmēs ar aktu skolas telpās 31. janvārī pl. 9 no rīta. Šī būs arī bērnu vecāku viesošanās diena klasēs. Sestdienas skolas vecāku un skolotāju pārrunu vakars 8. februārī pl. 8 vak. Latviešu namā.

● Toronto latviešu kreditsabiedrības bilance decembrī pieaugusi par 315.430 dol., kopbilancei sasniedzot 8,05 milj. dol. Kreditsabiedrība decembrī pelnījusi 13.615 dol., bet saimniecības gada deviņos mēnešos, kopš pagājušā gada 1. aprīļa, tīrā peļņa bijusi 54.000 dol. Kopā ar nesadalīto agrāko peļņas atlikumu kreditsabiedrības peļņas kontā uz šī gada 1. janvāri bijis 57.714 dol.

● Laikmetīgo pārdomu cikla ietvaros 29. janvārī pl. 7.30 vakarā Latviešu namā referēs mācītājs I. Gaide par tematu: Vai visi galvas mati ir skaitīti?

Raidījumi 18 valodās

Brīvības raidītājs (Liberty) Latvijā dzirdams pēc Rīgas laika pl. 9 un 11 vak. un 1 naktī 41 m īsviļņos (frekvence 7295), bet nākamā dienā pl. 12 17 m īsviļņos (frekvence 17895). Darbdienās tie ir pusstundu ilgi raidījumi, ko atkārto astoņas reizes, bet sestdienās un svētdienās raidījumi ir stundu gari, četras reizes atkārtojot. Katra programma sākas ar signālu pēc tautasdziesmas meldijas „Lokatiesi, mežu gali" un 5 min. ziņām, kam svētdienās seko nedēļas apskats par notikumiem pasaulē, izvilkumi no Latvijas vēstures, ziņas par citām padomju republikām un raidījums par reliģisku temu. Tas beidzas ar pusstundu ilgu lasījumu no Gulaga Archipelāga latviešu valodā.

Pirmdienās pēc ziņām apskata baltiešu problēmas, padomju ekonomiju un notikumus Latvijā; otrdienās nolasa preses apskatu, politisko analizi un apskata šīsdienas Latvijas problēmas; trešdienās runā par tagadējās Latvijas presi, intervijas ar vai par izciliem latviešiem, kā arī ir speciāls raidījums par aktuālu tematu. Ceturtdienas veltītas Austrumeiropas preses apskatam, pastāsta par latviešiem „klaidā" un cilvēka tiesībām; piektdienas paredzētas preses apskatam, Latvijai šodien, latgaliešu raidījumam, pārmaiņus—kultūras jautājumiem un speciālai programmai, kas veltīta sievietēm; sestdienās — ziņas par t. s. sociālistu zemēm, Latviju un latviešiem (kā tie parādās ārzemju presē). Stundu gaŗā raidījuma beigās jaunatnei veltīta programma .

Raidītāja galvenā redakcija atrodas Minchenē, kur galvenā redaktora Valdemāra Kreicberga vadībā strādā Vilis Skultāns, Margarita Ausala un Elmārs Sūna. Drīzumā no ASV gaida ierodamies piekto redakcijas locekli. Dagmāra Vallena savukārt strādā par Brīvības raidītāja korespondenti Ņujorkā. Raidījums kuplina daudzu latviešu zinātnieku, mākslinieku un sabiedrisku darbinieku no dažādām pasaules malām iesūtītās skaņu lentes.

Raidījumi ik dienas no Brīvības raidītāja sākās tikai 1975. g. 6. septembrī, tāpēc ziņas par to, cik tie labi sadzirdami Latvijā, kā arī par klausītāju — latviešu un igauņu atsaucību pagaidām vājas, toties lietuvieši, kuŗu raidījumus uzsāka pusgadu agrāk, jau saņem pamatīgu pastu. Uzsvērts, ka rakstītāji jūtoties gandarīti, ka raidījumi tagad notiek arī viņu valodā, un tie pateicas par ziņām, kur uzsvars likts uz notikumiem viņu zemē un Pad. savienībā, jo šādas ziņas viņiem neesot pieejamas. Viņiem arī interesē dzirdēt par tautiešu dzīvi šeit. Interesanti piezīmēt, ka kāds igaunis ieteic vairāk raidīt arī par baltiešu organizācijas BATUN darbu.

Latviešu raidījumu uzsākšana Brīvības raidītāja ietvaros pašreizējā laikā, kad ASV oficiālā ārpolītika centrējas uz detanti un iekšpolītika smagi pūlas izdevumu samazināt, uzskatāma par brīnumu. Liela pateicība pienākas Dr. Ilgvaram Spilneram par šo raidījumu izkārtošanu. Viņš i pavadījis neskaitāmas stundas Vašingtonā, gan pierunājot iespaidīgus vīrus republikāņu partijā, gan kaulējoties ar ASV Tautas vietnieku nama pārstāvjiem, gan liecinot ASV kongresā.

Brīvības raidītāja darbs, kas notiek 18 valodās, dibināts uz Universālās cilvēka tiesību deklarācijas 19. pantu: „Katram ir tiesības uz domu un izteikšanās brīvību. Šais tiesībās iekļauta brīvība paturēt savu pārliecību un meklēt, saņemt un izdot informāciju un idejas ar jebkuŗu sazināšanās līdzekļa palīdzību, neievērojot atsevišķu valstu robežas."

Brīvības raidītāja vadībā ir amerikāņi. To pārvalda ASC kongresa iecelta padome „Board of International Broadcasters", kam pakļauts arī Brīvās Eiropas raidītājs, kas raida uz t. s. satelītzemēm. Abus šos raidītājus nesen apvienoja viena prezidenta pārraudzībā vienās telpās: Minchenē Brīvības raidītājs pārcēlās uz Brīvās Eiropas raidītāja telpām. Jaunā prezidenta vārds ir Zigs Michelsons. Viņš savā laikā vadījis CBS raidītājus un bijis Northwestern universitātes žurnālisma skolas dekāns.

D. V.

Gatavojas skolēnu darbu skatei

VECĀKU UN SKOLOTĀJU DISKUSIJU PĒCPUSDIENA TORONTO LATVIEŠU ĢIMNAZIJĀ

Toronto latviešu tautas augstskolas ģimnazijas gadskārtējā vecāku un skolotāju diskusiju pēcpusdienā 11. janvārī bija pulcējušies mazāk vecāku nekā parasts — pēkšņi uznākušais putenis daudzus bija kavējis ierasties. Sanāksmi atklāja un vadīja direktrise V. Slavieša, bet pārrunas par saimnieciskas dabas jautājumiem — skolas padomes priekšsēdis E. Nāgelis.

Pretēji citiem gadiem, kad diskusijas ierosināja kāds nolasīts īsreferāts, V. Slavieša minēja dažus iesniegtos jautājumus, ap kuŗiem pārrunas saistījās — galvenokārt par disciplīnas un audzināšanas jautājumiem latviešu ģimnazijā vispār, par latviešu valodas prasmes attīstīšanu, kas vecākos izraisīja vairāk pārrunu, un ar to saistīto klašu sadalījumu pēc latviešu valodas zināšanu līmeņa.

Vecāki atzinīgi novērtēja ģimnazistu un absolventu tēvzemes mīlestību, kas spilgti izpaudās sakarā ar Helsinku notikumiem aizvadītajā vasarā. Nav tomēr noliedzams, ka ikdienā jaunieši savstarpējās sarunās lieto angļu valodu. Daži no vecākiem uzsvēra dzīves reālitāti — bērns dzird angļu valodu ap sevi — skolā un uz ielas, un tikai samērā īss laiks paiet ģimenes locekļu vidū. Par ļoti nozīmīgu faktoru uzskatīja dot jaunietim motīvāciju — kapēc jārunā latviski, kaut arī angļu valoda viņam būtu veiklāka.

Par pašreizējo sistēmu skolā, kur skolēni klasē sadalīti pēc valodas zināšanām, vairāki skolotāji izteicās, ka pēc vērojumiem vājiem skolēniem zūd cenšanās, tie kļūst vēl sliktāki, lai gan ar labajām klasēm darbs ir sekmīgāks. Pats galvenais palīgs valodas apgūšanai ir grāmatu lasīšana, tomēr vērojams, ka techniski ieinteresēti jaunieši latviešu grāmatas lasa maz. Labs palīgs vārdu krājuma papildināšanai ir diskusijas par dažādiem tematiem skolā, mājā un vasaras nometnēs. Tāpat par lielu palīgu valodas attīstībā vecāki atzina skolas Drāmatisko pulciņu skol. H. Miķelsona vadībā.

Skolas mērķis ir dot ne tikai zināšanas latviešu valodā, bet arī latvisko ideoloģiju.

Tā kā vasarā dziesmu svētku laikā Toronto notiks skolu darbinieku kongress, uz to aicināts ikviens, kam rūp skolas darbs, arī vecāki. Skolas darbu skatei šai laikā skola izgatavos dažādus eksponātus — audzēkņu darbus u. c.

Pārrunāja arī dažādus ierosinājumus, kā vairot skolai līdzekļus, bet lēmumus nepieņēma.

Pārrunas notika pie vecāku sarūpēta cienasta galda. Pēc diskusijām skolas padomei bija sēde, kuŗā apsprieda jautājumus par turpmāko sarīkojumu — Draudzīgā aicinājuma dienu 24. un 25. janvārī.

E. E.

Mūžībā aizsaukts mans mīļais vīrs, tētis un vectētiņš

Fredis Henry Goldmanis

dzimis 1908. gada 17. jūlijā Ventspilī, Latvijā,
miris 1975. gada 22. decembrī Vankuverā, Kanadā.

Pateicībā pieminam
Tevi, dzīves draugs un tēvs,
Dzīvību tu ziedoji
Dzīves cīņā skarbā.
Svētīts ir Tavs mūža darbs,
Ko Tu tautas druvā veicis!
Dievs lai dod Tev svešā zemē
Mierā dusēt mūža miegā!

Apbedīts 1975. gada 30. decembrī Forest Lawn Memorial Park kapsētā, Latviešu nodalījumā, Barnaby, B.C.

Pēc viņa sēro
sieva, meitas, dēli, vedeklas un mazbērni

LONDONA

● Jānis un Konstancija Jumari šinīs dienās atskatījās uz laulības dzīvē aizvadītiem 50 gadiem. Atceri bija rīkojušas gavilnieku meitas Janīna un Rita un 4 mazbērni. Jubilārus bija sveicis arī Kanadas ministru prezidents Trudo. Ontario provinces valdības pārstāvis personiski piegādāja iestiklotu adresi (Scroll) no Ontario provinces, līdz ar premjēra Dēvisa apsveikumu. Ar rakstu bija sveicis arī Londonas pilsētas galva. Jubilārs, kam janvārī piepildās 80 mūža gadi, pirms došanās bēgļu gaitās bijis Kārsavas stacijas priekšnieks, bet viņa dzīvesbiedre skolotāja.

J. S.

Epilogs kādam dēkainam ceļojumam

REIZĒ ARĪ ATVADVĀRDI HEINRICHAM GOLDMANIM

Ziemas svētku priekšvakarā priekšlaicīgi un negaidot aizsaulē aizgāja ļoti aktīvs DV Britu Kolumbijas nodaļas biedrs Heinrichs Goldmanis. Kā viņa ierašanās šajā kontinentā, tā viņa aiziešana nebūtībā bija zināma traģisma pavadīta.

Gēteborgas ostu Zviedrijā 1949. g. atstāja kāds mazs, vecs piekrastes kuģītis, vārdā Sarabanda, pārslogots ar dzīvo kravu. To sastādīja latviešu un igauņu pēckara bēgļi, kas gribēja nokļūt pāri okeanam, būt tālāk no komūnistu varas un varmācībām viņu okupētajās dzimtenēs.

Kuģītis, domāts 14 cilvēku apkalpes mitināšanai, savā vēderā un pažobelēs saspieda pāri par 200 vīriešu, sieviešu un bērnu. Visi viņi bija nelegālie patvēruma meklētāji Kanadā. Kuģītis piederēja pašiem, visa apkalpe — kapteinis, stūrmaņi, mašīnisti, bocmanis, kurinātāji, pavāri, radiotelegrafists (kam gan nebija ko darīt, jo mazais pārnesamais aparātiņš, šķiet, nemaz nedarbojās) u.t.t. bija no pašiem, cik nu tās pieredzes katram bija šajās nozarēs.

Sarabandas dzīvās kravas vidū bija kāda kupla brāļu un brālēnu ģimeņu apvienība — Goldmaņi, Dicmaņi, Jurjaki, Fišeri un Groši — pieaugušo vien 12, ar krietnu pulku jaunaudzes. Šī ģimeņu apvienība jau no pirmajām stundām uz kuģīša parādīja savu darba gribu un moderību, tā deva kuģītim divus kvalificētus stūrmaņus, lietpratīgu mašīnistu un pārtikas pārzini. Pēc dažu nedēļu sagatavošanās un dažu nedēļu dēkainās kulšanās pa Atlantijas okeana viļņiem, bēgļu kuģītis beidzot nonāca Halifaksas ostas reidā, kur ostas policija un muitas ierēdņi kuģīti aizturēja, izsludināja karantēnu un uzvilka dzeltenu karogu. Pēc kādas nedēļas cilvēku kravu pārvietoja uz Halifaksas imigrācijas telpām krastā, bet pašu Sarabandu pietauvoja krastmalai un konfiscēja.

Pēc politiskām, medicīniskām un citām pārbaudēm un daudzām pratināšanām, kas ilga ap divi mēneši, ar Kanadas speciālo, šim gadījumam pieņemto likumu, visiem Sarabandas „pašažieriem" piešķīra likumīgo ieceļotāju statusu un palaida brīvībā.

Pieminētā lielā ģimeņu apvienība devās uz Vankuveru, Britu Kolumbijā, kur drīz vien visi iesaistījās darbā un iepirka ģimeņu mājas. Turpat nokļuva vēl dažas citas ģimenes no Sarabandas, kas visas kopā deva diezgan lielu skaitu no toreizējiem Vankuveras latviešiem. Pienācēji apvienojās un iesaistījās latviešu sabiedriskajā dzīvē — Latviešu biedrībā. Radās ev. lut. draudze. Šai ģimeņu vienībai, esot diezgan vienprātīgai, impulsu deva un, varbūt pat rādīja virzienu Heinrichs Goldmanis, kam bija sava ietekme kā draudzē, tā Latviešu biedrībā.

Paša Goldmaņa īstā rosība un īstais darbs sākās tikai ar DV nodaļas nodibināšanu. Viņš īstenībā bija faktiskais nodaļas dibinātājs, kad priekš 23—24 gadiem, sekojot Toronto nodaļas biedra J. Treija mudinājumam, aicināja dažus bij. karavīrus un Dicmaņa mājā izgatavoja un izsūtīja tautiešiem, bet jo sevišķi bij. karavīriem, uzaicinājumu uz DV nod. dibināšanas sapulci. Divu gadu laikā no 19 cilvēku kodola nodaļa ar savu 70—80 biedru skaitu jau ierindojās diezgan augstu citu Kanadas nodaļu saimē. Rosīgākais un darbīgākais no visiem nodaļas biedriem bija Goldmanis, dažu tehnisko darbu veikšanai iesaistot pat savu ģimenes locekļus. Daugavas Vanagi visumā un nodaļa atsevišķi bija viņa sirds un dvēsele, viņa darbs un atpūta, viņa prieks un bēdas. Arī daži materiālie līdzekļi sākuma gados nāca no Goldmaņa un viņa radu ģimenēm. Pirmos 7 — 8 gadus viņš veica nodaļas valdes sekretāra amatu, vēlāk vairākus gadus bija valdes priekšsēdis un vietnieks. Viņa pozitīvo darbu novērtēja DV centrālā valde, apbalvojot ar zelta krūšu nozīmi. Nezinu neviena cita, kas tik tuvu sirdij būtu ņēmis DV lietas un darbu.

Šī lielā pieķeršanās DV lietām bija par iemeslu tam, ka pēdējā gadā nodaļas sadzīvē radušos maznozīmīgu nesapratnes viņš uztvēra ļoti personiski un ārkārtīgi sāpīgi un to smagi pārdzīvoja. DV Kanadā valde gan mēģināja visu izlīdzināt, bet tas neko nepalīdzēja. Viņš mira sarūgtināts un atstumts. Dzīves pēdējos mirkļos būt sarūgtinātam un justies atstumtam no savas dzīves lielākā lolojuma — nodaļas, ir liela liktēņa ironija.

Ar H. Goldmaņa nāvi DV organizācija zaudējusi vienu no nenoliedzami dedzīgākajiem šīs organizācijas ideju paudējiem un viņas goda aizstāvjiem.

Vēlēt Heinricham Goldmanim vieglas smiltis, kā katram aizgājējam, šoreiz ir vairāk nekā vietā. Nāve un kaps visu nogludina, samierina un izlīdzina. Lai tas tā notiktu arī šoreiz, ir šo atvadvārdu rakstītāja vēlējums.

Anvils

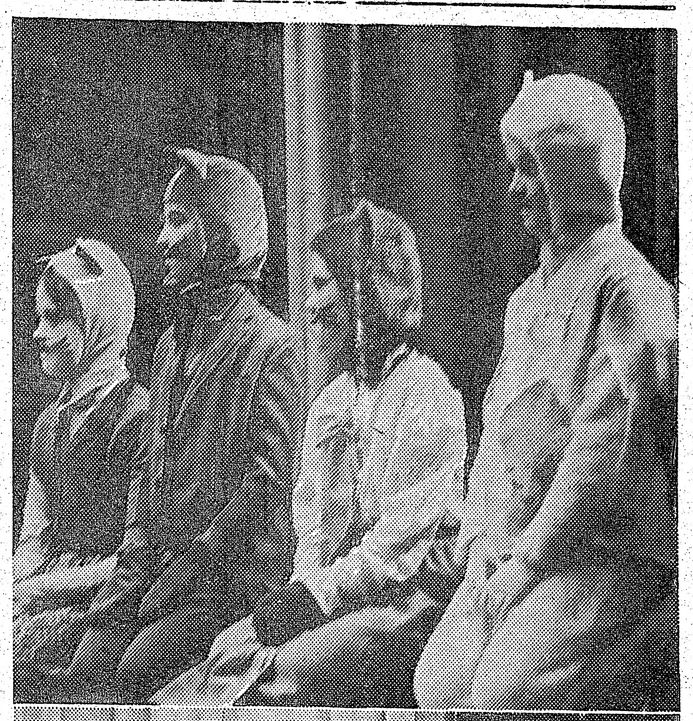

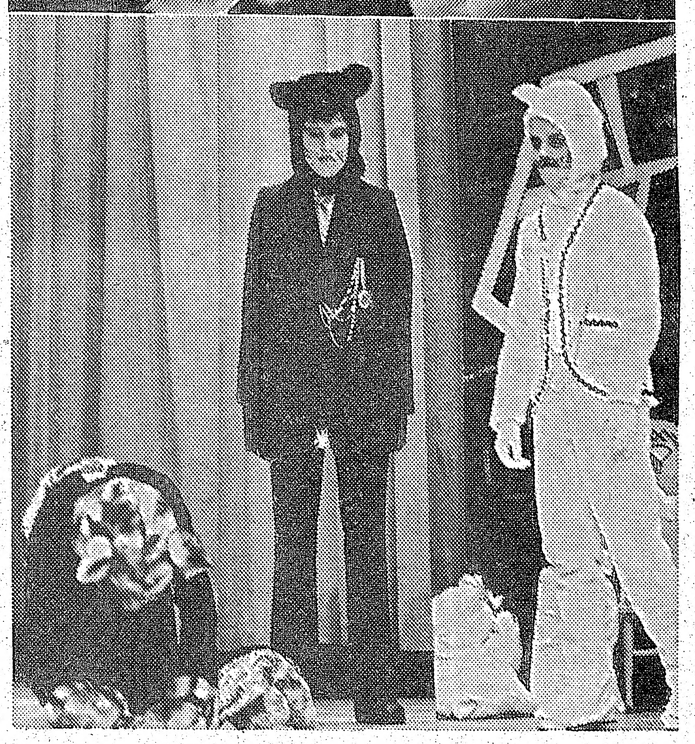

Aina no K. Skalbes Kaķīša dzirnaviņām TLB sestdienas skolas 6. klases audzēkņu iestudējumā. Augšējā attēlā — kaķīši: Dace Ķuze, Desirē Jeckalēja, Renāte Krastiņa un Vilma Vītola. Apakšējā attēlā no kreisās: Rolands Cicurskis Melnā runča kalps, Andris Briedītis (Melnais runcis) un Z. Pērkons (Kaķītis).
Foto: J. Liģers

Latviešu sporta . . .

(Turpinājums no 6. lp.)

Tanī pašā sēdē nolēma R. Plūmes ierosmē izstrādāt fiziskās audzināšanas programmu latviešu skolām Kanadas apjomā. Sevišķi nozīmīga vēlāk izrādījās R. Plūmes ierosinātā latviešu bērnu nometnes organizēšana.

Valdes sēdes reizēm notika katru nedēļu. Pirmā latviešu bērnu nometne brīvajā pasaulē atrada mājvietu īrētā pļavā Strītsvillē ar enerģisko E. Šteinhardu par komandantu. Gadu vēlāk nometne pārcēlās uz Saulaini, un to vadīja J. Pālens, 1953. gada vasarā LSAK nometnes mainīja vēlreiz adresi un pārcēlās uz jauniepirkto Sv. Andreja draudzes lauku īpašumu, izvēloties nometnei vārdu Sidrabene. Šo nosaukumu vēlāk pārņēma draudzes lauku īpašuma pārvalde visam īpašumam. Pirmo nometni Sidrabenē vadīja E. Šteinhards. Toreiz netrūka darba darītāju, un sporta darbinieki izkārtoja savus atvaļinājumus tā, lai varētu pārmaiņus uzņemties pienākumus nometnē, iesaistot šajā darbā visu ģimeni. Tādi bija Šteinhards, Skujiņš, Pālens, Henišs, Zentiņš u. c. LSAK atbildīgais nometnes vadītājs bija Roberts Plūme.

Fiziskās audzināšanas programmu izstrādāja profesore E. Bērziņa, un J. Pālens ar šo programmu iepazīstināja LNAK. Diemžēl, dažādu apstākļu dēļ šis projekts palika uz papīra.

Nākošais LSAK kapitāldarbs bija sporta laikraksta Trimdas Sports izdošana. Pirmo reizi tas iznāca 1952. gada 5. jūlijā redaktora Pauļa Plīša vadībā. 1953. gadā redaktora pienākumus uzņēmās Gunārs Gubiņš. 1955. gadā laikraksts mainīja nosaukumu — Sporta Apskats.

R. Plūmi aizsauca veļu valstī 1958. gadā, un viņa darbu uzņēmās Vilis Rozenbergs, bet jau 1960. gada martā viņš sekoja savam priekšgājējam. Sākās Jāņa Ādmiņa laiks sporta dzīves vadībā. J. Ādminis veica savu darbu ar lielu pienākuma apziņu. Viņa nopelns ir vieglatlētikas nozares izveidošana un sadarbības noorganizēšana ar ASV latviešu sporta vadību un sporta saimi, rīkojot daudzas meistarsacīkstes abu valstu apjomā gan Kanadā, gan ASV.

Darba apstākļu dēļ 1967. gadā A. Ādminis uz šo amatu vairs nekandidēja, un viņa vietā ievēlēja Viktoru Sališu, kas pārsteidza visus ar lieliskām organizātora dāvanām un drosmi, uzņemoties uzbūvēt Sidrabenē sporta stadionu. Stadiona būve ir vienreizējs piemineklis LSAK, un tanī ilgu laiku bija iesaistīta visa Sporta apvienība. 1973. gada 20. janvārī sporta dzīves vadītāja pienākumus uzņēmās pašreizējais valdes priekšsēdis Arnolds Dzilna. Pēdējos gados darbs paplašinājies, audzis sportistu skaits, radušās jaunas sporta nozares, pastāvošās paplašinājušās. Īpaša vērība veltīta sadarbībai ar Latviešu nacionālo apvienību Kanadā. Labi rit sadarbība ar kaimiņiem — ASV sporta saimi. LSAK galvenais mērķis — audzināt latvisku jaunatni visiespējamākiem līdzekļiem — ir sekmīgs. LSAK darba lauks ir pārāk plašs, lai par to vienā rakstā pastāstītu. LSAK iecerējusi arī audzināt jaunus sporta darbiniekus, iekļaujot šo programmu 2 x 2 nometņu saturā. Pašreiz sūdzamies par jaunu sporta darbinieku trūkumu, bet — arī dzimtenē organizātorisko darbu darīja pa lielākai daļai tikai tie sportisti, kas bija sasnieguši vismaz pusmūžu.

Z. Zentiņš

Pēdējā izdeviba

noskatīties Ziemeļamerikas latviešu teātŗa dienās Mineapolē, ASV, godalgoto izrādi: Jāņa Viesiena drāmu Jānis Reiters. Rūdolfs Blaumanis savos darbos galvenokārt ietver dzīvi un notikumus lauku sētā, saimnieku un gājēju attieksmes, saimnieku dzimtas locekļu sadzīvi u.t.t. Jānis Viesiens savā drāmā pieskāries pārlaikmetīgai idejai, ko neškiŗ nedz gadu simti, nedz vieta, jo arī mēs šodien, svešajās zemēs, mēģinām darīt visu, lai saglabātu un saglābtu mūsu tautas lielāko bagātību—latviešu valodu.

To zināja un saprata arī viens no ļoti retajiem izglītotajiem latviešiem, mācītājs un zinātnieks Dr. Jānis Reiters, pārtulkojot bībeli latviešu valodā,,saviem Vidzemes zemniekiem." Pārlasot Latvijas vēsturi, ikvienam ir skaidrs, ka par šādu darbu un ideju 17. g. s. vācu muižniecība varēja „noziedznieku" ne tikai spīdzināt, bet arī nogalināt.

1975. gada 29. novembrī par šis lugas izrādi teātŗa dienās DV teātris Kanadā ieguva augstāko atzinību— Ādolfa Allunāna ceļojošo balvu. Ši jau ir trešā reize, kad D.V.- teātris Kanadā atzīts par labāko latviešu amatieŗu teātri Ziemeļamērikas kontinentā.

J. Viesiena drāma Jānis Reiters izrādīta: Toronto (daudzkultūru teātŗu festivālā) Bufalo, Hamiltonā un Mineapolē. Viesizrādes paredzētas vairākas A.S.V. pilsētās, bet sestdien, 17. janvārī, plkst 8 vak. Bickford Park vidusskolas zālē būs otrā un pēdējā izrāde Toronto.

Parādīsim, ka mēs protam cienīt un novērtēt arī „pašu māju priesteŗus!"

TONIJA KRŪKA

HAMILTONA

● DV Hamiltonas nodaļas vanādžu kopas gadskārtējā sapulce otrdien, 27. janvārī, pl. 7.30 Hamiltonas Latviešu biedrības namā (16 Queen St. N.). Visas vanadzes aicinātas ierasties, lai kopējās pārrunās rastu jaunas idejas turpmākam darbam. Būs arī kafija.

● DV Hamiltonas nodaļas gadskārtējā sapulce šestdien, 7. februārī, pl. 6 pēcp. Hamiltonas Latviešu biedrības namā (16 Queen St. N.). Darba kārtā parastie darbības jautājumi un vēlēšanas. Nodaļas valde aicina visus biedrus sapulcē piedalīties. Pēc sapulces biedru vakars groziņu veidā.

● Sestdien, 14. februārī, pl. 8 tradicionālais DV karnevāls „Mīlas murdā". Šogad tas atkal notiks Roberta restorānā, kur Hamiltonas nodaļa rīkoja savus karnevālus jau agrāk, bet restorāna vadība sanāca konfliktā ar mūziķu arodbiedrību, kas atļāva spēlēt tikai saviem biedriem. Šogad restorāns panācis ar arodbiedrību vienošanos un karnevālā atkal skanēs Rumču dejas mūzika. Restorāns atrodas King St. E. un Sanford ielu krustojumā. Šogad karnevālam jaunus sienas zīmējumus apsolījies gatavot T. Ķiķauka.

J. G.

● Gaidu un skautu vecāku padomes rīkotais „Jautrs bilžu vakars" 18. janvārī, bet 21. februārī — gaidu un skautu 25 g. darbības atceres svinības; 11. aprīlī — gaidu jendas koncerts „Es dziedāju, gavilēju."

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

17. janv. pl. 7 vak. Tartu College, 310 Bloor St. W. (ieeja no Madison Ave.) Studenšu korp. kopas slēgts tējas vakars. Biļetes iepriekšpārdošanā pie SKK pārstāvēm.

17. janvārī pl. 8 vak. Bickford Park skolas auditorijā DVTK iestudējumā Jāņa Viesiena Jānis Reiters.

17. janv. pl. 7 vak. Latviešu namā TLMM kluba Zaķu balle ar medījumu un zivju izlozi. Spēlēs deju kapella Runči Trimdā.

18. janvārī pl. 11 no rīta DV namā, DV šaušanas sporta sekcija rīko šaušanas teorijas un prakses kursus. Informācijai zvanīt pa tālruni 225-3860.

18. janvārī pl. 4 pēcp. Sv. Jāņa baznīcas telpās Gvīdo Augusta lekcija ar illustrācijām „Latviešu mākslinieki Kalifornijā."

19. janv. pl. 8 vak. Latv. namā LPB PPPV referēs L. Zandbergs par tematu Pašreizējie trimdas un dzimtenes periodiskie izdevumi.

22. janvārī pl 2 Latviešu namā pensionāru regulārā sanāksme.

24. janvārī pl. 6 vak. un 25. janvārī pl. 5 pēcp. Latviešu namā TLTA ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma sarīkojums ar R. Blaumaņa Pazudušā dēla izradēm.

25. janvārī pl. 11 no rīta Latviešu sporta apvienības 25. kongres Toronto DV namā 125 Broadview Ave.

25. janvārī pl. 4.30 pēcp. East Minster United baznīcā, 310 Danforth Ave. (Broadview — Logan rajonā) vokālās un ērģeļu mūzikas koncerts (17. — 20 gs. autoru darbi). Pie ērģelēm Anita Rundāne.

29. janvārī, pl. 7.30 vak. Latviešu namā Pārdomu vakars. par tematu „Vai visi mūsu mati skaitīti?" Runās māc. I. Gaide.

31. janvārī 1976. g. DV Toronto nodaļas masku balle.

1975./76. gada

TORONTO KONCERT-APVIENĪBAS KONCERTI

21. janvārī pianists H. Godesa.

6. maijā soprāns Irma Kurme, pie klavierēm Verena Stelpe-Dambrāne.

Visi koncerti notiek Sv. Laurenca Taunhallē.

1. februārī pl. 5. pēcp. Sv. Andreja baznīcas zālē Marisa Vētras 10 gadu nāves atceres koncerts. Piedalās: M. Makvikare (soprāns), I. Birne-Veinberga, J. Cīrulis (bariotons), pavadītājs A. Štrombergs.

14. februārī pl. 6 vak. Sv. Andreja baznīcā komp. J. Norvila 70. g. jubilejas koncerts. Piedalās DV vīru koris Kanadā un Dainas koris.

14. februārī pl. 7 vak. tradicionālā Pankūku balle Latviešu namā. Par dejas mūziku rūpēsies I. Ķipis.] Jaunāko Dižданča dalībnieku priekšnesumi. Rīko Latviešu nama dāmu komiteja. Ieeja brīva.

15. februārī pl. 3 pēcp. Sv. Andreja baznīcā Gaujas gaidu un Rīgas skautu 25. gadu jubilejas dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma svētku akts sarīkojumu zālē.

21. febr., 1976. g. vīru koŗa Viesturs koncerts — Lietuviešu kultūras namā, 1573 Blor St. West.

21. februārī pl. 8 vak. Latviešu namā (491 College St. Toronto) Dižданcis rīko Baltic Bash. Tērps sēmiformālais.

22. februārī pl. 4 pēcp. Latviešu namā LPB J. Akurātera 100 g. atceres sarīkojums: I. Ancāne, S. Darkēvica, J. Dzeguze, I. Sakss, Dr. P. Vasariņš, A. Vītols u.c.

27. februārī DV Daugaviņa rīkotais Baltiešu vakars 76. Piedalās Kalev Estiene vingrotāji, igauņu un lietuviešu dejotāji, latviešu vokālais ansamblis Ausma un poļu un ungāru dejotāji.

No 27. — 29. februārim Sv. Jāņa baznīcā: „Šī māksla ir jauna". Rīko LNJAK.

28. febr. pl. 6.30 vakarā Latviešu namā Aizgaveņa saviesīgs vakars ar priekšnesumiem.

29. februārī pl. 4 pēcp. DV namā Latvijas brīvības cīnītāju atceres sarīkojums.

20. martā pl. 7.30 vak. DV Toronto vanadžu koŗa Zīle koncerts, 1573 Bloor St. W. Diriģents Arvīds Purvs. Saviesīgajā vakarā spēlēs Runči.

27. martā pl. 8 vak. Bickford Park skolas auditorijā Toronto teātŗa izrāde Ernesta Aistara „Goda diena" Voldemāra Pukata režijā.

24. aprīlī pl. 8 vak. Bickford Park skolas auditorijā ALT Bostonas ansambļa 25 g. jubilejas iestudējums — Rūdolfa Blaumaņa No saldenās pudeles. Režisors Reinis Birzgalis.

HAMILTONA

14. februārī pl. 8 vak. DV Hamiltonas nod. karnevāls Pigbridžā — Roberts restorānā. Spēlēs Runči.

6. Latviešu dziesmu svētki un latviešu dienas Kanadā

Svētdien, 27. jūnijā:
dievkalpojums — dzismu svētku atklāšana — tēlotājas mākslas izstādes atklāšana.

Pirmdien, 28. jūnijā:
kultūras darbinieku kongress — Sidnejas deju kopu uzvedums Saules josta.

Otrdien, 29. jūnijā:
sabiedriski politisko darbinieku kongress — teātŗa izrāde J. Raiņa Rīgas ragana.

Trešdien, 30. jūnijā:
skolu darbinieku kongress — jauno mākslinieku konkurss — latviešu simfoniskās mūzikas koncerts.

Ceturtdien, 1. jūlijā:
dievkalpojums — jauno rakstnieku cēliens — filatelijas un numizmatikas izstādes atklāšana — lietiskās mākslas izstādes atklāšana — teātŗa izrāde Rīgas ragana — tautas deju sacensības — latviešu kamermūzikas koncerts — iepazīšanās balle.

Piektdien, 2. jūlijā:
PBLA valdes sēde — LNJAK pilnsapulce — masu sapulce pie pilsētas valdes — jaundeju skate — jaunmākslinieku koncerts — garīgs koncerts — jauniešu balle — rakstnieku cēliens.

Sestdien, 3. jūlijā:
ASV — Kanadas latv. izlases spēles volejbolā un basket bolā — teātris Rīgas ragana — populārās mūzikas koncerts — tautas deju lieluzvedums — dziesmu svētku balle.

Svētdien, 4. jūlijā:
rakstnieku cēliens — skolnieku koncerts — koŗu kopkoncerts — populārās mūzikas koncerts.

Ainas no J. Viesiena drāmas Jānis Reiters, ko Daugavas Vanagu teātris Kanadā izrādīs sestdien, 17. janvārī, pl. 8 vak. Bickford Park vidusskolas zālē. Izrādi pēc tam vairs Toronto neatkārtos, bet teātris ar šo lugu viesosies vairākos latviešu centros ASV. Par šo izrādi DV teātris Kanadā Ziemeļamerikas teātŗa dienās Mineapole pag. gada novembrī izpelnījās Adolfa Alunāna ceļojošo balvu. Augšā no kreisās: V. Lāma, V. Vare, J. Puriņš un A. Spricenieks; apakšā E. Jurševskis (pa kreisi) un Z. Upīte.

Latviešu zinātnieka 50 gadi

Vienam no latviešu ražīgākiem zinātniekiem Nikodēmam Bojāram pagājušā gadā palika neatzīmētas divas jubilejas: viņš pārkāpa 50 gadu slieksni un tajā pašā gadā apritēja 20 gadi no filozofijas doktora grada iegūšanas.

N. Bojārs dzimis 1925. gada 1. jūnijā Daugavpilī, kur viņa tēvs Aloizs bija apriņķa valdes priekšsēdis, bet māte Elvīra valodu skolotāja. Kā pirmais skolnieks viņš 1944. g. beidzis 1. Daugavpils valsts ģimnaziju, pēc tam bēgļu gaitās Vācijā studējis Baltijas universitātē Hamburgā un no 1946. — 1949. gadam Getingenas universitātē. Pēc iecelošanas ASV studējis ķīmiju un vēsturi Ilinojas universitātē (1950. — 1955.), iegūstot Ph.D. gradu ar galveno priekšmetu ķīmijā un blakus priekšmetiem kodolfizikā un viduslaiku vēsturē. Studijām saņēmis vairākas stipendijas Vācijā un ASV.

Strādājis par pētniecības asistentu organiskā ķīmijā un par pēcdoktorāta asistentu. 1959. gadā ieguvis universitātes mācībspēka kvalifikāciju, mācot ķīmiju Bafalo universitātē (1959. — 1960.) un organisko ķīmiju Ilinojas technologiskā institūtā (1961. — 1963.). Laikā no 1961. — 1965. g. kā viesis lasījis lekcijas 3 ASV un 3 Vācijas universitātēs. Lasījis lekcijas Ilinojas valsts zinātņu akadēmijā, kas viņu ievēlējapar biedru jaunu atklājumu dēļ ķīmijā par slāpekļa savienojumu sintezi.

Līdztekus mācībspēka pienākumiem strādājis par pētniecības ķīmiķi vairākās sabiedrībās un institūtos, bet pēc tam par pētniecības padomnieku firmā Borg-Warner Chemical, kur darbojas vēl tagad.

Strādājot Hūkera ķīmiskajā uzņēmumā Dr. N. Bojārs izveidojis nekūstošus un nedegamus poliesterus, kas ir izejviela ikdienas plastikas priekšmetu ražošanā. Šo panākumu dēļ ievēlēts par Nujorkas zinātņu akadēmijas locekli. Kopš 1960. g. Dr. N. Bojāru raksturotāji dati atrodami American Men Of Science izdevumā.

Pēdējos 11 gados Dr. N. Bojāra svarīgākie atradumi ir halogenu, sevišķi chlora un broma organisku savienojumu izmantošana plastikas ražošanā. Šāda plastika nedeg un izturīga pret triecieniem. Savus atradumus un izgudrojumus Dr. U. Bojārs patentējis vairāk nekā 40 valstīs. Reģistrētas 69 patentes, bet 58 iesniegtās patentes gaida apstiprinājumu. Viņa publikāciju skaits latviešu, angļu un vācu valodā sasniedz 70, no kuŗām 21 publikācija ir par populārzinātniskiem tematiem (astronomija, kosmoloģija, baltu senvēsture). Dr. N. Bojārs 1961. gadā publicēja Latvija Amerikā rakstu seriju par raķešu zinātnes un pasaules telpas pētniecības attīstību. Šinīs publikācijās nav ieskaitīti Techinkas Apskata un citu ķīmijas rakstu atreferējumi, kuŗus viņš kopš 1963. gada regulāri sniedzis žurnālam Chemical Abstracts, ko pazīst ķīmiķi visā pasaulē un līdz ar to gūst ieskatu par latviešu ķīmiķa veikumiem. Dr. N. Bojārs ir biedrs vairākās profesionālās organizācijās, arī Čikagas Latviešu inženieŗu biedrībā un Latviešu inženieŗu apvienībā. Viņš ir konkordijas Valdemāra filistrs.

Vairākkārt lasījis referātus latviešu sabiedrībā ASV pilnētās un Minsteres ģimnazijā Vācijā par filozofijas, astronomijas un baltu senvēstures tematiem. Daļu sava brīvā laika veltījis literārai darbībai, publicējoties vairākos žurnālos, rakstījis arī dzejoļus Valdemārijas Vēstnesī. Pašreiz vaļas brīžos strādā pie grāmatas Baltu civilizācija. Kopš 1959. gada ir regulārs Technikas Apskata līdzstrādnieks.

A. Spurmanis

Dr. Nikodēms Bojārs

Eiropas federālisti aicina izbeigt detanti

European Press jaunākā izdevumā, kas iznāk Londonā, Anglijā, sakarā ar Centrālās Eiropas federālistu 27 gadu darbību, ievietota SEF deklarācija, kuŗā izteikts brīdinājums par pašreizējo politisko stāvokli Eiropā un aicinājums saslēgties ciešākā vienībā, radot Centrālās Eiropas federāciju, ko 1951. gadā formulēja un parakstīja visas brīvās Centrālās Eiropas nacionālās komitejas t.s. Filadelfijas deklarācijā.

Deklarācijas beigās teikts: Mēs aicinām apvienoties visus centrāleiropiešus trimdā, lai apkaŗotu mūsu kopējo ienaidnieku un lūkotos pēc kopējiem draugiem. Mūsu spēks ir mūsu kopējās pūlēs un rīcībā, kas atnesīs neatkarību apspiestajām valstīm. Tajā pašā laikā mēs lūdzam rietumu politiķus izbeigt detantes politiku, kas cenšas pilnīgi iznīcināt pretkomūnistisko morāli un panākt rietumvalstu atbruņošanos.

Deklarāciju parakstījusi CEF komiteja, kuŗā latviešus pārstāv agrākais Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centra priekšsēdis un Latvijas diplomātiskā korpusa bij. vadītājs Dr. P. Reinhards, kas federālistu izdevumā ievietojis arī gaŗāku rakstu, kuŗā analizējis Eiropas drošības konferenci Helsinkos.

Dr. P. Reinhards norāda, ka Pad. savienība tagad izturas tā, it kā Helsinku konference nekad nebūtu bijusi. Vadošie cilvēka tiesību aizstāvji bieži nodoti „psichiatriskai ārstēšanai", Berlines mūris nav nozudis, bet pastiprināts ar nāvējošiem ieročiem pret bēgļiem, cilvēku kustības brīvība ierobežota tāpat kā agrāk, Rietumu izdevumus Pad. savienībā neielaiž, par pilsoņu izlaišanu no Pad. savienības kontrolētām valstīm bieži prasa lielas naudas summas, it kā pastāvētu atzīta vergu tirdzniecība.

Apskatot Pad. savienības izplešanās tieksmes, Dr. P. Reinhards secina, ka tā izmantos visus sev labvēlīgos apstākļus Eiropā, kā tas jau redzams Portugalē. Dienvidslavija var būt nākošā, ja Tito vai viņa pēctecis nebūs piesardzīgs un vabīts pietiekami stipri pretosies iekļaušanai padomju impērijā. Eiropas apvienošanās ideja var kļūt „lipīga" arī Pad. savienības nekrievu republikām, secina Dr. P. Reinhards.

Senātors kritizē jauno etnisko politiku

Kanadas tautas mākslas padomes gadskārtējā sanāksmē konservātīvo senātors Pauls Juziks izteicies, ka viņš jūtoties pārsteigts par Kanadas oficiālās daudzkultūras programmas paredzēto maiņu. Senātors Juziks šīs piezīmes bija izteicis sakarā ar darba ministra Džona Munro paskaidrojumu, ka daudzkultūras programmas fondi galvenokārt paredzēti rasisma un diskriminācijas apkaŗošanai.

Kanadas tautas mākslas padomes sanāksmē pagājušā gada beigās piedalījās 50 etnisko grupu pārstāvji no visas Kanadas. Šīs padomes priekšsēdis ir senātors Juziks, kas kopā ar citiem 10 etnisko organizāciju pārstāvjiem nosūtīja telegrammu ministru prezidentam Trudo, lūdzot vizīti, tāpat arī pie ministra Munro un iekšlietu ministra Folknera. Telegrammu, bez daudzu citu etnisko grupu pārstāvjiem, parakstīja arī Latviešu nacionālā apvienība, Baltijas tautu federācija un Igauņu nacionālā padome Kanadā.

Senātors Juziks izteicās, ka daudzkultūra Kanadā pastāvējusi jau pirms valdības oficiālās politikas deklarācijas un tā faktiski pastāvēs arī turpmāk, neatkarīgi no iespējamās valdības politikas maiņas. Ungāru federācijas Kanadā priekšsēdis Džordžs Knaits izteicies, ka samazinot piešķīrumus folkloras programmai un trešās valodas mācīšanai skolās, pāri paliks tikai tautu „kausējamais katls".

Kanadas igauņu informācijas darbs

Igauņu centrālās padomes Kanadā Informācijas centrs savā jaunākā ziņu biļetenā angļu valodā Newsletter, kas pagājušā gadā iznācis jau piecos numuros, starp citiem rakstiem, kas fototechnikā pārņemti no lielajiem Toronto dienas laikrakstiem par Baltijas tautu problēmām, ziņoja arī par četru igauņu neseno notiesāšanu Tallinā ar spaidu darbiem līdz 6 gadiem. Piektais apsūdzētais Arvo Varato, pēc profesijas fiziķis, attaisnots. Valodu tulkam Sergejam Soldatovam un universitātes lektoram Kaljo Matikam abiem piespriesti 6 gadi spaidu darbos, bet inženieri Mati Kīrends un Artjoms Juskevičš notiesāti katrs ar 5 gadiem spaidu darbos par to, ka prasījuši brīvību Igaunijai.

Laikraksta The Toronto Sun ievadnieks Roberts Makdonalds par šo prāvu bija intervējis Igauņu nacionālās padomes Kanadā pārstāvi L. Leivatu. Interviju savā pirmajā lappusē pēc tam foto technikā ievietojis Newsletter, to izplatot iespaidīgām personām un organizācijām, lai informētu par to, kas tagad notiek Igaunijā. Toronto Sun arī informējis, ka piecu igauņu pratināšanu vadījis KGB (čekas) majors Pimenovs, kas speciāli šim nolūkam pārcelts uz Tallinu no Permas, kur bijis komandants Pad. savienības piespiedu darbu nometnē, kas ar savu režīmu pazīstama kā visstingrākā un nežēlīgākā nometne.

Kanadiešu žurnālists beigās raksta: „Igauņu, latviešu un lietuviešu patrioti brīvajā pasaulē protestē pret sistēmatisku savu zemju pārkrievināšanu. Pad. savienība oficiāli deklarējusi, ka šīs territorijas ir viņas sastāvdaļa un izsūta baltiešus līdz pat Sibirijai, kamēr viņu vietā nometina krievus." Laikraksts citē L. Leivata paskaidrojumu, ka tas ir īsts genocīds, ko savā laikā šinīs valstīs nepaspēja Hitlers, Staļins un citi tiranni.

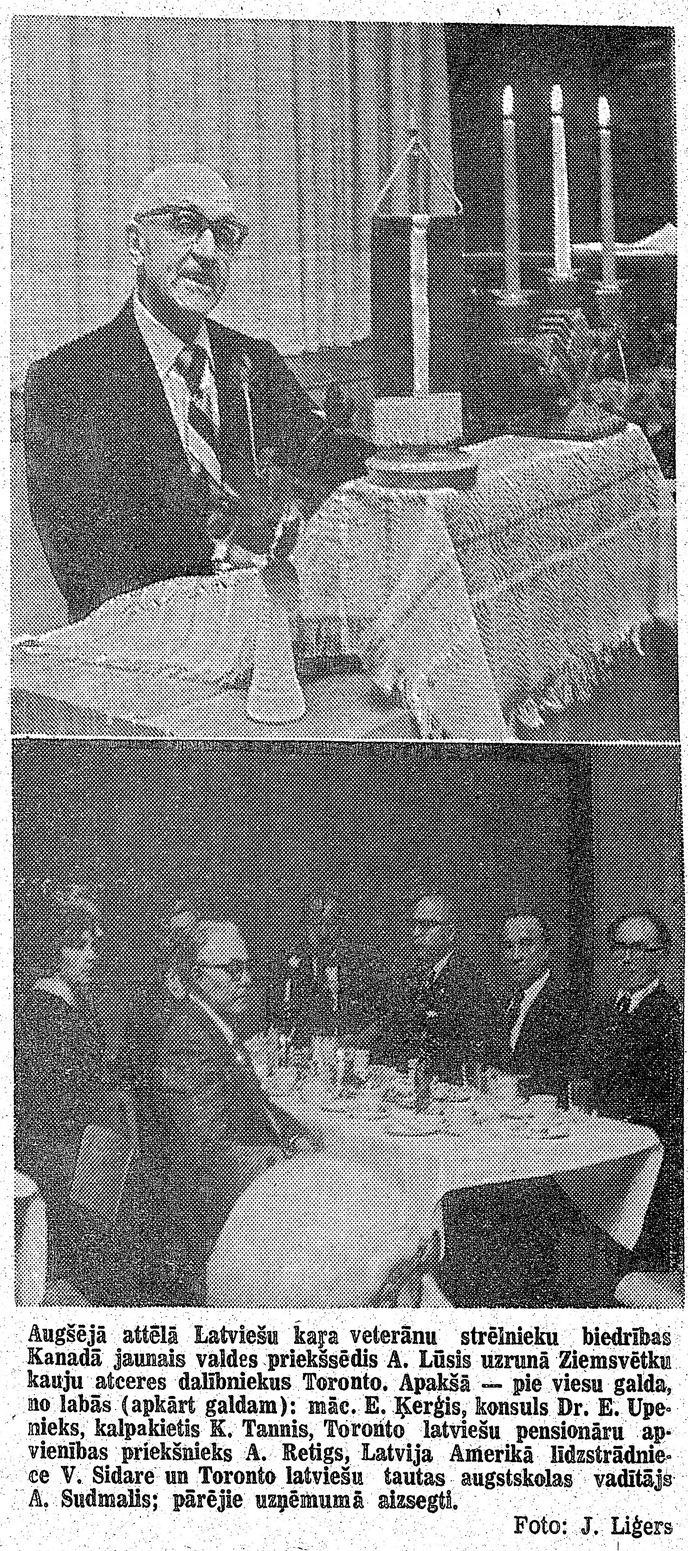

Augšējā attēlā Latviešu kaŗa veterānu strēlnieku biedrības Kanadā jaunais valdes priekšsēdis A. Lūsis uzrunā Ziemsvētku kauju atceres dalībniekus Toronto. Apakšā — pie viesu galda, no labās (apkārt galdam): māc. E. Ķerģis, konsuls Dr. E. Upenieks, kalpakietis K. Tannis, Toronto latviešu pensionāru apvienības priekšnieks A. Retigs, Latvija Amerikā līdzstrādniece V. Sidare un Toronto latviešu tautas augstskolas vadītājs A. Sudmalis; pārējie uzņēmumā aizsegti.

Foto: J. Liģers

SAVIENOTAS VALSTIS

ČIKAGA

● Ilinojas Latviešu pensionāru biedrība Čikagā darbojas jau trešo gadu. Biedrība gādā par savu biedru materiālā un tiesiskā stāvokļa uzlabošanu un rūpējas par viņu kultūrālo un sabiedrisko dzīvi. Katra mēneša otrā trešdienā pl. 2 dienā biedrības biedri pulcējas kārtējā sanāksmē Latviešu namā. Tajās notiek priekšlasījumi pensionāriem aktuālos jautājumos. Biedrībā darbojas dāmu komiteja Lūcijas Ozoliņas vadībā, palīdzības un teātŗa kopa. Par biedriem var būt personas ar 62 g. vecumu. Biedru maksa 3 dol. gadā. Biedrības priekšnieks ir Rūdolfs Arums, priekšnieka vietnieks Rolands Kiršteins, priekšnieka palīgs Rūdolfs Jēkabsons, kasieris Aleksandrs Eizis, sekretārs Paulis Dišlers, biedrzinis Ansis Krāmens un Rūdolfs Lēdaka speciāliem uzdevumiem. Dāmu komiteju vada Lūcija Ozoliņa, palīdzības kopu Albertīne Markitāne, teātŗa kopu Valentīne Auguste. Biedrībā pašreiz 150 personu.

R. K.

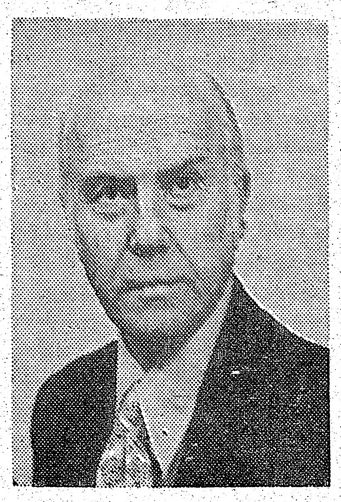

† Ernests Zariņš

Latvija Amerikā mašīnburtlicis, kas šī gada sākumā mira Toronto pēc nelaimīga kritiena uz cementa kāpnēm.

Nometne OZ-78 pie Rigas

Pad Pad. soda nometni pie Rīgas (skat. LA šīsdienas n-ra 6. lp.), laikraksts Latvija (Rietumvācijā) 10. janvāŗa numurā raksta:

Visas televīzijas stacijas apliecināja, ka filma ir īsta, jo pirms pārraidīšanas tās ticamība pārbaudīta. Francijas televīzija 19. decembrī pārraidīja interviju ar „Hilfsaktion Märtyrer-Kirche" locekli, pazīstamo latviešu baptistu mācītāju Pauli Kļaviņu Bonnā. Kļaviņš apliecināja, ka filma ir īsta. Tā uzņemta Rīgā tieši soda nometnē 1975. gada augustā. Kāds draugs, kuŗa vārdu Kļaviņš neminēja, filmu nogādājis Rietumos. Kļaviņš rādīja arī Rīgas plānu ar iezīmētu vietu, kuŗā nometne atrodas.

Cik nometnē ieslodzīto, to Kļaviņš nevarēja pateikt. Iegūtās ziņas izvērtējot, var droši pieņemt, ka nometnē ieslodzīti politiskie notiesātie. Viņš minēja kāda politiski notiesātā baptista Edigera vārdu.

Līdzīgas ziņas par nometni Rīgā Kļaviņš sniedza arī ziņu aģentūrai ABF Bonnā, kuŗas pārraidīja vairāki Francijas radiofoni.

Sarunā pa telefonu Pauls Kļaviņš mūsu laikraksta līdzstrādniekam apliecināja to pašu. Filma tiešām uzņemta tieši nometnē 1975. g. augustā un nogādāta Vācijā organizācijai — Hilfsaktion Märtyrer-Kirche, viņa uzdevums bijis to nodot atklātībai, jo notikums skar Latviju, kas arī izdevies veiksmīgāk nekā paredzēts. Filmas uzņēmēja un piegādātāja vārdu, aiz saprotamiem iemesliem, viņš neatklāja. P. Kļaviņš arī apliecināja, ka nometne atrodas pie Šķirotavas stacijas, Krustpils ielā, starp ielu dzelzceļa un dzelzceļa sliedēm. Arī viņš, tāpat aiz zināmiem iemesliem, gribējis palikt nezināms, bet atklātības priekšā ar anonimitāti nevar iegūt ticamību.

Rietumvācijas laikraksti par šo nometni ziņoja īsi un komentēja Pravdas atbildi. Plašāk rakstīja lielie nedēļas žurnāli Spiegel un Stern. Nedēļas žurnāls Stern jau pirms filmas noraidīšanas Rietumvācijas televīzijā ievietoja rakstu par šo soda nometni — OZ—78 — ar četriem uzņēmumiem, kur redzami ieslodzīto pārvadājamie auto ar sargiem un suni aizmugurē, bet aiz pīta stiepļu aizsprosta apcietināto sejas. Citos uzņēmumos redzama pati nometne ar augstu žogu, barakām aiz tām un sargu torni, nometnes apsargs ar suni. Rakstā minēts, ka nometnē varētu būt ap 1000 ieslodzīto.

Pēc Latviešu studentu centrālās savienības 31. kongresa, pirmā rindā no kreisās: iepriekšējais prezidija priekšsēdis Dainis Lagzdiņš, kongresa vadītāja Ruta Priedkalna un jaunais prezidija priekšsēdis Gunārs Zundāns; aizmugurē revīzijas komisijas locekļi: Ivars Vilciņš (pa kreisi) un Egils Vitands.

Latviešu studentu kongress Čikagā

Čikagā latviešu studenti pagājušā gada beigās bija pulcējušies Latviešu studentu centrālās savienības 31. kongresā, kur pārrunāja darbības lielāku aktīvizēšanu, it sevišķi piedalīšanos ārzemju studentu forumos, kur LSCS var sniegt citām tautām vērtīgu informāciju par genocīdu, kas apdraud latviešu tautu okupētajā dzimtenē un baltiešus vispār. Ja pasaule ciestu klusu par apzināto genocīdu, ko Pad. savienības komūnisti mērķtiecīgi izdara Baltijas valstīs, jo sevišķi Latvijā, šis process vēl palielinātos, tādēļ sadarbība ar citām tautām, ņemot vērā arī Afrikas tautas, kuŗām tik liela kontrole Apvienotajās Nācijās, studentu vidū tiek uzskatīta par ļoti svarīgu.

Lai LSCS varētu turpināt piedalīšanos cittautu studentu kongresos, latviešu studenti sagaida, ka tautieši viņus atbalstīs ar ziedojumiem, jo sevišķi tādēļ, ka LSCS aizdotā stipendiju nauda netiek atmaksāta, lai gan daži stipendiju saņēmēji, redzot savu vārdu parādnieku sarakstā, kas bija publicēts presē, beidzot parādu atmaksājuši. Lielākais vairums tomēr vēl joprojām turpina izmantot viņiem dāvāto uzticību naudas lietās. Lai rīkotos noteiktāk parāda iekasēšanā, kongresa dalībnieki Stipendiju fonda valdē ievēlēja 3 advokātus: Juri Laivenieku un Ēriku Feldmanis no Čikagas, un Raimondu Kerno no Ņujorkas. Par prezidija kasieri ievēlēts banķas vadītājs Andrejs Rācenis no Hustonas Teksasā.

Baltijas studentu federācijas iepriekšējais kongress notika Ņujorkā, bet nākošo plāno rīkot Toronto. BSF prezidiju rotācijas kārtībā šogad vada lietuvieši. Par LSCS pārstāvjiem darbojas Ruta Priedkalna un Jānis Auziņš. Pasteidzinēs arī BSN (Baltic Student New) izdošanu, kuŗa redaktors ir Uldis Šutka. Atjaunos apkārtraksts, kas kādus gadus nebija iznācis. Turpmākās darbības ietvaros paredzēta arī ciešāka sadarbība ar ALJA un ČLJF (kamēr gandrīz viss prezidijs atrodas Čikagā). Bez tam paredzēti arī daži sarīkojumi starpkongresu laikā.

Šī gada prezidijā darbojas: priekšsēdis Gunārs Zudāns, vicepriekšsēdis Leo Klīdzējs, sekretārs Jānis Mozga, kasieris Andrejs Rācenis un kartotēkārs Artūrs Smaga; revīzijas komisijas locekļi ir Ivars Vilciņš un Egīls Vitands.

LSCS padome automatiski sastādās no iepriekšējiem 3 prezidija priekšsēžiem: Juŗa Priedkalna, Ulža Šutkas un Daiņa Lagzdiņa. **Rd.**

A. Sedasdēls

Pavēle

Kaŗa dārdi pilsētām bija uzsūtījuši vairāk briesmu un neērtību nekā tiem, kas mita lauku mājās, apstrādāja zemi aŗot vai arī iekļāvās meža darbos. Te nebija uzlidojumu, satraukumu vai citu notikumu, kas draudēja dzīves mierīgajai norisei. Bet arī bez tās kaut kas rāva uz klusuma pusi: tas bij pavalgs pilsētnieka galdā, kas ar katru kaŗa gadu kļuva liesāks.

Vēl zemi ara un ecēja, sēja un pļāva tīrumus, un no tā lauku ļaudīm vēl bija iztikas labums, pat lielāks un bagātāks nekā citur. Un tā, kas vien varēja un gribēja pārmaiņu dzīvē, pameta pilsētas dunoņu un pārcēla savu dzīvi uz kādu klusu novadu. Atslāba saspriegums, radās vairāk dzīves spēka, un naktīs atgriezās mierīgāki sapņi.

Vēl šodien nezinu, ko īsti pilsētā bija darījis, kādu darbu strādājis Dožu Robis, kā viņu sauca pazinēji. Ar savu sievu Elīzi viņš jau veselu gadu mitinājās mazā miestiņā, netālu no leišu robežām. Es arī nezināju, kā viņš, pārnācis uz laukiem, sarūpē sev iztiku.

Bet tad kādu dienu Dozis ar sievu lūdza darbu mežsarga Drosta apgaitā. Pataujājot abu spējas un zināšanas, ne pie kādas skaidras atziņas gan nevarēja nokļūt. Abi taču bija pilsētnieki, un ko viņi bija darījuši putekļainā ēku sprostā, tā arī palika nezināts. Te nelīdzēja arī Drosta iejaukšanās, kas dzīvoja mazam Zemgales miestiņam kaimiņos.

Doža paskats bija raibs. Šaurām acīm, pasirmaĩ šķipsnai deniņos, jau krietni pavalkātu mēteli ar samta apkakli, žokeja cepurē ar slaidu nagu, kājās pilsētnieku zābaki ar mazliet nošķiebtu papēdi. Nevarēja iedomāties, kāds gan darbs viņam pilsētā būtu derējis, bet tagad viņš lūdzu ko citu. Droši vien to, ko nekad savā mūžā nebija darījis. Un prasības mežstrādniekam jau nebija kādā augstā virsotnē: ja prata vilkt zāģi, skaldīt resnākas pagales un sakraut malku grēdē — ar to pietika.

Dožu pāŗa kaimiņi gan melsa, ka Robis Rīgā gulējis zem laivām patiltē, kur arī apņēmis sev līdzīgu sievu. Varbūt tā tas arī bija, jo sarunās viņš mēdza mētāties ar izteicieniem, kas raksturīgi zēniem ap Grīziņkalnu.

Algu izmaksas reizes Dozis uzmanīja kā aci pierē — kad nepaslīd secen izpelnītais, jo tam līdz nāca sevišķa piedeva — mazas brandava pudelītes izskatā. Ja noteiktā mežā materiālu nedēļas norma bija izstrādāta, cirtējs bija tiesīgs uz šādu reibīgu devu. Varēja manīt, ka Dozim tā garšoja daudz labāk par Zemgales brūnaļu pienu vai jebkuŗu citu padzērienu.

Dozis ar sievu strādāja mežsarga Drosta apgaitā, kas ar savu zalo jostu pieliecās tuvu Dožu mītnei. Līdz darba vietai viņam nebija tālu staigājams ceļš un turp viņi ērti varēja nokļūt pat sniegputeņa laikā. Nekad netiku iegriezies viņu miteklī, taču pēc iemītnieku paskata vēroju, ka abi tie dzīvo tikai ar to, kas nepieciešams ikdienai.

Bet kad reizēm saradās mednieki, lai pasirotu pa meža zvēriem bagāto Drosta apgaitu, Dozis ar sievu jutās kā lielos svētkos, kad gadās saņemt pa necerētai dāvanai. Un tāda tā atkal iznira stiprās pudelītes izskatā. Ar priecinājumu sirdij un miesai, kā to Dozis allaž mēdza melst.

Kā tas viss sākās, vairs neatceros. Bet kaŗa gados, kad dziļā aizmugurē vēl dzīvoja klusu un pārtikušu dzīvi, bija ieviesusies noteikta deva dzinējiem medībās: desmit vācu markas, paciņa armijas cigarešu un pudelīte pašu zemē darināta brandava. Pēdējais pludoja arī meža materiālu vedējiem kā sevišķa piedeva par labi paveiktu darbu, kam vēl piestājās zirgu pakavi ar pakavu radzēm, noderīgiem šai smagajā darbā. Kaŗa gadu apstākļos nevarēja vis tik viegli šo mantu iegūt citādā ceļā.

Medību gaitā mežsargs Drosts ieturēja zināmu kārtību. Dzinēju ķēde, locīdamās pa dziļo sniegu, virzījās uz medību mastā noliktiem medniekiem, kas ar dažādu nepacietības pakāpi gaidīja parādāmies savu upuri. No dzinēju skaļajām klaigām un trokšņošanas pirmā sabijās lapsa un mežacūka, tad stirna un visbeidzot kā drošākais uguns laukā metās gaŗausis, bieži kā apjucis šaudīdamies mednieku apšaudes joslā. Viss nu ritēja bez kļūmēm.

Ap dienas vidu mežā it kā atgriezās klusums, kad dzinējiem izdalīja darba devu. Varbūt tā bija kļūda vai nepārdomāta rīcība, kas ietekmēja medību turpinājumu. Izbridušies pa dziļo sniegu, sakarsuši un pietvīkuši savu necilo pienākumu veicot, dzinēji piesita brandava pudelītes kaklam, ieraujot no tās krietnu malku.

Kad pēc pārtraukuma atkal atjaunoja medības, mežs dārdēt dārdēja no dzinēju klaigām, ka vai sniegs metās zemē no egļu zariem...

Sevišķi Dozis kļuva neapvaldāms un bez koka sprunguļa daužīšanas lielāka trokšņa radīšanai sāka laist vaļā pa kliedzienam, kuŗos bija sablīvētas visas frazes no Rīgas patiltēm. Nelīdzēja nedz mani, nedz mežsarga Drosta apsaucieni. Dozis bija it kā atdzimis savā īstajā iedabā un ar katru nākošo mastu kļuva skaļāks, raidīdams pa izsaucienam, kas nemaz neiederējās medību gaisotnē. Arī viņa sieva sāka piemēroties vīra izdarībām — tās pašas pudelītes dēļ.

Man derdzās šī Rīgas pāŗa, kā mēs to saucām, uzvedības: mežsargam Drostam pateicu tikpat kā pavēles veidā, lai viņš turpmāk abus Dožus izslēdz no dzinēju ierindas.

Ar to sākās mūsu nesaskaņas: abi ar Drostu iemantojām nicināšanu un nievas. Ko darīt? Izslēgt abus no mežstrādnieku sarakstiem, dzīt atpakaļ uz kaŗa gadu dzīvi Rīgā, no kuŗas viņi bij šurp nākuši — tas būtu cietsirdīgi, varbūt arī netaisni. Abi viņi kaut ko jau mežā paveica un savu dzīvi lauku klusumā un izticīgakos apstākļos bij ievadījuši. Varbūt vajadzēja viņiem uzmanīties, neaicinot abus uz medībām. Varbūt arī nē, gan tikai izslēdzot brandavu no dzinēja atalgojuma? Bet arī tas būtu netaisni-mums ar Drostu nebija tiesības samazināt šo devu.

Laikam jau Dozis kaut kā bija nomatījis, ka ar Drostu pieciešam viņa izlēcienus. Bet tad viņš sāka izmantot mūsu labo sirdi un uzticēšanos.

Aplēšot izstrādāto meža materiālu daudzumu, kāds bija noteikts ikvienam mežstrādniekam, lai viņš par to saņemtu kārtīgu algu līdz ar piedevām brandava un darba apavu veidā, izrādījās, ka Dožu pārim vai rāk vai mazāk bija sarucis izstrādājamais daudzums. Dozis sāka kavēt darbu, dažreiz pat pāris dienu nedēļā, tā nespēdams izstrādāt noteikto daudzumu. Un tāds bija vairāk kā nepieciešams: kurināmais pilsētniekiem, būvmateriāli kaŗa lietām un citām ikdienas vajadzībām. Ar savām slinkuma un atraušanās reizēm Doži paši bija kļuvuši par tādiem kā māziem kaitniekiem. Taču ar visu to nedomājām zāģēt to tievo zaru, uz kuŗa viņi abi bija apmetušies. Gan jau kādreiz uzrasies iespēja — likt abiem izjust sava kūtruma sekas.

Tuvojās Ziemas svētki ar savām spožajām zvaigznēm un sniega mirdzēšanu, kas milzīgiem kupliem palagiem klāja Zemgales laukus un mežus, iežūžinot tos it kā maigā un sapņainā sastingumā. Meža darbi bija aprimuši savā skanēšanā, un tos nomainīja klusa svētvakara nojauta. Cirvju un zāģu zilganais spodrums uz laiku bija noslēpies kādā pieliekamā telpā, lai pēc svētku dienām atkal atsāktu savu valodu.

Doži kā pirmie bija padzirdējuši, ka mežstradniekiem, gan neškirojot tos pēc darba sekmēm, paredzēta svētku dāvana — mazliet vairāk brandava un pāris izturīgu darba apavu. Ja nu Dozis, dzinēja darbā kuldamies pa dziļu sniegu, bija kājas ieāvis nodilušos pilsētnieka zābakos ar krietni nošķiebtiem papēžiem un drošības labā tos aptinis ar viegli lokāmas drāts gabalu, tad varēja arī sagaidīt viņa pieteiktās prasības.

Laikam jau Dozis, apzinādamies savu kūtrību darbā, bet sevi tomēr neizslēdzot no dāvanu saņēmējiem, bija atsūtījis

(Turpinājums 16. lp.)

Izskaņas koncerts

Čikagas latviešu Ciānas draudze Ziemsvētku izskaņas koncertam bija aicinājusi pazīstamo dziedoni tenoru Pēteri Lielzuiku un jauno ērģelnieku Ēriku Zušmani.

Programmu ievadīja E. Zušmanis ar ērģeļu Prelūdi (Autors nebija minēts). Priekšnesums bija labi izstrādāts, maigi reģistrēts un ievadīja klausītājus svētku noskaņā. P. Lielzuika atskaņoja četras latviešu komponistu Ziemsvētku dziesmas. V. Ozoliņa — Šaj svētā naktī. Tā skanēja izjusti, ar labu pianissimo. V. Višteļa Ziemas svētkos, rakstīta īpatnējā veidā. To P. Lielzuika nodziedāja saistoši.

Plašākā vērienā rakstītā H. Pavasara — Kristus šodien dzimis, izcēlās ar plašu dziedājumu vidus daļā un finālā ar P. Lielzuikas skanīgiem augstiem toņiem. A. Matisona — Ziemas svētki, rakstīta plūstošā melodijā, labi izcēla teksta saturu, ar illustrātīviem ērģeļu pavadījumiem, P. Lielzuikas dziedājums bija iejutīgs un pacilāts. Dziesmām bija labi izprasts ērģeļu pavadījums.

Tālāk dzirdējām populārās cittautu komponistu Ziemsvētku dziesmas. M. Rēgera — Marijas šūpļa dziesma skanēja niansēti. I. Jonesa — Zvaigznes spēcīgais dziedājums veidojās plūstoši, nepiespiesti. Divās pēdējās — A. Ādamsa — Ziemas svētku dziesma un C. Comba — Kristus bērns, ērģeļu pavadījumi dažuviet bija par skaļiem un vietām aizēnoja dziedātāju.

Koncertu noslēdza E. Zušmanis ar Ch. Vidora ērģeļu Postlūdi — Toccata, kuŗā jaunais ērģelnieks parādīja labu spēles techniku un izstrādātu priekšnesumu. Varētu gan vēlēties lielākus kontrastus reģistrācijā.

Lūgšanu un beigās izjustu pateicību māksliniekiem sacīja draudzes mācītājs V. Vārsbergs.

Eduards Ramats

Tā tur dzivo

ALBERTA EGLĪŠA PIEZĪMES PAR DZĪVI OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

Laikā, kad okupanti kopā ar saviem līdzskrējējiem dedzina, slēdz un partijas vajadzībām pārbūvē mūsu baznīcas, kad ticīgajiem latviešiem jāpiedzīvo izsmiekls un vajāšanas, katoļiem tomēr šodien tur skaitās 162 priesteŗi. No tiem ārpus tēvzemes spiesti strādāt 30. Katoļticīgajiem latviešiem nekāda reliģiska literātūra netiek izdota, nedz arī atļauts to saņemt no Vatikāna vai citām rietumu valstīm. 1974. gadā pazīstamu latviešu priesteri, kas strādāja par prāvestu Ļovā, par grāmatas Dievmātes parādīšanās Fatimā lasīšanu t. s. tautas tiesneši notiesāja ar 3 gadiem cietumā.

Rīgā 30 okupācijas gados iesvētīti 96 jauni priesteŗi, kaut gan šinī pašā laikā mirušo, pazudušo un režīma nomocīto mācītāju skaits daudz lielāks. Pašu katoļu uzturētajā Rīgas garīgajā seminārā pašlaik mācās 14 semināristi. Seminārā katru gadu atļauts uzņemt 3 jaunus studentus, bet pieteikušos kandidātu skaits sniedzas desmitos. Latvijas katoļus, ciešot komūnistu virskundzību, pašaizliedzīgi vada bīskapi Juliāns Vaivods un Valeriāns Zondaks.

Lai Rīgā iekļūtu universitātē, jaunietim jau no pamatskolas jācenšas izaugt par komjaunieti, bezdievi; uz laukiem jāiegūst arī kolchoza, tāpat vietējo komūnistu kollektīva, laba atsauksme, katram jāpārzina krievu valoda un vismaz gads brīvprātīgi jāpavada jauncelsmes darbos Pad. savienībā.

Okupētajā Latvijā kolchoznieku tirgū vēl vienmēr dabūjami zemnieku ražojumi. Augļus un saknes, ja vien nauda, katrs var pirkt, cik vajaga. Rīgā, Jelgavā un citās pilsētās latviešu mājasmātēm nav līdzīgu problēmu kā krievu sievām Maskavā. Tur tautas tirgū par katru ābolu, gurķi, ogu, salātu, sīpolu u.t.t. jāmaksā trīs reizes dārgāk nekā Daugavpilī, Liepājā un Ventspilī. Padomju imperijā puse no mēneša ienākuma vēl vienmēr jāizdod cilvēka iztikai.

Daugavpilī šodien var redzēt tikai pelēkas, smagas, kazarmām līdzīgas mājas. Ielās, veikalos, birojos, krogos dzird vienīgi krieviski. Latviešus šinī krieviem pieblīvētajā Daugavas krasta pilsētā gandrīz nemaz neredz. Daugavpilī partijas ierosmē nodibinājies t. s. Miera fonds, kas 1974. gadā 6 mēnešos 105 uzņēmumos no strādniekiem savācis 30.000 rubļu. Pieminētajam fondam ievērojamu papildinājumu vēl ienesot arī nedēļas nogales talkas un koncerti Daugavpils rajonā.

Jelgavā visas ielas, visus galvenos namus pēdējos gados savā iespaidā turot krievu dažādi saukļi; un bijušā Zemgales metropole, kuŗā pavasaris jaunatnes dēļ nebeidzas visu gadu, nu padomiešu dēļ ir kļuvusi ļoti sveša latvieša sirdij. Jelgavā visu krievu valdīšanas laiku vairāk mirstot un šķiroties nekā dzimstot.

Mūsu tautas tagadējos apstākļus varbūt vistuvāk izteica kāda Anglijā dzīvojošā tautiete, kas augusta sākumā ciemojusies tēvzemē, bet tālāk par Rīgu, jūrmalu, Salaspili un Siguldu nebija tikusi. Laukos dzīvojošos tuviniekus viņa varējusi satikt vienīgi viesnīcā. Šīs dzimtenes apciemotājas stāstījumā izcēlās teikums: „Tagadējās Latvijā ciemošanās, kuŗā visu laiku uzbāžas Gorkija ielas komitejas propagandisti un kavē satikt radus un draugus viņu dzīves vietās, trimdiniekiem izturama tikai tad, kad skaidri zini — pēc 10 vai 14 dienām atkal brauksi prom.

Nodibināta Ernas Alberingas prēmija

Pagājušos 20 gados Latviešu filatelistu apvienība, kuŗas goda priekšsēža amatu uzņēmies Latvijas sūtnis Vašingtonā Dr. A. Dinbergs, centusies visur un vienmēr paust Latvijas vārdu. Šinī darbā bija pielikusi pūles arī traģiskā nelaimes gadījumā mirušā apvienības dalībniece Erna Alberinga. Viņas filatelijas un Latvijas naudas klāsti daudzkārt godalgoti pašu un cittautu izstādēs.

Savu Latvijas naudas un monētu klāstu Erna Alberinga vēl savas dzīves laikā novēlēja Latviešu kreditsabiedrībai Toronto, ar vienīgo prasību, lai tas būtu pieejams pastāvīgi publikas apskatei. Tagad ar nelaiķes piederīgo 5000 dol. ilgtermiņa noguldījumu īstenota iecere Ernas Alberingas piemiņas fondam. Noguldījuma augļi novēlēti Latvijas filatelistu apvienībai ikgadēju prēmiju piešķiršanai par pētījumiem un publicējumiem, kam tieša vai netieša saskare ar latviešu filateliju un numizmatiku — kā Latvijas un Baltijas telpas pasta vēsture, Baltijas senie pasta ceļi un sakari ar citām zemēm, naudas apgrozība un depozitu atradnes Baltijas telpā; pasta satiksme, sakaru veidi, dažādu valstu un vērtību naudas apgrozība Latvijas territorijā kara un varu maiņas apstākļos u.t.t. Īpaši pēdējie apstākļi prasa dziļākus pētījumus un aprakstus, lai mūsu jaunā audze varētu gūt vispusīgu ieskatu par laikmetu, kuŗā dzīvojuši viņu vecāki.

Prēmiju var izpelnīties ikviens autors, neatkarīgi no tautības, valodas vai vides, kur attiecīgie darbi publicēti, ja saturā tie atbilst prasītam tematam, objektīvi uzrakstīti un pamatoti uz vēsturiskiem avotiem. Darbus izvērtēs un prēmijas piešķirs Latviešu filatelistu apvienības valde. Godalgotie darbi paliek LFA īpašumā ar autora tiesībām. Visi jautājumi un sarakste adresējama: LFA žurnāla Krājējs redakcijai, c/o 56 Mill Street South, Brampton, Ontario, Canada.

Philicius

Mūžībā aizgājis mūsu mīļais

Ernests Zariņš

Augšā aiz zvaigznēm,
tur tiksies reiz mīļi tie,
kas šeit pasaulē šķirušies būs.

Pēc viņa sēro:

sieva Toronto, māsa Anglijā, krustmeita Inta ar ģimeni ASV, radi Latvijā, Kanadā un ASV

Mūsu mīļais, neaizmirstamais radinieks

Ernests Zariņš

aizgājis mūžībā 1976. gada 2. janvārī.

Dziļās skumjās

Frīdis un Vera Lube

DV Toronto nodaļas biedrs

Ernests Zariņš

miris 1976. gada 2. janvārī.

Daugavas Vanagu Kanadā Bēŗu Fonds

Mūsu laikā biedrs

Jūlijs Sakne

iesācis Aizsaules ceļu 1975. gada 27. decembrī

Saka — zeme ļaunu dara,
Zeme visu labu dara:
Deva ēst, deva dzert,
Glabā manu augumiņu.

Draugi to piemiņā paturēs

NAMS PIE BALTIJAS JŪRAS

LIDIJA LIDEKA

ROMĀNS

(16. turpinājums)

Ganos krustmāte mani vairs nesūta. Govis mauj aplokos jau vairākas dienas. Zāle tur līdz ceļiem, bet lopiem piemeties drudžainais cilvēku nemiers. —

Austrumu pamalē pret debesīm ceļas tumši, draudīgi dūmu mākoņi. Dun lielgabali, rūc lidmašīnas augu diennakti un pa lielceļu gar balto pienotavu lēni virzās bēgļu vezumi pāri Aiviekstei.

Sākumā retāk, bet ar katru nākošo dienu vezumu rindas kļūst garākas. Beidzot tās vairs nepārtrūkst. Ir palikusi viena vienīga bēgļu vezumu ķēde — karavāna.

Bēgļu straumei pār Aivieksti pēdējās dienās pievienojas arī karavīru vienības.

Šī dīvainā kustība, līdzīgi pānikai, ir sabangojusi un satrakojusi cilvēku prātus. Dažbrīd man liekas, ka pat krusttēvs Jēkabs, kuram nekad nav pietrūcis humora un laba padoma, pēkšņi vairs nezina, ko rītdiena nesīs.

Jau veselas četras dienas vācu kaŗaspēks saimnieko Vīndedzēs. — Kauj cūkas, jērus, dzer pienu un krējumu. Armijas rīcībā mēs esam atstājuši mājas lielāko daļu un naktis pārguļam uz staļļaugšas sienā.

Kaimiņi Asni pirms pāris dienām ir pametuši mājas un iedzīvi, paņemot līdz tikai tik, cik var ielikt trijos vezumos, un pārdzenot lopus pāri upei.

Cilvēki spriež, ka pie Aiviekstes krievus noturēs, sakaus sarkanās āziātu ordas, kaut paši runātāji netic saviem vārdiem. Vārdiem, kuŗi ir tikai mierinājums vai akla ticība, ka nenovēšamais varētu paiet secen.

Dienu pirms izbraukšanas bēgļu ceļos krusttēvam Jēkabam no aploka izlaužas zirgi — ābolainais Olers un divus gadus vecais Džims. — Mājas ļaudis kravājas ceļam. Vācu stāba vienība steigā atstāj Vīndedzes. Saule ir tuvu rietam un krusttēvs aicina mani iet palīgos saķert zirgus. Olers ar Džimu man parasti viegli dodas rokā, jo esmu zirgus iebarojusi ar cukuru un maizi.

Uz labu laimi ejam kaimiņa Asna āboliņa lauku virzienā. Tā ir vieta, kur zirgi jau pāris reizes agrāk mielojušies.

Ejam ar krusttēvu pa šauru pļavas taciņu. Ne vārda nemijam. Krusttēvs nekad nav bijis vārdos skops, bet pēdējās nedēļās viņš ir kļuvis neparasti kluss un domīgs. Smaga neziņas un rūpju nasta velk viņa plecus, aizsaldē vārdus lūpās. Pat mazās Solveigas skaļie smiekli viņu vairs neiepriecina. —

Apkārt skatīdamies, mēs tuvojamies lielceļam. Otrā ceļa pusē sākas kaimiņa Asna pļavas.

Pa lielceļu kā skudras kust bēgļu vezumi. Reižu reizēm izmisīgi iemaujas pie ratiem piesietās govis un raustās valgos. Svešā apkārtne un tālais ceļš lopus baida.

Krustojam lielceļu un taujājot skatāmies bēgļu noputējušajās, satrauktajās sejās.

Blakus kādam augstu piekrautam vezumam soļo sirms vīrs, drūmi veŗoties krusttēvā un manī.

„No kuriénes jūs?" jautā krusttēvs.

„No Viļakas," atbild bēglis un soļo tālāk. Riteņu klaudzēšana pa pusei aprij viņa vārdus.

Nākošos ratos sēž pajauna sieviete, ciešu, tumšu matu mezglu, nogurušām acīm. Viņai blakām tup maza sešgadīga meitene melnu, pinkainu sunīti klēpī.

„Nāc, iesim ātrāk!" mudina krusttēvs Jēkabs, bet es ziņkārē un izbrīnā nevaru atraut acis no gaŗās bēgļu karavānas.

Iebrienam Asna pļavās. Atāls saaudzis līdz ceļiem. Smilgas tinas, lokās gar kailajām kājām un kutina.

Vēl pāris reizes atskatos atpakaļ. Bēgļu vezumi sāk tīties ceļa putekļu dūmakā.

— Rītā agri mēs atstājam Vīndedzes! — Krusttēvs ir pateicis.

Citu rītu arī es stāvēšu bēgļu ceļos. Būšu bēgļu meitene uz savas dzimtenes baltajiem lielceļiem. Vīndedzes man ir neizsakāmi mīļas, bet kaut kādā veidā bēgļu gaitas dīvaini satrauc un vilina. — Vai manī ir pamodusies interese skatīt vēl neredzēto, bet izdaudzināto, plašo pasauli? Svešas malas un sejas?

Tikai paskatoties uz zeltainajiem kviešu laukiem, uz brūno ganāmpulku un slaikajām liepām gar gatves malu, skumjas iezogas sirdī. Bet jau nākošajā mirklī skumjas mijas ar rītdienas gaidām, ar ziņkāri dzīvot. Un es ticu — pēc pāris nedēļām, ilgākais mēnešiem, būšu atkal mājās no dzimtenes apceļošanas un viss būs tāpat kā agrāk — lēks saule, maus govis, ziedēs liepas gar gatves malu.

Zirgus neizdodas viegli dabūt rokā. Asna āboliņa laukos un pļavās viņi nav atklīduši. Apmetam Asna mājām līkumu un gar līganu kviešu druvu ejam uz attālo meža stūri, kur es pamanu Olera ābolaino muguru.

Krusttēvs ir pareizi vien darījis, ņemdams mani līdz. Olers un Džims devīgu roku labi pazīst. Mani ieraudzījuši, zirgi pārtrauc plūkt trekno zāli, nobubinās un nāk droši klāt. Priekšauta kabatā man katram aiztaupīts cukura grauds, un rokā viņi mums ir.

Es vedu Oleru pie pavada un krusttēvs ņem Džimi. Tas ir vēl jauns un ļoti straujš, var manām rokām viegli izrauties.

Atceļu izvēlamies cauri Asna māju pagalmam. Saule jau laižas rietā, kad pietuvojamies Asna dārza stūrim.

Mums par lielu pārsteigumu, arī Asna mājās sabraukuši kaŗavīri. Un vēl lielāks kļūst mūsu izbrīns, kad saklausām ne vācu, bet latviešu mēli.

„Tie mūsu latviešu puikas!" saka krusttēvs Jēkabs, iedams pa priekšu.

Krusttēvs apstājas pie pāris jauniem leģionāriem, kuŗi žoga malā darbojas ap ieročiem. Tie vēstī, ka pēc pāris stundām došoties tālāk uz fronti — uz pirmajām līnijām.

Ejot cauri pagalmam, daži met man gaisa skūpstus, citi mirkšķina acīm ... Liekos neredzot ne vienu, nedz otru.

„Jums skaisti zirgi!" saka kāds dūšīgs, sārts lauku puisis krusttēvam.

„Un skaista meita!" kāds cits runā.

Piesarkusi paceļu acis uz runātāju. Tas ir kāds krusttēva gados vīrs platu, laipnu smaidu ap muti.

Un tad mans skats apstājas runātājam blakus pie jauna leģionāra, kas pētījoši manī noraugās. Viņa acīs kvēl simtiem saules ... Žilbusi es novēršos. Bet aiz soļiem pārdesmit vēl atskatos. Pār Asna pagalmu krīt saules rieta stari, un kāds kaŗavīrs paceļ roku sveicienā. — — —

(Turpinājums seko)

Labas ziņas

Lētākā sūtīšana kā jebkad!!!

Intertrade Express sūtīšana ir lētāka kā jebkur citur. Sūtot caur mums jūsu piederīgie saņem labāko dāvanu — SPECIĀLOS RUBĻU CERTIFICATUS

Vispirms jums to teica

INTERTRADE EXPRESS CORP.

— to apstiprina arī jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, tas ir apm. tā, ka jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 vērtībā, vai pat vairāk. Speciālos rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

Pilnīga garantija, ātra piegāde — 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.45

Pieprasait mūsu ilustrētos katalogus.

PASŪTINAIT TAGAD tikai caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, Fifth floor NEW YORK, N.Y. 10010, tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi Ātrā piegāde

Izvēlaties no šiem jaunajiem modeļiem:

	Cenas US $
Zhiguli Vaz 2101	**$3442.00**
Jaunais, uzlabotais (Export Model)	
Zhiguli Vaz 2103	**$3947.00**
Zhiguli Vaz 2102 Station Wagon (Export Model)	**$3795.00**
Moskvitch 412 IE	**$3492.00**
Moskvitch 427 IE Station Wagon Jaunais, uzlabotais	**$3909.00**
Zaporozhets ZAZ 968 AE	**$2505.00**

Pieprasait mūsu speciālo illustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtījumus arī DZĪVOKĻIEM. PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.

Iebraucēji no USSR, pieprasait speciālo informāciju! Mums ir 26 gadu pieredze šais darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 25 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ⅓ no mantu vērtības parastos rubļos, vai pat lētāk.

Speciālos rubļu Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos par dārgāku likmi. Mēs varam jums ieteikt sazināties ar INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., 10010, tālr. 982-1530 un pieprasīt bezmaksas ilustrēto katalogu.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Prāvests Ringolds Mužiks

Pasaules baznīcu apv. ģenerālsapulce

(1. turpinājums)

Nairobijā pašreiz ir pavasaŗa beigu posms ar piepešām lietus gāzēm. Tā arī svētdienas rītā un pēcpusdienā lija pamatīgs lietus, bet vēlā pēcpusdienā, īsi pirms oficiālās atklāšanas, lietus pārstāja, un tā atklāšana varēja notikt, kā paredzēts — brīvā dabā: ultra moderni izbūvētā Kenijatas konferenču laukumā.

Atklāšanas dievkalpojumu ievadīja Kenijas archibīskaps Festa Olangs. Tikko bija pabeigta ievada lūgšana, kāda balta roka sagrāba vienu no daudzajiem mikrofoniem un sauca: „Šī ir antikrista sanāksme!" Tas bija Ziemeļīrijas baptistu mācītājs Džaks Glass. Tūlīt viņu ielenca policisti un noveda sāņus. Vēlāk apcietināja vēl divus eiropiešus par līdzīgu rīcību. Šie visi ir sakarā ar t.s. International Council of Christian Churches, kas šeit sanāca jūlijā, un kuŗas vadītājs Dr. C. Makintairs tika deportēts. Mācītājs Glass vēlāk atbrīvots un izteicies, ka viņš demonstrējis pret divām totālitārām iekārtām: katolicismu un komūnismu.

Vēl ievada dievkalpojumā piedalījās vairāki garīdznieki, un tad dalībnieki izveidoja procesiju, kuŗu vadīja koris baltos tērpos. Kā pēdējā nāca masai meitene — ļoti greznā tērpā, greznojusies ar daudzām rotām. Viņa ienesa sanāksmes telpā bībeli svahili valodā. Turpinājās dievkalpojums, kur ļoti drāmatiskā, bet uzskatāmā veidā attēloja Kristus evaņģelija spēku. Nobeigumā neredzīgais Tanzānijas bundzinieks lika skanēt varenajiem Afrikas ritmiem.

No okupētās Latvijas nebija varējis ierasties archibīskaps Dr. Jānis Matulis. Oficiālais iemesls ir it kā pēkšņa saslimšana, bet šī saslimšana nemaz nevar būt tik piepeša, jo viņa vārds nemaz nefigurēja dalībnieku sarakstā, kas ir nodots Ženēvā jau 14. novembrī; tātad no Maskavas izsūtīts vismaz 8—10 dienas iepriekš. Zīmīgi, ka archibīskaps Matulis ir piedalījies sagatavošanās sanāksmē, kas notikusi Maskavā nedēļu pirms izbraukšanas. Viņš ir bijis pārliecībā, ka varēs pārstāvēt Latvijas luterāņus, kas viņam arī solīts, bet tai laikā Maskavas kungiem viss jau bijis skaidrs, jo dalībnieku saraksti jau bija nosūtīti un Latvijas luterāņu vieta atstāta tukša. Tādēļ rodas jautājums, vai archibīskaps Matulis būtu kritis nežēlastībā, kā tas savā laikā jau notika ar ar archibīskapu Dr. Gustavu Tursu? Viņa amata pilnvaras izbeidzas nākošgad, jo pēc okupācijas varas uzspiestās kārtības archibīskapa amata laiks ir tikai 7 gadi, ja viņu neievēl par jaunu. Ir zīmīgi, ka no Igaunijas ieradies prāvests E. Harks, bet viņš jau drīkst stāstīt tikai oficiālo versiju. Vēl zīmīgi, ka padomju delegācija ir gan pilnā sastāvā, bet tajā nav vairs, kā pirms 7 gadiem Upsalas lielsanāksmē, 16 bīskapu un metropolītu, bet gan tikai 6; pārējie, pat šīs baznīcas pazinējiem, nepazīstamas personas. Arī no Dienvidkorejas nav ieradušies 4 pārstāvji.

Nairobijā 27. novembrī.

Pēc tam kad archibīskaps Arnolds Lūsis divas reizes velti bija mēģinājis tikt pie vārda Pasaules baznīcu apvienības plēnumā, šāda izdevība vienā no galvenajām komisijām radās Igaunijas trimdas baznīcas vadītājam archibīskapam Konrādam Vēmam, kuŗa pastāvīgā darba vieta ir Stokholma.

Archibīskaps A. Lūsis un archibīskaps K. Vēms darbojās sekcijā par Netaisnības struktūrām un apakšsekcijā par cilvēku tiesībām. Šīs apakšsekcijas 28. novembŗa sēdē vārdu deva archibīskapam K. Vēmam. Savā runā viņš sacīja: „Es pārstāvu mazu tautu un mazu baznīcu, bet šī tauta, tāpat kā latvieši un lietuvieši, cīnījušies par savu brīvību jau ilgi pirms Amerikas atklāšanas un spāņu un portugaļu koloniju valstu izveidošanās. Mēs esam bijuši nebrīvībā un verdzībā 700 gadus, līdz beidzot Igaunija, Latvija un Lietuva ieguva brīvību un kļuva par Tautu savienības locekļēm. Pēc 22 brīvības gadiem šīs trīs neatkarīgās valstis atkal atrodas kādas lielas imperiālas un koloniālas varas — Pad. savienības varā. Igaunija, Latvija un Lietuva ir mazas valstis un tautas, bet tās cenšas apspiest un iznīcināt liela tauta, šīs zemes pārpludinot ar saviem ieceļotājiem, tā izdarot genocīdu pret šo zemju iedzīvotājiem. Mēs lūdzam un gaidām palīdzību!"

Šī runa izsauca skaļus aplausus, kādus nebija ieguvis neviens no iepriekšējiem runātājiem. Pie vārda bija pieteicies arī archibīskaps A. Lūsis, bet liekas, ka ar savu uzstāšanos un aktīvitāti agrākās konferencēs viņa nostāja jau bija zināma tiem, kas Baltijas valstu jautājumu grib noklusēt. Sekcijas prezidijā bija no Čīles izraidītais luterāņu bīskaps Frenss, kuŗam šī gada pavasarī iznāca Toronto asākas debates ar archibīskapu A. Lūsi jautājumā par Čīles bēgļu, kreisi noskaņotā Alendes piekritēju, ielaišanu Kanadā.

Sekcijas vadītājs gan paziņoja, ka nākošais runātājs būs archibīskaps A. Lūsis, bet tikko archibīskaps nostājās pie mikrofona, nāca paziņojums, ka laika trūkuma dēļ debates jāpārkārto, dodot vārdu kādam delegātam, kas esot AN locekļis, kam vēl šodien jābūt atpakaļ Ņujorkā. Šis „steidzīgais runātājs" runāja tik gaŗi par Dienvidamerikas iedzimto problēmām, ka izsauca klausītāju neapmierinātību.

Tomēr archibīskapam A. Lūsim izdevās tikt pie vārda, kad sekcijas vadītājs jautāja, vai jau trīs izveidoto apakškomisiju skaits nebūtu pavairojams, lai pārrunātu daudzas problēmas, kas nodarbina tautas un pasauli. Uz to archibīskaps A. Lūsis atbildēja: „Asamblejas atklāšanas dienā šīs apvienības prezidents Dr. Tomass savā ziņojumā norādīja, ka reliģiskā brīvība ir visu citu brīvību avots un pamats. Šeit mēs runājam par cīņu pret netaisnību un kā to novērst, bet mēs aizmirstam tos, kam jācieš vajāšanas savas reliģiskās pārliecības dēļ. Es ierosinu izveidot apakškomisiju, kas nodarbojas tieši ar šiem jautājumiem: kā palīdzēt un kā nodrošināt reliģisko brīvību valstīs, kur notiek kristiešu vajāšanas."

Šis ierosinājums tika uzņemts ar aplausiem, bet nāca paskaidrojums, ka šie jautājumi jāpārrunā apakškomisijā, kas spriedīs par cilvēku tiesībām. Arī vairāki citi delegāti, piemēram ,ungāru reformētās baznīcas pārstāvis ASV Zoltāns Bekijs, luterāņu baznīcas ASV pārstāvis O. Hess no Filadelfijas u.c. kritizēja Pad. savienības un sarkanās Ķīnas nostāju pret baznīcu un ticīgajiem. Protams, ka abu Baltijas bēgļu baznīcu archibīskapu drosmīgā un veiklā uzstāšanās izsaura lielu pārsteigumu Pad. savienības delegātos. Tūlīt vārdu pieprasīja vesela rinda Pad. savienības bīskapu un profesoru, kas centās atspēkot teikto, stāstot par Padomijas „lielajām brīvībām', norādot, ka runātājiem vajadzējis labāk iepazīties ar savu tautu sasniegumiem pēdējo gadu desmitos u.t.t.

Šāda runāšana izsauca skaļus smieklus, it sevišķi, kad kāds Indijas bīskaps pateicās par viņam doto vārdu pēc tam, kad pirms viņa runāja vesela rinda padomju metropolītu un bīskapu.

Dažādās apakškomisijās mūsu archibīskapam bijusi iespēja vairākkārt norādīt plašākai sabiedrībai uz mūsu tautas un baznīcas problēmām. Ir jāievēro, ka šeit satiekas vismaz 750 baznīcu delegāti no visas pasaules. Tā sakarā ar Stranfordas universitātes (ASV) profesora R. Brauna priekšlasījumu plēnumā, kad šis radikālais profesors uzbruka savai valstij un tās baznīcai, archibīskaps A. Lūsis komisijas debatēs apzīmēja šī lētās popularitātes meklētāja izteicienus par teoloģisku izģērbšanos. „Kaut gan es esmu politisks bēglis un neesmu ASV pilsonis," — sacīja archibīskaps A. Lūsis, — „tomēr man ir pienākums aizstāvēt ASV, jo nav nevienas citas zemes pasaulē, kur valdītu tāda brīvība, kā tieši tur, kur demokratiskā ceļā pat valsts prezidentu var atbrīvot no amata."

(Turpinājums sekos)

Biruta Senkēviča

Mans eņģelis

Viens eņģelis ar'
manu dvēsli sargā,
kad dzīves dubļos
kājas dziļāk grimst,
un manas klusās domas
aiznes debess laukos,
kad tās kā nesaprastas
dzīves ceļos dzimst.

Viņš sērīgs noraugās,
kad maldu tekas brienu
un sāpju izmocītā
vientulībā nīkstu.
Ar staru soļiem viņš
pie manis nāk,
kad klusās lūgšanās
es debess dailes tvīkstu.

Viņš manu darba dienu
ar gaišu roku svētī
un manā dvēselē
viņš mīļas gaismu vieš.
Kļūst vieglas lielās sāpes
un salda atziņa,
kā mazai dvēslei līdzi
viens gaismas eņģelis cieš.

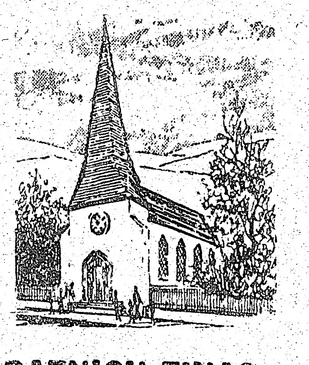

BAZNĪCU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cresc., Toronto 21, Ont., tālr. 766-8525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Mācītājs sastopams baznīcas kancelejā otrdienās no pl. 6.30—9 vak., trešdienās un ceturtdienās no pl. 9.30—12 dienā. Piektdienās no pl. 6.30—8 vak. Pārējās dienās pēc iepriekšējas norunas.

18. janvārī dievkalpojums 2. svētdienā pēc Zvaigznes dienas. Pēc dievkalpojuma paredzēta draudzes ārkārtas pilnsapulce.

25. janvārī dievkalpojums 3. svētdienā pēc Zvaigznes dienas. Pēc tam draudzes pēcpusdiena, kuŗā par saviem pieredzējumiem Pasaules baznīcu apvienības sanāksmē Nairobi aicināts runāt archibīskaps A. Lūsis.

1. februārī dievkalpojums 4. svētdienā pēc Zvaigznes dienas.

Māc. J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto. Mājā 8 Rolland Road, Toronto, Ont. M4G 1V5. Tālr. 482-5743. Māc. Ā. Čops, 84 John Street, Weston, Tālr. 249-6593.

Draudzes mācītāju var satikt birojā trešdienās no pl. 10—12 dienā un no pl. 6—8 vak., piektdienās no pl. 6—8 vak.; arī citā laikā, iepriekš piesakoties.

Sākot ar 28. oktobri, katru otrdienas vakaru pl. 7 — iesvētes stunda.

18. janvārī pl. 3 pēcp. dievkalpojums. Māc. Ā. Čops.

25. janvārī pl. 11 no rīta dievkalpojums. Māc. Ā. Čops.

1. februārī pl. 3 pēcp. dievkalpojums.

8. februārī pl. 11 no rīta dievkalpojums. Draudzes pēcpusdiena — Kafijas galds un Irmas Grebzdes priekšlasījums: „Liecība par dziedināšanu ar Dieva žēlastību".

15. februārī pl. 3 pēcp. dievkalpojums.

22. februārī pl. 11 no rīta dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

18. janvārī pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā Bramptonā.

25. janvārī pl. 1 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma iesvētīšanas mācību stunda.

Māc. R. Ekšteins, 487 Brookdale Avenue, tālr. 782-8570. Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 pēcp. — Bībeles studijas trešdienās pl. 8 vakarā Walmer Road baptistu dievnamā.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Avenue, tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā pl. 1 dienā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

18. janvārī pl. 1.30 dievkalpojums.

25. janvārī dievkalpojums un draudzes pilnsapulce pl. 11 no rīta draudzes namā.

1. februārī pl. 1.30 dievkalpojums.

8. februārī pl. 1.30 dievkalpojums.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

Latviešu misijas radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"

Nepārtraukti 20. gadagājumā

Katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30

Vilnis 1270 AM.

No Niagara WHLD raidītāja

Vadītājs A. Laksmanis, 106 Dorset Rd. Scarborough, Ont.. Tālr. 261-4218.

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu radio raidījums katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagara WHLD raidītāja

Vilnis 1270 AM

Vadītājs Dāvids Mikelsons 60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0832

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS —

107.7 un TV 29. stacija pl. 11.30 no rīta.

Tuvāka informācija,

700 CLUB, CBN FM radio tel. 839-3126.

6. Latviešu Dziesmu svētki un Latviešu dienas Kanadā 1976. g.

IEEJAS KARŠU PASŪTINĀJUMS

Datums	Laiks	Sarīkojums		Skaits	Cena	Pazemin. cenas jaunieš. līdz 18 g. un kaŗa invalidiem	Kopā $
Svētd. 27. jūnijā	17.00	Dziesmu svētku atklāšana—koncerts	*		$4.00		
Pirmdien, 28. jūnijā	19.00	Sidnejas tautas deju kopu uzvedums — Saules josta			$5.00 $4.00	 $2.00	
Otrdien, 29. jūnijā	20.00	Teātŗa izrāde — J. Raiņa Rīgas Ragana			$8.00 $7.00 $5.00	 $4.00 $3.00	
Trešdien, 30. jūnijā	20.00	Latviešu simfoniskās mūzikas koncerts			$8.00 $7.00 $5.00	 $3.00	
Ceturtdien, 1. jūlijā	10.00	Rakstnieku cēliens — Uz sliekšņa jauns līdumnieks parādās	*		$4.00 $3.00		
	12.00	Tautas deju sacensības	*		$3.00	$2.00	
	15.00	Teātŗa izrāde — J. Raiņa Rīgas Ragana			$8.00 $7.00 $5.00	 $4.00 $3.00	
	20.00	Latviešu kamermūzikas koncerts	*		$7.00 $5.00	 $3.00	
	20.00	Iepazīšanās balle	*		$6.00		
Piektd., 2. jūlijā	13.00	Jaundeju skate	*		$4.00	$2.00	
	16.30	Jauno mākslinieku koncerts	*		$5.00 $4.00	 $2.00	
	20.00	Garīgs koncerts	*		$7.00 $5.00	$4.00 $3.00	
	21.00	Jauniešu balle			$5.00		
	22.00	Rakstnieku cēliens — Pastāvēs, kas pārvērtīsies	*		$4.00		
Sestdien, 3. jūlijā	12.00	Teātŗa izrāde — J. Raiņa Rīgas Ragana			$8.00 $7.00 $5.00	 $4.00 $3.00	
	13.00	Populārās mūzikas koncerts	*		$6.00 $4.00		
	16.00	Tautas deju lieluzvedums			$7.00 $6.00 $4.00	 $3.00 $2.00	
	20.00	Dziesmu svētku balle	*		$8.00		
Svētdien, 4. jūlijā	9.30	Rakstnieku cēliens — Dievs, daba, darbs	*		$4.00 $3.00		
	12.00	Skolnieku koncerts	*		$3.00	$2.00	
	16.00	KOŖU KOPKONCERTS			$8.00 $7.00 $5.00 $3.00	 $4.00 $3.00	
	20.00	Populārās mūzikas koncerts	*		$6.00	Rezerv. galdiņi 10 p.	

* Ar zvaigznīti atzīmētajos sarīkojumos vietas nav numurētas. KOPĀ .....

Istabas par palētinātu likmi Four Seasons Sheraton viesnīca rezervēs tikai ar īpašu Dziesmu svētku pasūtinājuma kartīti.

☐ Lūdzu piesūtīt viesnīcas istabas rezervācijas kartīti.

Pielikumā čeks, Money order par $.....
(Izrakstāms „6th Latvian Song Festival in Canada")

Vārds, uzvārds: .....

Adrese .....

..... Datums .....

Pieteikums nosūtāms:

6th Latvian Song Festival
Post Office Box 417
Station "D"
Toronto, Ontario M6P 3J9
Canada

Toronto un apkaimē dzīvojošie ieejas kartes var iegādāties TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBĀ, Latviešu namā.

Pavēle

(Turpinājums no 12. lp.)

savu sievu pie mežsarga Drosta, kuŗa rīcībā biju nodevis dāvanu krājumus.

Arī pats vēlējos redzēt un vērot pašus dāvanu saņēmējus, kādēļ nostaigāju līdz Drostam, tīksmināmies mirdzošajā ziemas ainavā, kas cēlās no viņa apgaitas eglājiem.

Iecirtīgs Doža sievas skats saskrējās ar manējo, tā Drosta allaž piemīlīgo vēršanos otra cilvēka sejā. Viņš nekad nevarēja būt cietš vai ass — allaž meklēja izlīdzinājumu, ja uzrausās kādas pretišķības. Taču šoreiz Drosts bija pārvērties, un viņu kaut cik piekāpīgu nespēja padarīt arī svētku priekšsajūta.

Jūs neesat izstrādājuši noteikto normu. Pārējie to ir veikuši ar uzviju un manuprāt svētku dāvana viņiem arī pienākas, bet tādu nevaram piešķirt jums — vēl lēnīgu balsi skaidroja Drosts. Bet viņa vārdi, it kā izkaltušu skuju zaros ielaista uguns, satrauca Doža sievu. Viņa sacirtās dusmās: kā gan lai varam veikt savu normu, ja vīram un man pašai trūkst kārtīgu apavu — viņa meta mums sejā savu taisnošanos.

Bet abi ar Drostu jau zinājām, ka tas nebija ticamais iegansts sevis attaisnošanai.

Nē. Nevaram dot — Drosts atcirta. Jo ko gan teiks citi mežstrādnieki, kuŗi svētku dāvanu saņem par kārtīgu strādāšanu un darba izpildi?

Ne vārdu neatbildējusi, Doža sieva, mums abiem uzmetusi nicīgu skatienu, metās pa durvīm laukā ar tādu troksni, kā toreiz dzinēju medības.

Nu ar Drostu spriedām šā un tā, nevarēdami atbrīvoties no sajūtas, ka Doži tā nu to lietu nepametīs.

Mežstrādnieki nāca un gāja, aizvezdami mājās svētku dāvanas, kas gulēja Drosta pieņemamā istabā, ērti paņemamas un izsniedzamas.

Ziemas diena lēni liecās uz krēslas pusi. Es vēl uzkavējos pie Drosta, kuŗš savu mājīgo mitekli jau bija ietērpis svētku noskaņā.

Tad pēkšņi ieskanējās tālrunis. Virsmežzinis! Viņš jau bija taujājis pēc manis, vairākas reizes zvanīdams uz manu mītni Rakažu kalnā. Tagad te tikāmies pie Drosta.

Mazliet vīpsnājošu balsi viņš iesāka: „Redzi nu, amata brāl. Manā priekšā te tagad stāv kāda noskumusi sieva, asarām acīs sūdzēdama savas bēdas. Jūs abi ar Drostu esat noraidījuši mežstrādniekiem paredzēto svētku dāvanu, tagad man zināmu iemeslu dēļ. Bet ir taču svētku laiks, kad viens otram vēlamies piedot. Dodiet nu viņai paredzēto kā visiem citiem.

Tas jau skanēja pēc pavēles. Sevišķi noziedzīga tā jau nebija un tādēļ tai jāpaklausa — ar Drostu apsvērām virsmežziņa rīkojumu.

Un abiem mums arī kļuva tā kā priecīgāk ap sirdi. Varbūt arī šoreiz bija vietā aizmirst to, ko tik brīnišķīgi izlīdzina baltā dzīvības un piedošanas nakts...

Viesības ar - „uch"!

Tās nebija ne kāzas, ne kristības, pat ne vienkārša dzimšanas diena.

Kādu vakaru, vientulības mākts, ieradās tuvs draugs, kas Jaungada un Ziemsvētku laikā bija tā aizņemts, ka dienas un naktis izrādījušās pa īsām.

„Atnācu arī tev novēlēt laimes, lai tās garā gada beigās nepietrūktu, radies tāds brīvāks brītiņš, nav citur kur likties," draugs sniedza nosalušo roku un tūliņ jautāja: „Vai tev nav kas siltāks?"

„Varu piedāvāt cimdus ar jērādas oderi," sniedzu draugam sievas Ziemsvētku dāvanu, kuru vēl nebiju paspējis apmainīt lielajā preču namā pret pīpi un šķiltavām.

Izrādījās, ka draugs nebija nosalis, bet drīzāk izkaltis, jo kāri dzēra pasniegto ledusūdeni, atšķaidītu ar viskiju.

„Tu esi īsts latvietis!" draugs pēc trešās glāzes mani atzinīgi novērtēja.

„Tikai ar asimilāciju neveicas," nopūtos, „citādi tu būtu dabūjis tikai vienu nepilnu glāzi ledusūdens un uzspraustu siera kumosu uz zobu bakstāmā skaliņa, ko vēlāk lietot mājās pēc labām vakariņām.

„Ja nu esi apliecinājis savu latvietību, tad ielej man vēl vienu latvisko, bet ar — uch!" draugs kļuva vēl draudzīgāks.

„Kas tas par — „uch?" brīnījos.

Brīnījās arī draugs: „Tu vēl neesi dzirdējis?"

„Nudien nezinu, varu pat zvērēt pie savas ienākumu nodokļa deklarācijas lapas!"

Draugs ātri paskatījās uz mani, bet nekā neteica.

„Nu, stāsti man par to savu — uch", kļuvu ziņkārīgs.

„Varbūt tas ir tikai tāds izdomājums, kā ienākumu skaitļi jaunajā latviešu sabiedriskā centra projektā, bet neticami nav," draugs sprieda un pastāstīja, ka reiz divi draugi sēdējuši, „tāpat kā mēs tagad", bet dzēruši „tīro" no mazām dzimtenes stila glāzītēm. Namatēvs, kā jau tas pieklājas, vispirms piepildījis ciemiņam glāzīti līdz pusei, bet savējo lējis vienmēr pilnu līdz malām, katrreiz iesaukdamies — „uch!"— un atraudams no tās pudeli tikai pēdējā brīdī, lai neaplietu galdu. Ciemiņš beidzot lūdzis: „Tad ielej arī man vienreiz ar — uch!"

Pēc šī stāsta ielēju arī savam draugam ar krietnu „uch" un skubināju uz mājām, jo manam viesu dīvānam pašlaik lika darbnīcā jaunas atsperes.

„Neraizējies," draugs mierināja, „gūsta un bēgļu gados esmu gulējis arī uz cietas grīdas, bet ierakumos pat tādas nebija — tikai dubļi" . . .

„Varbūt palīdzētu viena ceļa kāja?" vedināju draugu uz iešanu.

Kad arī tā nelīdzēja, ielēju uz abām kājām, lai vieglāka iešana.

Iemetis uz otru kāju, draugs atkrita manā mīkstajā krēslā tik spēcīgi, ka viena no atsperēm svaru neizturēja un izšāva savu smailo degunu no sēdekļa popējuma. Draugs skaļi iesaucās: „Uch!" Žigli atkal ķēru pēc pudeles, bet ciemiņš jau bija pie durvīm.

„Par to pēdējo uch mēs vēl parunāsimies!" draugs piecirta durvis tik spēcīgi, ka pat mūsu pudele palēcās uz galda.

Jukums Jekums

Nesenās maiņas Kanadas bezdarbnieku apdrošināšanas likumā var skart arī jūs

Tās attiecas uz tādām lietām kā:

- brīvprātīgu aiziešanu no darba. (stājas spēkā ar 1976. g. 4. janv.)
- izmaksas lielums piedarīgiem) (stājas spēkā ar 1976. g. 4. janv.)
- elastīgāki noteikumi par izmaksām slimību gadījumos. (stājas spēkā ar 1976. g. 1. jūliju)
- elastīgāki noteikumi par izmaksām topošām mātēm. (stājas spēkā ar 1976. g. 1. febr.)
- bezdarba apdrošinājums personām, kam 65 gadi un vairāk. (stājas spēkā ar 1976. g. 1. janv.)

Ja jūs vēlaties tuvāku informāciju par šīm un citām pārmaiņām, saņemiet brošūru „What happens now" savā bezdarbnieku apdrošināšanas UIC birojā.

Unemployment Insurance Canada — Assurance-chômage Canada

Robert Andras, Minister, Manpower and Immigration

IEVĒRĪBAI

DUBULTPAVALSTNIEKU CEĻOJUMU PROBLĒMAS

Kanadas pavalstnieki var ceļot pa ārzemēm bez kādiem savas valdības ierobežojumiem. Kamēr Kanadas pavalstnieki atrodas ārzemēs, viņi pakļauti attiecīgās valsts likumiem un noteikumiem, tāpēc būtu gudri ievērot turienes paražas.

Kanadieši ar dubultu pavalstniecību tiek brīdināti, ka laikā, kad viņi apciemo savas izcelsmes zemi, pie kuŗas tie pieder vai nu dzimšanas vietas, laulības vai vecāku izcelsmes dēļ, var tikt uzskatīti par tās zemes pilsoņiem, un tāpēc tie pakļauti visiem tās zemes likumiem un noteikumiem. Pirms tie atstāj Kanadu, viņiem būtu jānoskaidro iespējamas saistības.

MĀJKALPOTĀJU DARBA APGĀDE

Piedāvā mājkalpotājas darbu

Iespējams dzīvot ģimenē vai arī patstāvīgi. Palīdzam arī sagādāt darba atļaujas. Zvanīt 531-5724 Five Continents Employment Agency

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI

Iepriekš pieteikties tālr. 921-3924

470 College St. (pie Bathurst) Toronto M6G 1A1

Laikraksts LATVIJA AMERIKĀ

125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

- ☐ vienu gadu $21.—
- ☐ 6 mēnešiem $11.50
- ☐ 3 mēnešiem $ 6.—

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese: .....

.....

Jauns abonents Δ pagarinājums Δ

Čekus lūdzam rakstīt uz LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Ja esat nodomājuši iegādāties

Jaunu 1976. gada automašīnu,

apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS

CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA

Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi

HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131

Robertson Motors Ltd.

1555 Danforth Av., Toronto 6,

GRĀMATAS DĀVANĀM UN PAŠU PRIEKAM

I. Petersons — Mežu vilki, part. cīņas	$9.00
A. Michelsons — Aklais Valentīns, rom.	$7.00
J. Širmanis — Roze un dadzīši, stāsti	$5.50
V. Toma — Pēc uguns, dzej.	$5.50
Arn. Rasa — Gaismas stars tumsā, apceres	$6.25
Vold. Richters — Vakardiena, atmiņu tēlojumi	$7.50
Māc. K. Briedis — Dieva Valstība ir Jūsu vidū	$7.00
P. Klāns — Kadet, uguni! atmiņas	$11.00
Dž. Makfersona — Osians, skotu eps.	$7.50
Edg. Dunsdorfs — The Baltic Dilemma	$12.50
A. Solžeņīcins — Gulaga II daļa	$ 14.00
I. Barušs — Koka kaijas, dzej	$ 3.00
S. Steiners — Kaķu kāzas, latv. t. dz. virkne	$ 1.50
J. Jaunsudrabiņš — Piemini Latviju	$ 2.50
Andr. Eglītis, Velta Sniķere — No such place lasts summerlong, dzej. angļu valodā	$3.00
Art. Landsmanis — Pastāvēt vai iznīkt, Baltijas tautu destrukcija	$5.00
A. Balka — Varvīksnēm skanot, dzej.	$5.50
T. Zeltiņš — Nu ir tā stunda, rom.	$7.00
Dž. Barrons — KGB padomju aģenti	$9.00
J. Zariņš — Skaistais ģimnazijas laiks	$8.75
J. Babris — Draudzība uz spārna	$4.75
J. Babris — Friendship on the wing	$5.95
K. Ieviņš — Mežābeles koka kastīte, stāsti	$8.60
I. Lesiņa — EDE, bērnības stāsti	$8.60
Latviešu - Franču - Spāņu vārdnīca	$5.00
A. Vīksne - Vītoliņa — Šodien, apceres	$6.50
T. Puisāns — Pa senču pēdām, stāsti, pasakas	$ 7.25
G. Janovskis — Ieklausies naktī, noveles	7.00
A. Gailits — Eke Mors, rom.	6.50
A. Lācis — Ozolvīru pulki	24.00
Latviešu karavīrs II pas. k. 1. 3. daļa	15.00
E. Kurzemnieks—Divdesmitā gadsimta verdzībā PSRS	10.25
M. Celms—Graudnieki, kultūrvēsturisks stāsts	6.60
I. Gubiņa—Ar diviem punktiem teikums nebeidzas, stāsti	6.50
A. Kraujiete — Ne bungas, ne trompetes, dzejoļi	5.00
I. Gubiņa, G. Janovskis — Paskaties kļavā, dzejoļi	5.50
V. Rūķe-Draviņa — Vārds īstā vietā	9.50
L. Tolstojs — Evaņģelijs patiesā gaismā	8.25
A. Zemdega — Cirsma, dzejoļi	5.50
Dr. P. Cirsis, S. J. — Dziļāk domāta doma, mūsdienu svarīgākie virzieni un galvenās problēmas	8.00
J. Sīlis — Meitenes Āras mīlas stāsts	6.80
O. Akmentiņš — Vidzemes auna zīmē	14.80
Archīvs XIV — Tautas veselība	9.00
Agr. J. Venners—Ģimenes mājas augļu dārzs	6.00
K. Osis — Cilvēks cilvēkos, apcere	5.75
T. Krūka — Aiztecējuši ūdeņi dzirnas negriež, rom.	6.00

Dabūjamas

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ

491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5, tālr. 921-7121

Pasta sūtījumiem pieskaitiet 10% līdz $10.00 un 5% virs $10.00.

Valmieras kājnieku pulka vēsture

(1929. gada izdevums)

drīzumā iznāks autentiskā pārspiedumā. Grāmatā 465. lp. un 19. schēmas. Tā sīki un precīzi apraksta Valmieras pulka formēšanu, kaujas gaitas, kā arī pauž to garu, kas 1919. gadā valdīja Ziemeļvidzemē un kas bija pamats pulka cīņu sekmēm.

Grāmata būs neatsveramis palīgs vēsturniekiem, skolotājiem un jaunatnes audzinātājiem, kā arī ikvienam, kas vēlas gūt pareizu, nemaldīgu ainu par Valmieras kājnieku pulka gaitām un ar tām saistītiem citiem notikumiem.

Grāmatas cena 18 dol., bet pasūtinot līdz 1976. gada 25. janvārim, saņems šo izdevumu par 13 dol. Grāmata pasūtināma Kanadā pie A. Amerika, 403 — 90 Curtis Cr., Kingston, Ontario, Canada. Tālr. (613) 542-1643; ASV pasūtinājumus pieņem K. Neilands, Lake Shore Drive, Lake George, N.Y. 12845, U.S.A. Tālr. (518) 668-4613.

Šī grāmata ikvienam būs gaidīta un iepriecinoša dāvana sev un citiem, iegādājieties vairākus eksemplārus!

Saviem radiem un draugiem Latvijā

Jūs varat nosūtīt

PĀRTIKU ▪ RUBĻU CERTIFIKATUS

AUTOMOBIĻUS ▪ MOTOCIKLETUS

Tuvāka informācija

DV GRĀMATNĪCĀ,

491 College St., Toronto. Tel. 921-7121

A. KRISTAPSONA

gaļas un gaļas

izstrādājumu veikals

1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

PAVASARA **LE 1-7353**

delikatešu veikals un konditoreja

361 RONCESVALLES AVE. **Īpašnieks St. ČUKULS**

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA

OBLIGĀCIJAS UN NOTĀRS

316 Harbord Street, Toronto, Ont. **Tel. 534-8447**

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS

dabīgs, nepasterizēts

Ziedputekšņi (Pollen).

Perupieniņš (Royal Jelly) no

ĒRGĻU LIGZDAS DRAVAM

30 Dewson St., Toronto 17, Tālr. 534-0563

DAVANAS KATRAM GADĪJUMAM

KERAMIKA, ROTASLIETAS, ADAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTĪTES

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA

Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5

Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus.

Pārsūtām naudu, certifikātus un saiņus uz Latviju (pēc kataloga). Tuvākai informācijai zvaniet.

921-7121

BROADVIEW DELIKATESU VEIKALS

141 DANFORTH AVE.

Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

Sens . . .

(Turpinājums no 3. lp.)

pasaku krājumi! No šiem lai minam tikai „Sidraba vītolu" (tas vairākkārt ALAs Kultūras biroja par jaunu izdots), J. Kadiļa tautasdziesmu izlasi, tāpat Kārļa Skalbes sastādīto, 1971. gadā izdoto Latvju dainu izlasi ar Reiņa Birzgaļa ilustrācijām un daudzas citas izlases.

To pašu varam liecināt par mazākām tautas pasaku izlasēm un mākslas pasaku izdevumiem — pa daļai neatkarīgās Latvijas grāmatu pārspiedumiem, pa daļai arī jauniem izdevumiem. Gribas īpaši pieminēt Jāņa Balka pasaku grāmatiņu „Ganu zēns un velns", kas patīkami izceļas ne vien ar saturu, bet arī ar valodu. Autors (viņa dzīves vieta ASV, Kalamazū pilsētā, Mičigenas pavalstī) labi ieklausījies un iedzīvojies tautas pasaku valodā. Ne tikai kurzemnieka sirdi vien priecina viņa „ŗ" (mīkstinātā „r") lietāšana!

Kas gan nezina, ka arī archaiskā valodā sacerētajās tautasdziesmās atrodam daudz vārdu un pat konstrukciju, kas spēj bagātināt arī tagadējo latviešu valodu! Taču tautasdziesmas ir mums avots, no kura verd visdzidrākā latviešu valoda! Daudz mantojam vēl šobaltdien, arī tautas un mākslas pasakas lasīdami un pievērsdami vērību to valodai. Cik daudz tīra prieka arī šai ziņā mums devušas, piemēram, Kārļa Skalbes pasakas!

Un kur nu vēl mūsu daiļliterātūras darbi, sākot kaut vai ar 19. gadsimta pirmo pusi un beidzot ar visjaunākajiem darbiem — prozā, dzejā vai drāmā! — kuŗu autoriem rūpējusi tēvu valoda un piedevām — pareizrakstība, tēvu valodas senseno skaņu uzticīgā glabātāja! Cik mēs bagāti — tikai bieži neapzināmies savu īsto bagātību!

Zināms, mīļie tautieši, neatstāsim pilnīgā novārtā arī tās ne visai daudzās rokasgrāmatas, kas svešumā mūsu rīcībā: latviešu valodas mācības grāmatas, Latviešu valodas krātuves savā laikā Latvijā (1942. un 1944. g.) izdoto un Latviešu valodas komisijas arī tagad vēl ieteikto „Latviešu valodas pareizrakstības vārdnīcu". Šo joprojām vēl pārāk maz lietājam! Ar pateicību pieminēsim, ka latviešu valodas mācīšanos un mācīšanu sekmējuši žurnāli Mazputniņš, Mēs, Jaunā Gaita, Universitas, nerēgulāri savā laikā iznākušais Rājums (pavisam tikai 4 burtnīciņas) un 1973. gada sākumā savas gaitas uzsākušā Mūsu valoda, žurnāls latviešu valodai un pareizrakstībai, kuŗa 2./3. burtnīca nūle iznākusi. Par skaidru, pareizu latviešu valodu allaž turējis bēdu māc. J. Strautnieks, Ceļa Biedra ilggadējais redaktors.

Stunda ir vēla, bet varbūt nav par vēlu diendienā domāt un gādāt par mūsu tēvu valodu un līdz ar to par nacionālo kultūru, lai mēs — atlauzts zars pie tautas koka — nenolūztu, bet, cik spēdami, uzņemtu sevī latviešu tautas koka dzīvības sulas. Šā koka saknes pagaidām stipri vēl turas Latvijas zemē un nebaidās meklēt latviešu tautas kokam atbalstu arī bargās Sibirijas zemē . . .

Daugavas Vanagu nams

125 BROADVIEW AVE.
Tel. 465-5225

PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRA IZVĒLĒ. SVĒTDIENAS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

Daugavas Vanagu klubs

atvērts biedriem un viesiem no pl. 12 dienā — 12 naktī, pirmd. līdz ceturtdienai iesk., piektd. un sestd. no pl. 12—1 naktī, svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā.

kas? kur? ko?

Town & Country R.E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

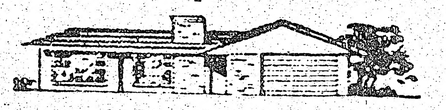

41 Heathcote Avenue, Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447

Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nepieciešamai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

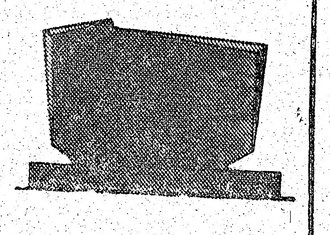

PIEMINEKĻI
Īgaunu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
Starp Eglinton un Davisville
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

Alcan Building Products
Authorized Dealer
ALCAN

Māju īpašnieki!

Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku—bez starpniekiem

Ir trīs veidi, kā varat ietaupīt ar ALCAN SIDING:
1) Ietaupa darbu un laiku 2) Izolāciju un apkures izdevumus
3) Uzlabo izskatu un līdz ar to mājas vērtību, ieskaitot ALCAN 20 gadu garantiju.

△ LIETUS NOVADA CAURULES
△ LOGI
△ DURVIS
△ MARĶĪZES (Awnings)
△ JUMTA PĀRKARES (Sofit and fascia)

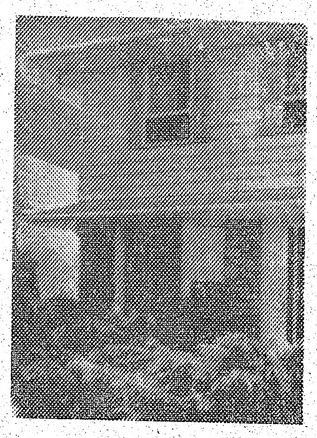

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864
Īpašnieks Arturs Mīme
2226 Dundas St. W. Toronto, M6R 1X3

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām
kāj viesību galdus
Tel. 922-2931

Fotografisku darbu lieluzņēmums ar atzītu kvalitāti un reputāciju pat ārpus Kanadas.
Atlaide
Benjamiņa filmu laboratorija
247 RICHMOND ST. E
TORONTO, ONT.
M5A 1P2
Tel. (416) 863-1166

LATVISKI KAPA AKMEŅI

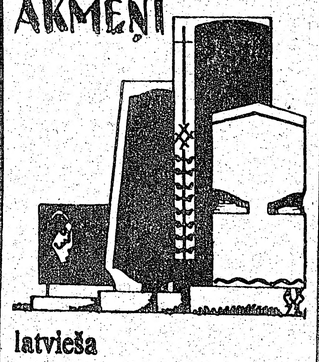

latvieša izpildījumā
A. A. Kopmanis
19 Millbrook Cr.
Toronto 6.
Tālr. 466-5126

A. Eglītis — TV RENTALS
19" $12.00 mēnesī
23" $12.00 mēnesī
krāsu $20.00 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1491
895 St. Clair Ave. W., Toronto, Ont., tel. 654-1154

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- AVĪZES
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE., TORONTO, ONT. M4M 2E9
(416) 466-1514

VALUPE

DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zolitkalos
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

Elza Avots
Broadview Wools, Arts & Crafts
674 Broadview Ave., dienvidrietumos no Danforth Ave.
Tālr. 469-2005
Piedāvā ■ dažādas vilnas dzijas (vietējās un ārzemju) un izstrādājumus.
■ dāvanas dažādiem gadījumiem
■ latviskos rokdarbus
■ keramiku, gleznas, audumus
■ šujam modernas drēbes un tautiskos tērpus.

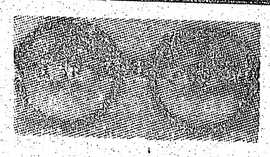

RATAS
— IGAUŅU OPTIĶIS
247 Danforth Avenue. Tel. 465-6251
Gatavo brilles pēc receptēm ● Acu pārbaude
Zeiss ● Rodenstock ● Christ. Dior rāmji
Speciālitāte — dubultlēcu brilles ● Kontaktlēcas (soft)
Pulksteņi: Omega, Tissot, Bulova. Latviešiem atlaide

SKYLINE
REAL ESTATE LIMITED
I. JANKOVSKIS, PRES.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA
OBLIGĀCIJAS
ĪPAŠUMU NOVĒRTĒŠANA
Galvenais birojs:
87 Roncesvalles Ave.
TORONTO 3, Ont.
533-8553

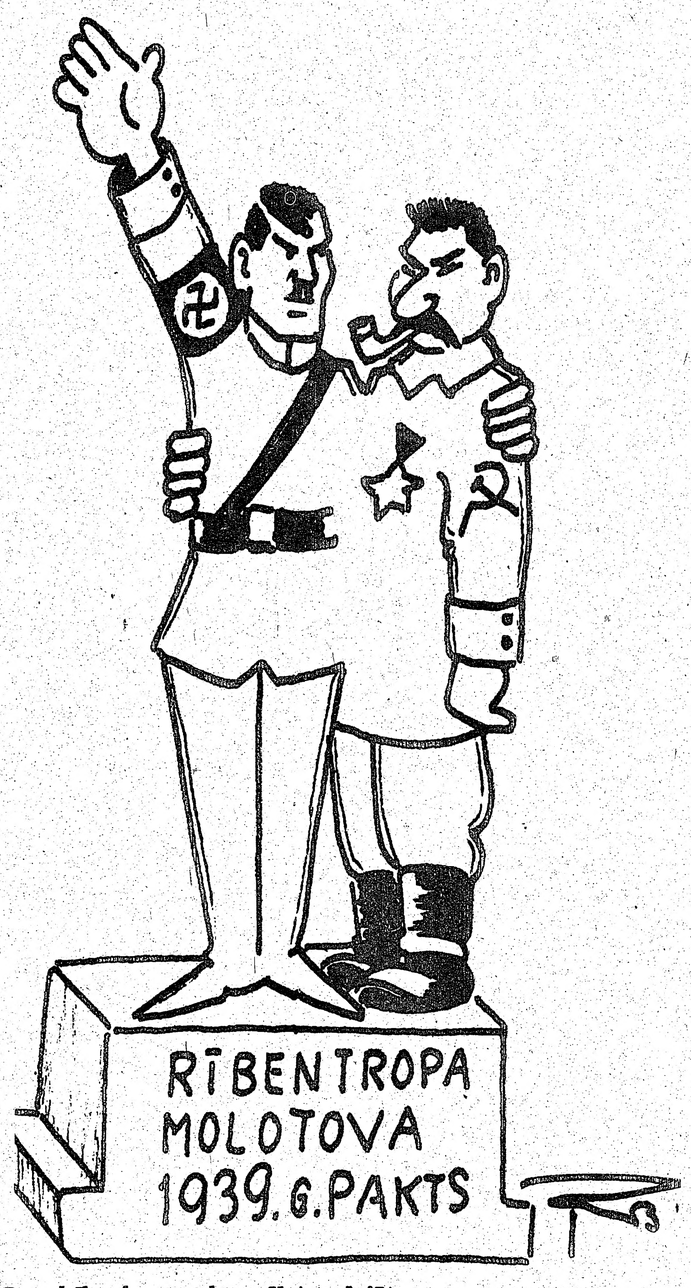

Draudzība, kuŗas sekas vēl tagad jūtamas.

Reiņa Birzgaļa zīmējums

Tanki pret raķetēm

NATO PIEDĀVĀ RIETUMIEM ABPUSĒJU BRUŅOTO SPĒKU SAMAZINĀŠANU

NATO konferencē Briselē apskatītie jautājumi skaŗ visu brīvo cilvēku intereses. Tur jau zināmā mērā tika sprausti ceļi brīvības paturēšanai un tie var, ko gan negribētu ticēt, izrādīties arī liktenīgi.

Austrumu tanku atvilkšanas priekšlikums jau bija vairākkārt apskatīts NATO konferencēs Briselē, bet tagad tam pieskārās no jauna. Ārlietu ministrs Kisingers saviem kollēgām izskaidroja šīs iniciātīvas lietderības nepieciešamību. Tagad šis plāns aiziet uz Vīni, kur kļūs par oficiālu daļu sarunās par kaŗaspēka samazināšanu un bruņošanās (MBFR) ierobežošanu. Priekšlikumā nav runa tikai par atomspridzekļu galvām un tankiem. Ieroču lieta ir tikai viena daļa no lielās priekšlikumu „pakas".

Rietumu priekšlikumā liela vērība piegriezta tam, lai skartu sistēmas, kuŗas būtu pieņemamas abām pusēm. Padomju savienībai bīstamas Rietumu atombumbas ar to tehniskajām pilnībām un drošās mērķa sasniegšanas dēļ. Austrumu uzbrukumu gadījumā krievi rēķinās ar šo „politisko ieroču" lietošanu. Krievi zina arī to, ka NATO nukleārie ieroči kalpo militārās nevienlīdzības izlīdzināšanai.

NATO pusei bīstami ir Austrumu tanki, kuŗu skaits pastāvīgi tiek papildināts ar visjaunākajiem modeļiem. Rietumi šos tankus vērtē par svarīgākajiem Pad. savienības ieročiem. Pārsteiguma uzbrukumā tie varētu iedrāzties tālu Rietumos.

Minētie ieroči ir saražoti tik lielos apmēros, ka to samazināšana būtu neiespējama. Rietumiem ir 7300 nukleāro spridzekļu galvu Eiropā, no kuŗām vairums atrodas Rietumvācijā. No tām noteiktu vairumu varētu atvilkt, neko daudz neskaŗot NATO taktisko atomieroču spēku. Nākošie punkti ir konvencionālie un stratēģiskie ieroči. Taktisko atomieroču samazināšana iespējama galvenām kārtām tāpēc, ka tie pēdējos gados ir sevišķi labi uzlaboti.

Otrā pusē — Pad. savienībai ir tik daudz tanku, ka 1700 atvilkšana militāro līdzsvaru sevišķi daudz netraucētu. Starp citu tanki paliktu tādā attālumā, ka to iesaistīšana Viduseiropā būtu laika zaudējums.

Rietumu spēku vadība savu nukleāro nesēju sistēmu vērtē pavisam citādāk nekā spridzināmās galvas. Ja, piemēram, samazinātu moderno nesēju kā Lance vai Pershing skaitu, tad Rietumiem rastos jūtami robi, bet samazinot tikai galvu skaitu, iedarbīgais spēks nesamazinās.

Ja krievi piekristu bruņoto spēku līdzsvara ieturēšanai abu blakus starpā, tad 68.000 krievu un 29.000 amerikāņu kaŗavīru atvilkšana būtu tikai sākums kaŗa draudu samazināšanai. Mērķis pašreiz ir panākt 700.000 kaŗavīru stacionēšanu Viduseiropā. Sakarā ar nevienādo ģeografisko stāvokli un sevišķi izdevīgiem padomju aizmugures apgādes ceļiem, Varšavas paktam ir jāatvelk vairāk vienību nekā NATO.

Ar šo priekšlikumu Rietumi grib Vīnes sarunas atkal atdzīvināt un līdz ar to uzzināt krievu patieso vēlēšanos. Protams, minētie skaitļi varētu arī grozīties. Ja krievi šo priekšlikumu principā noraidītu, tad šādai rīcībai būtu tālejošas sekas. Tā, piemēram, Amerika varētu atmest atbruņošanās domas. Tas skartu MBFR, kā arī SALT sarunas. Ar to būtu beigas visai atslābuma fazei.

A. Klīmanis (Latvija)

Miris Ķīnas premjērs Čuenlajs

No ļaundabīga audzēja 8. janvārī miris sarkanās Ķīnas premjērs Čuenlajs. Viņš jau 1974. gadā pārcietis vairākas sirdslēkmes un sācis kārtot valsts lietas. 78 g. vecais Čuenlajs pēdējā laikā jau juties tik saguris, ka nespējis vairs ziedot valsts darbam gaŗās stundas, lai vadītu visu birokratisko aparātu. Viņš gan bija pārliecināts komūnists, bet Rietumiem viņš licies pieņemamāks nekā citi sarkanās Ķīnas valstsvīri, jo studējis Parīzē un Getingenā, Rietumvācijā, kur iemīlējies pansionāta apkopējā. Viņa ārlaulības dēls Kuno kritis Hitlera armijā Otrā pasaules kaŗā, bet viņa mazdēls, kuŗa ģimenē aug divi dēli — dzīvo Vācijā. 1970. gadā Čuenlajs atvēra Ķīnai logu uz ārpasauli. Pekingas un Vašingtonas attieksmes ne tikvien izbeidza Ķīnas izolāciju, bet radīja arī jaunu faktoru – starptautiskās varas līdzsvaru. Čuenlajs prata izmantot ASV kā pretspēku Pad. savienībai, izolēt Formozu no starptautiskā foruma, kad brīvās valstis sāka nodibināt diplomātiskas attieksmes ar Pekingu un ievest Ķīnu 20. gadu simtenī, padarot to par vienu no trim lielākām pasaules varām. Čuenlajs uzsaucis tostu agrākajam ASV prezidentam Niksonam un spiedis roku Fordam. Sakarā ar Čuenlaja nāvi, Kanadas ministru prezidents Trudo nosūtījis Ķīnas viceprezidentam Tengsinpingam no Otavas līdzjūtības telegrammu. Maskava Čuenlaja nāvi atzīmējusi bez oficiāliem komentāriem.

Elfrīda un Arvīds Upmanis Sanderbejā (Thundebay), Ontario, šinīs dienās atskatījās uz 50 laulības dzīvē aizvadītiem gadiem. Atceres svinības notika zeltkāznieku meitas Dzidras un znota Gunāra Deguna mājā, kur jubilāriem svētības vārdus teica prāvests A. Mitulis. Ar rakstu jubilārus bija apsveicis Kanadas ministru prezidents P. E. Trudo, Ontario provinces valdības galva V. Dēviss, Sanderbejas pilsētas galva V. Asefs u.c. Bija pienākuši arī apsveikumi no Latvijas.

GRAND RAPIDI

● R. Markusu viņa 80. dzimšanas dienā 28. decembrī dzīves vietā sveica arī Latviešu agronomu biedrības priekšnieks agr. K. V. Liepiņš, agr. J. Brūns, agr. Aina Tālberga un agr. Rasma Šteina, kā arī Mežkopības biedrības ASV un Šalkone pārstāvji A. Zelmenis, G. Kalējs un T. Paegle, pasniedzot veltes.

● DV apvienības Ziemsvētku ziedojumu akcija līdz paredzētam terminam beigusies, vēl turpina ienākt ziedojumi. Pavisam līdz šim atsaukušies 97 ziedotāji, kopsummā ar 426,50 dol.. Lielākos ziedojumus nodevuši: pa 20 dol. — Dr. Ž. Zadvinskis, Dr. A. Birzgalis, pa 10 dol. — E. Ziediņš, J. un M. Šoki, K. Rozenbergs, A. Danenbergs, V. Freide, A. Dzirkalis, A. Mačs, A. Šūpulnieks, J. Rutmanis un A. Rutmanis. V. Z.

Brīdis ar jaunajiem teātriniekiem

Tā vien liekas, ka Toronto Latviešu namā pēdējos pāris mēnešos ir iekārtota jauniešu nometne. Lai kad tur iegriezies — priekšā grupa zēnu un meiteņu, kas drudžaini kaut ko gatavo. Rokās tiem papīra lapas, slotas kāti, ķipīši, — un kas tad tas! — arī dzērienu pudeles. Valoda gan latviešu, un, kad ieklausās uzmanīgāk, ausīs ieskanas pazīstamas Blaumaņa frazes.

Saņemu „dūšu" un uzprasu: kas te īsti notiek? Pienāk režisors Hugo Miķelsons, kuŗu viņa jauneklīgā izskata dēļ arī biju noturējis par jaunieti, un man izskaidro, ka tiek mēģināts Blaumaņa Pazudušais dēls, mēģinātāji — TLTA sestdienas ģimnazijas drāmas pulciņš. Lai apsēžoties un brīdi paklausoties.

Režisors ar savu palīgu Juri Brammani veikuši tiešām apbrīnojamu darbu, no dažu klašu ģimnazijas audzēkņiem izveidojot tik teicamus drāmatisko lomu tēlotājus. Dzirdu lielisku Mikus tēvu, traģisko Ažu, draiskulīgo Līziņu, mantrausīgo krodzinieku Iņķi un citas labi iestudētas lomas, ieskaitot ganu Gustu. Sevišķi pārsteidz, ka 14 — 17 gadīgi skolēni var tik sekmīgi iejusties smagajās traģiskajās lomās, kā Krustiņa, Ilzes, Roplaiņu tēva un mātes lomās, tāpat krietnā Mikus. Tā vien liekas, ka Iņķu krogus skatā ar pudelēm un glāzēm rīkotos „profesionāļi" ar ilgu pieredzi, tik īstens ir tēlojums. Mildas, Pauļa un Andža tēlojumi raiti, bez neveiklības vai pārspīlējuma.

Kļūst skaidrs, ka šī gada Draudzīgā aicinājuma sarīkojumā 24. un 25. janvārī latviešu publika Toronto varēs baudīt labu izrādi; jācer, ka tā arī izmantos izdevību noskatīties, kā top jauna un spējīga latviešu teātŗa paaudze.

Auseklis Pērkons

Centrālās kultūras dienas Ņujorkā

Pēc četru gadu starplaika ASV latviešu Centrālās kultūras dienas šogad atkal notiks Ņujorkā, kur tās risināsies no 24. janvāŗa līdz 1. februārim. Ar kuplo un zīmīgo programmu būs redzami uzsvērts arī ALA kultūras un izglītības darbs, apritot 25 gadiem kopš Amerikas Latviešu apvienības dibināšanas kongresa.

Sarīkojumu virkne sāksies sestdien, 24. janvārī, pl. 4 p.p. Daugavas Vanagu namā (115 W. 183. ielā) ar tēlotājas un lietiskās mākslas izstāžu atklāšanu, kam turpat pl. 7 sekos vakarēšana. Svētdien, 25. janvārī, pl. 1 dienā DV namā referāti par tēlotājas un lietisko mākslu, bet pl. 5.30 p.p. Karnegi zālē (57. ielā pie 7. av.) Emiļa Dārziņa simtgadei veltīts koncerts.

Sestdien, 31 janvārī, Commodore viesnīcā (42. ielā, pie Grand Central stacijas Manhetenā) pl. 11 no rīta atvērs grāmatu, skolu, ALA 25 gadu kultūras darba un foto attēlu skates, bet pl. 12 dienā, pēc garīgā ievadījuma, Centrālās kultūras dienas atklās ALA priekšsēdis A. Lejiņš. Pēc tam kultūras biroja vadītāja M. Grīna un ALJA pārstāvja referāti, kā arī paņeļdiskusijas par latviešu kultūras nākotni. Pēcpusdienā referāti par vēsturnieku darbu, grāmatniecību un mūziku, bet pl. 5.15 latviešu dzejas un mūzikas cēliens ar autoru lasītiem darbiem un mūzikāliem priekšnesumiem. Vakarā Kultūras dienu balle.

Svētdien, 1. februārī, no pl. 10 rītā Commodore viesnīcā atkal varēs iepazīties ar visām 4 skatēm un piedalīsies ALJA vadītās paneļdiskusijās. Pl. 1 dienā Skolu gada un latviskās audzināšanas cēliens, kas sāksies ar ALA izglītības biroja vad. J. Riekstiņa referātu. Pl. 4 p.p. nobeiguma aktā pasniegs apbalvojumus un pieņems atzinumus.

Par apmešanās iespējām zvanīt vakaros uz namu tālr. 212-933-8167 vai Commodore viesnīcai— 212-686-6000.

RĪCĪBAS KOMITEJA

KLĪVLANDE

● Jaunā gada gaidās un aizvadot Ziemsvētkus, Latviešu pensionāru biedrības biedri, kopā ar vairākiem cieminiem no Grand Rapidiem un apkārtnes, 29. decembrī pulcējās Latviešu biedrības namā pie svētku eglītes, ko bija dāvinājusi Šoku ģimene. Svētbrīdi vadīja un dziesmām klavierpavadījumus spēlēja prof. Dr. Rūdolfs Markus; Berta Maine skandēja dzejoļus no Zentas Liepas jaunākā dzejoļu krājuma, kā arī lasīja Ziemsvētku stāstu, bet Elvīra Brūna skandēja vārsmas, ko rakstījis kāds izsūtījumā bijušais tautietis. Godināja LKOK leitnantu R. Markusu, kuŗam iepriekšējā dienā bija apritējuši 80 mūža gadi. Viņu apsveica biedrības priekšnieks J. Sulainis, bet V. Briedis pasniedza veltī. A. Uglenieks sveicināja no Latv. biedrības priekšnieka un valdes ar grāmatu. A. Avots pastāstīja par jubilāra dzīves gaitām. Tāpat suminājа pārējos gavilniekus: V. Pogu, V. Geško un M. Buklovsku. Čaklās saimnieces bija gādājušas svētku azaidu. Notika savstarpēja apdāvināšanās.

● Apvienotās draudzes baznīcā jaunatnes svecīšu dievkalpojumu vadīja māc. L. Grendze. Svēto rakstu lasījumus veica jaunieši, bet svētrunu teica teoloģijas studente Lauma Lagzdiņa. Dievkalpojumu kuplināja jauniešu koris L. Lagzdiņas vadībā, bet ar ērģeļu solo L. Zemesarāja. Pēc dievkalpojuma jaunieši apmeklēja vecos un slimos tautiešus, tos iepriecinot ar evaņģelija lasījumiem.